

Innst. 7 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 1 S (2014–2015), Prop. 1 S Tillegg 2 (2014–2015)

**Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger
på statsbudsjettet for 2015 vedkommende Utenriksdepartementet mv.
(rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8)**

Innhold

	Side
1. Innledning	5
2. Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4 (Utenriks)	5
2.1 Sammenheng	8
2.1.1 Programområdene	8
2.1.2 Omtale av spesielle tema	8
2.1.3 Justis- og politidepartementet, kap. 480 Svalbardbudsjettet	8
2.2 Komiteens alminnelige merknader – rammeområde 4	9
2.2.1 Hovedprioritering og primærstandpunkt for de ulike fraksjonene – rammeområde 4	11
2.3 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler innen rammeområde 4 (utenriks)	20
Kap. 100–3100 Utenriksdepartementet	20
Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	20
Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	21
Kap. 115 Næringsfremme, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål	21
Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner	22
Kap. 117 EØS-finansieringsordningene	24
Kap. 118 Nordområdetiltak mv.	25
Kap. 119 Globale sikkerhetstiltak	26
Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	26
Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	26
Kap. 144 Fredskorpset	27
Kap. 150 Bistand til Afrika	27
Kap. 151 Bistand til Asia 29	
Kap. 152 Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika	29
Kap. 153 Bistand til Latin-Amerika	31
Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	32
Kap. 161 Næringsutvikling	34
Kap. 162 Overgangsbistand (gap)	35
Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	35
Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati	36
Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	37
Kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv.	38
Kap. 167 Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	39
Kap. 168 Kvinner og likestilling	39
Kap. 169 Global helse og utdanning	41
Kap. 170 FN-organisasjoner mv.	41
Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner	42
Kap. 172 Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	42
Kap. 480 Svalbardbudsjettet	42
3. Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 8 (Forsvar)	43
3.1 Sammenheng	45
3.1.1 Omtale av særlige tema	45
3.2 Komiteens alminnelige merknader – rammeområde 8	45
3.2.1 Hovedprioritering og primærstandpunkt for de ulike fraksjonene – rammeområde 8	47
3.3 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler innen rammeområde 8 (Forsvar)	52
Kap. 1700–4700 Forsvarsdepartementet	52
Kap. 1710–4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	53
Kap. 1716 Forsvarets forskningsinstitutt	53
Kap. 1719–4719 Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet	54
Kap. 1720–4720 Felles ledelse og kommandoapparat	54

	Side
Kap. 1721 Felles ledelse av Forsvarets spesialstyrker	55
Kap. 1723–4723 Nasjonal sikkerhetsmyndighet	55
Kap. 1725–4725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	56
Kap. 1731–4731 Hæren	56
Kap. 1732–4732 Sjøforsvaret	57
Kap. 1733–4733 Luftforsvaret	58
Kap. 1734–4734 Heimevernet	58
Kap. 1735 Etterretningstjenesten	59
Kap. 1740–4740 Forsvarets logistikkorganisasjon	59
Kap. 1760–4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	60
Kap. 1761–4761 Nye kampfly med baseløsning	61
Kap. 1790–4790 Kystvakten	62
Kap. 1791–4791 Redningshelikoptertjenesten	63
Kap. 1792–4792 Norske styrker i utlandet	63
Kap. 1795–4795 Kulturelle og allmennyttige forhold	63
Kap. 4799 Militære bøter	63
4. Forslag fra mindretall	64
5. Komiteens tilråding	64

Innst. 7 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 1 S (2014–2015), Prop. 1 S Tillegg 2 (2014–2015)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 vedkommende Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4) og Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høy-

re, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Kristian Norheim, Per Sandberg og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 under de kapitler som ble fordelt til komiteen på rammeområde 4 og 8 (utenriks og forsvar) ved Stortingets vedtak 16. oktober 2014, jf. Innst. 1 S (2014–2015).

2. Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4 (Utenriks)

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster rammeområde 4

			Prop. 1 S med Tillegg 2
Kap.	Post	Formål	
Utgifter			
Utenriksdepartementet			
100	Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	1 931 794 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 515 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 516 000
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	970 000
	71	Diverse tilskudd	18 075 000
	72	Hjelp til norske borgere i utlandet	164 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	
	1	Driftsutgifter	55 583 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	
	1	Driftsutgifter	9 380 000
115		Næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	26 623 000
	70	Tilskudd til næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, kan overføres, kan nyttes under post 1	38 136 000
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	1 293 554 000
117		EØS-finansieringsordningene	
	75	EØS-finansieringsordningen 2009-2014, kan overføres	2 350 000 000
	76	Den norske finansieringsordningen 2009-2014, kan overføres	2 150 000 000
118		Nordområdetiltak mv.	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70 og 71	25 627 000
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, kan overføres, kan nyttes under post 1	355 688 000
	71	Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv., kan overføres, kan nyttes under post 1	59 189 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, kan overføres	37 444 000
119		Globale sikkerhetstiltak	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	2 044 000
	70	Globale sikkerhetstiltak, kan overføres, kan nyttes under post 1	11 665 000
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	
	1	Driftsutgifter	1 246 759 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	21 556 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	
	1	Driftsutgifter	236 607 000
144		Fredskorpset	
	1	Driftsutgifter	44 849 000
150		Bistand til Afrika	
	78	Regionbevilgning for Afrika, kan overføres	2 111 900 000
151		Bistand til Asia	
	78	Regionbevilgning for Asia, kan overføres	844 500 000
152		Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika	
	78	Regionbevilgning for Midtøsten og Nord-Afrika, kan overføres	556 000 000
153		Bistand til Latin-Amerika	
	78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, kan overføres	144 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	
	1	Driftsutgifter	21 291 000
	70	Sivilt samfunn, kan overføres	1 788 000 000
	77	Uttekslingsordninger gjennom Fredskorpset, kan overføres	160 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2
161		Næringsutvikling	
	70	Næringsutvikling, <i>kan overføres</i>	259 000 000
	75	NORFUND - tapsavsetting	370 000 000
162		Overgangsbistand (gap)	
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	239 000 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	3 336 433 000
	72	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	378 300 000
164		Fred, forsoning og demokrati	
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	655 900 000
	71	ODA-godkjente land på Balkan, <i>kan overføres</i>	355 000 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	154 700 000
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	515 500 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	
	1	Driftsutgifter	140 955 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	67 000 000
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	183 000 000
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	415 900 000
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.	
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i>	742 200 000
	74	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	1 090 000 000
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 615 698 000
168		Kvinner og likestilling	
	70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	313 500 000
169		Global helse og utdanning	
	1	Driftsutgifter	8 000 000
	70	Global helse, <i>kan overføres</i>	2 915 000 000
	73	Utdanning, <i>kan overføres</i>	1 650 000 000
170		FN-organisasjoner mv.	
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	660 000 000
	71	FNs befolkningsfond (UNFPA)	431 000 000
	72	FNs barnefond (UNICEF)	520 000 000
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	212 000 000
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	300 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	608 300 000
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	175 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	157 300 000
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	77 000 000
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	140 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2
	82	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women), <i>kan overføres</i>	95 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner	
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	901 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	861 500 000
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	259 500 000
172		Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	
	70	Gjeldslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging, <i>kan overføres</i>	250 000 000

Justis- og beredskapsdepartementet

480 Svalbardbudsjettet

50	Tilskudd	283 565 000
	Sum utgifter rammeområde 4	37 054 680 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3100 Utenriksdepartementet

1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	15 849 000
2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	177 475 000
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	47 033 000
	Sum inntekter rammeområde 4	240 357 000
	Netto rammeområde 4	36 814 323 000

2.1 Sammendrag

Regjeringen Solberg la 8. oktober frem Prop. 1 S (2014–2015), og Prop. 1 S tillegg 2 (2014–2015) 31. oktober. Ved vedtak i Stortinget 1. desember 2014 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 endelig fastsatt til kr 37 264 343 000, jf. Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015). De fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på denne rammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

2.1.1 Programområdene

I del I pkt. 9 til Prop. 1 S (2014–2015) fra Utenriksdepartementet er det gitt en nærmere beskrivelse av programområde 2 som omfatter utenriksforvaltningen og i del I pkt. 10 er det redegjort for programområdet 3 som dekker internasjonal bistand.

2.1.2 Omtale av spesielle tema

I proposisjonens del III gis det en omtale av følgende tema:

- Nordområdepolitikken – Langsiktig satsing på kunnskap, næring, infrastruktur, beredskap og samarbeid i nord
- Rapport om samstemt politikk for utvikling

- Tusenårsmålene og status for måloppnåelse i 2014
- Sektorovergripende miljø- og klimapolitikk
- Likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken
- Likestilling og ikke-diskriminering internt i utenriksstjenesten
- Omtale av lederes ansettelsesvilkår i statlige foretak under Utenriksdepartementet

2.1.3 Justis- og politidepartementet, kap. 480 Svalbardbudsjettet

Justis- og beredskapsdepartementet fremmer svalbardbudsjettet som en egen budsjettproposisjon samtidig med statsbudsjettet. Bakgrunnen for dette er artikkel 8 i Svalbardtraktaten som begrenser adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard og hvordan disse midlene kan anvendes. De skatter og avgifter som innkreves på Svalbard skal i sin helhet komme Svalbard til gode. Stortinget sluttet seg til regjeringens ønske om å videreføre ordningen med eget svalbardbudsjett under behandlingen av St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard.

Budsjettrammen på svalbardbudsjettet for 2015 er 417,892 mill. kroner. Dette er 37,434 mill. kroner eller 8,2 pst. nedgang i forhold til vedtatt budsjett for 2014.

2.2 Komiteens alminnelige merknader – rammeområde 4

Komiteen viser til at regjeringen vil føre en utenrikspolitikk forankret i folkeretten og bygget på forpliktende internasjonalt samarbeid. Det legges vekt på sikring av sentrale norske interesser, bidrag til internasjonal avspenning, sikkerhet og stabilitet, økonomisk utvikling og varig fattigdomsreduksjon. Respekt for demokrati og menneskerettigheter og et forpliktende samarbeid er sentrale premisser for norsk utenrikspolitikk. Regjeringen viderefører på dette grunnlaget hovedlinjene i norsk utenrikspolitikk. Komiteen mener det er viktig at Norges linje er forutsigbar over tid uavhengig av skiftende regjeringer.

Komiteen understreker samtidig betydningen av at norsk utenrikspolitikk våger å gå foran og viser endringsvilje i møte med nye utfordringer der det er nødvendig.

Komiteen vil understreke betydningen av å kanalisere innsatsen til områder hvor Norge kan gjøre en forskjell. Det er viktig at arbeidet for å redusere barne- og mødredødelighet videreføres og at Norge tar en lederrolle i arbeidet for å sikre alle rett til utdanning.

Komiteen er enig i at handel er av stor betydning for å skape varig utvikling. Inkluderende vekst som skaper jobber og gir mennesker mulighet til å finne veien ut av fattigdom er viktig og den må spille med utvikling av gode institusjoner, fordelingsmekanismer og investeringer i grunnleggende velferdstjenester.

Komiteen understreker viktigheten av at det etableres mekanismer som sikrer mer rettferdig fordeling. Arbeidsplassene som skapes må være gode, med trygge arbeidsforhold, rett til organisering og demokratisk deltagelse. Handelen som promoteres må være etisk ansvarlig, respektere menneskerettigheter og ivareta helse- og miljøhensyn. Samtidig må hvert land gis selvstendighet og handlingsrom til å bygge opp en nasjonal industri, og å ta vare på innenlandske markeder som sikrer en bærekraftig produktionsutvikling for både primærnæringer og industri. Komiteen påpeker at investeringer og næringsutvikling også må følges av en videreføring av arbeidet mot ulovlig kapitalflukt og skatteparadiser.

Komiteen viser til at hovedlinjene i norsk sikkerhets- og utenrikspolitikk ligger fast, basert på deltakelse og betydelig støtte til FN, medlemskap i NATO, det transatlantiske forholdet og et nært samarbeid med våre naboer i Norden, i EU og i det øvrige Europa.

Komiteen viser til at regjeringen har utnevnt en egen statsråd for samordning av EØS-saker og oppnevnt et eget Europautvalg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, understreker at dette skal bidra til et tydeligere og tidligere engasjement i disse spørsmålene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti noterer seg at det gjenstår å se om denne organiseringen vil bidra til tydeligere og tidligere engasjement i disse spørsmålene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil peke på at det er behov for tidlig innsats for å ivareta norske interesser, og at ivaretagelse av vår markedsadgang og vårt samarbeid med EU gjennom EØS-avtalen i seg selv er en sentral nasjonal interesse.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet understrekar kor viktig det er at alle medlemmer av regjeringa har som målsetjing å forsvare norske interesser. Det siste året har ein sett døme på saker der norske interesser enten ikkje er tekne i vare eller der ansvarlege statsrådar ikkje har uttrykt eit forsvar for det politiske fleirtalet sitt ynskje. Døme på slike saker er fjerninga av differensiert arbeidsgjevaravgift i energi-, transport- og finanssektoren i Noreg, samt til dels fråverande forsvar for Stortinget sitt vedtak om auka ostetoll, ei ordning som framleis er støtta av eit fleirtal på Stortinget.

Komiteen vil peke på nordområdenes store strategiske betydning for Norge. Ismelting og tilgang til nye handelsveier som følge av klimaendringer og økt aktivitet bidrar til større oppmerksomhet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser blant annet til Innst. 236 S (2011–2012) om nordområdene. Visjon og virkemidler, jf. Meld. St. 7 (2011–2012), og går ut fra at regjeringen holder Stortinget informert om videreutviklingen av satsingen i nord på ordinær måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser blant annet til Innst. 236 S (2011–2012) om nordområdene. Visjon og virkemidler, jf. Meld. St. 7 (2011–2012), og forutsetter at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med et konkret opplegg for videreutvikling av satsingen i nord.

Komiteen slår fast at det er viktig at Norge, sammen med ulike partnere i internasjonal politikk, står opp til forsvar for folkeretten.

Komiteen viser til at Russlands annektering av Krim og konflikten i Ukraina har skapt alvorlige sikkerhetsutfordringer i Europa.

Til tross for dette anser komiteen at et fast, avklart og konstruktivt forhold til Russland er viktig. Dette blant annet for å sikre en bærekraftig fiskeriforvaltning, redningssamarbeid og videreutvikling av folk til folk-samarbeidet.

Komiteen vil understreke betydningen av internasjonalt samarbeid for å løse klimautfordringene.

Komiteen støtter regjeringens arbeid for et moderne, sterkt og mer effektivt FN. Det er viktig at Norge fortsetter som en stabil og påregnelig bidragsyter.

Utenrikstjenesten skal fremme kulturlivets internasjonale interesser. Komiteen vil fremheve betydningen av en sterk kultursektor med gode internasjonale forbindelser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til viktigheten av at Norge fortsetter å ta en ledende rolle i arbeidet med likestilling internasjonalt og i arbeidet med globale miljø- og klimaspørsmål.

GEOGRAFISK KONSENTRASJON AV BILATERAL NORSK BISTAND

Komiteen har merket seg at regjeringen i Prop. 1 S (2014–2015) foreslår å gjennomføre en sterkere geografisk konsentrasjon av Norges bilaterale bistand. Som nye virkemidler foreslås at 12 land blir «fokusland», og det settes opp en landliste på i alt 84 land som skal kunne motta norsk bistand i 2015. Komiteen har merket seg at rundt 32 land som i 2013 mottok norsk bilateral bistand er utelatt fra denne listen og at regjeringen tar sikte på å øke antallet utviklingsland som ikke får norske bistandsmidler. Komiteen har notert seg at tiltak for geografisk konsentrasjon er omtalt flere steder i Prop. 1 S (2014–2015).

Komiteen har merket seg at det i budsjettforhandlingene mellom regjeringspartiene og Kristelig

Folkeparti og Venstre også ble enighet om følgende politiske føringer når det gjelder geografisk konsentrasjon:

- Det legges til grunn et prinsipp om en forsiktig geografisk konsentrasjon.
- Denne geografiske konsentrasjonen skal ikke omfatte humanitære midler og frivillige organisasjoner.
- Regjeringen skal legge frem en egen sak før budsjettet for 2016 når det gjelder fokusland og geografisk konsentrasjon.

Komiteen slutter seg til disse føringene om prinsipper for og videre prosess i arbeidet for en forsiktig geografisk konsentrasjon av norsk utviklingsbistand.

DIVERSE BUDSJETTEKNISKE ENDRINGER

Komiteen registrerer en rekke endringer i poster og kapitler i budsjettet for 2015.

Komiteen har merket seg at det over noen år er skjedd flere sammenslåinger av budsjettposter. Budsjettstrukturen har dermed fått mer preg av samleposter. Slike endringer kan vanskeliggjøre Stortingets mulighet for å påvirke og føre kontroll med hvordan midlene benyttes. Komiteen mener det nå er grunn til å se nærmere på hvordan budsjettstrukturen og budsjettproposisjonen kan gi Stortinget bedre informasjon og større mulighet for påvirkning og kontroll. Komiteen ber regjeringen forberede budsjettekniske endringer som forbedrer Stortingets mulighet til innsyn, innflytelse og kontroll med bruken av budsjettmidlene i budsjettet for 2016.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet registrerer at dette i hovedsak er naturlige konsekvenser av at én minister dekker både utenriks- og utviklingspolitikken. I tillegg er det gjort endringer som samordner prioriterte innsatsområder som utdanning og sivil samfunn på en bedre måte.

2.2.1 Hovedprioritering og primærstandpunkt for de ulike fraksjonene – rammeområde 4

Tabellen under viser Prop. 1 S med tillegg 2, budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, innenfor vedtatt ramme, jf. Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015), samt primærbudsjettene til Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, slik de framkommer i tillegg til finansinnstillingen. Bare kapitler/poster med avvikende forslag til bevilgning er tatt med. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	H, FrP, KrF, V	A	KrF	Sp	V	SV
Utgifter (i tusen kroner)									
100		Utenriks- departementet							
	1	Driftsutgifter	1 931 794	1 930 000 (-1 794)	1 931 794 (0)	1 931 794 (0)	1 931 794 (0)	1 931 794 (0)	1 931 794 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 515	10 503 (-12)	10 515 (0)	10 515 (0)	10 515 (0)	10 515 (0)	10 515 (0)
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon							
	1	Driftsutgifter	55 583	55 535 (-48)	55 583 (0)	50 583 (-5 000)	55 583 (0)	55 583 (0)	55 583 (0)
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet							
	1	Driftsutgifter	9 380	9 371 (-9)	9 380 (0)	9 380 (0)	9 380 (0)	9 380 (0)	9 380 (0)
115		Næringsfremme-, kultur-, norges- fremme- og informa- sjonsformål							
	1	Driftsutgifter	26 623	26 595 (-28)	26 623 (0)	26 623 (0)	26 623 (0)	26 623 (0)	26 623 (0)
	70	Tilskudd til nærings- fremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål	38 136	38 136 (0)	38 136 (0)	48 136 (+10 000)	58 136 (+20 000)	58 136 (+20 000)	71 736 (+33 600)
117		EØS-finansierings- ordningene							
	75	EØS-finansierings- ordningen 2009-2014	2 350 000	2 350 000 (0)	2 350 000 (0)	1 850 000 (-500 000)	1 000 000 (-1 350 000)	2 350 000 (0)	2 350 000 (0)
	76	Den norske finansie- ringsordningen 2009-2014	2 150 000	2 150 000 (0)	2 150 000 (0)	2 150 000 (0)	930 000 (-1 220 000)	2 150 000 (0)	2 150 000 (0)
118		Nordområdetiltak mv.							
	1	Driftsutgifter	25 627	25 596 (-31)	25 627 (0)	25 627 (0)	25 627 (0)	25 627 (0)	25 627 (0)
119		Globale sikkerhets- tiltak							
	1	Driftsutgifter	2 044	2 042 (-2)	2 044 (0)	2 044 (0)	2 044 (0)	2 044 (0)	2 044 (0)
140		Utenriksdepartemen- tets administrasjon av utviklingshjelpen							
	1	Driftsutgifter	1 246 759	1 245 501 (-1 258)	1 246 759 (0)	1 246 759 (0)	1 246 759 (0)	1 246 759 (0)	1 246 759 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	H, FrP, KrF, V	A	KrF	Sp	V	SV
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.							
	72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling	742 200	942 200 (+200 000)	742 200 (0)	742 200 (0)	802 200 (+60 000)	947 200 (+205 000)	1 392 200 (+650 000)
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)							
	21	Spesielle driftsutgifter	1 615 698	1 689 197 (+73 499)	1 615 698 (0)	1 779 298 (+163 600)	1 670 298 (+54 600)	1 615 698 (0)	2 106 398 (+490 700)
168		Kvinner og likestilling							
	70	Kvinner og likestilling	313 500	313 500 (0)	313 500 (0)	313 500 (0)	413 500 (+100 000)	333 500 (+20 000)	363 500 (+50 000)
169		Global helse og utdanning							
	70	Global helse	2 915 000	2 915 000 (0)	2 915 000 (0)	3 135 000 (+220 000)	2 915 000 (0)	2 915 000 (0)	3 015 000 (+100 000)
	73	Utdanning	1 650 000	1 650 000 (0)	1 700 000 (+50 000)	1 650 000 (0)	1 650 000 (0)	1 655 000 (+5 000)	1 665 000 (+15 000)
170		FN-organisasjoner mv.							
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	660 000	660 000 (0)	1 060 000 (+400 000)	710 000 (+50 000)	690 000 (+30 000)	660 000 (0)	660 000 (0)
	72	FNs barnefond (UNICEF)	520 000	520 000 (0)	520 000 (0)	520 000 (0)	590 000 (+70 000)	520 000 (0)	520 000 (0)
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	608 300	608 300 (0)	608 300 (0)	608 300 (0)	608 300 (0)	602 300 (-6 000)	608 300 (0)
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	157 300	157 300 (0)	157 300 (0)	157 300 (0)	157 300 (0)	137 300 (-20 000)	157 300 (0)
	82	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women)	95 000	95 000 (0)	95 000 (0)	95 000 (0)	95 000 (0)	95 000 (0)	120 000 (+25 000)
480		Svalbardbudsjettet							
	50	Tilskudd	283 565	283 665 (+100)	283 565 (0)	283 565 (0)	283 565 (0)	283 565 (0)	283 565 (0)
Sum utgifter			37 054 680	37 504 556 (+449 876)	37 654 680 (+600 000)	37 550 780 (+496 100)	35 739 280 (-1 315 400)	37 613 680 (+559 000)	39 648 539 (+2 593 859)

Inntekter (i tusen kroner)

3100		Utenriksdepartementet							
	1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	15 849	15 834 (-15)	15 849 (0)	15 849 (0)	15 849 (0)	15 849 (0)	15 849 (0)
	2	Gebyrer for utlendingsaker ved utenriksstasjonene	177 475	177 353 (-122)	177 475 (0)	177 475 (0)	177 475 (0)	177 475 (0)	177 475 (0)
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	47 033	47 026 (-7)	47 033 (0)	47 033 (0)	47 033 (0)	47 033 (0)	47 033 (0)
Sum inntekter			240 357	240 213 (-144)	240 357 (0)	240 357 (0)	240 357 (0)	240 357 (0)	240 357 (0)
Sum netto			36 814 323	37 264 343 (+450 020)	37 414 323 (+600 000)	37 310 423 (+496 100)	35 498 923 (-1 315 400)	37 373 323 (+559 000)	39 408 182 (+2 593 859)

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at norsk utenriks- og utviklingspolitikk skal være bygget på tydelige prioriteringer, forankret i liberale verdier og ha som hovedformål å sikre sentrale nasjonale interesser. Norge skal være en troverdig og tillitsskapende aktør

i arbeidet for mer demokratisk solidaritet. En utenrikspolitikk bygget på et forpliktende internasjonalt samarbeid sikrer at hovedlinjene i norsk utenriks- og utviklingspolitikk befestes.

Norge skal være en aktiv bidragsyter i FN, NATO og andre internasjonale organisasjoner, samt føre en

offensiv europapolitikk med mål om økt medvirkning og påvirkning gjennom EØS-avtalen og Norges øvrige avtaler med EU.

Disse medlemmer mener samtidig at Norge, i tett samarbeid med andre land, skal ta et større ansvar for å oppnå varige resultater i utviklingspolitikken.

Disse medlemmer støtter regjeringens mål om å opprettholde et høyt nivå på internasjonal bistand og ser på bistandspolitikken som et viktig fundament for å bekjempe fattigdom og fremme utvikling. Bistand innrettet mot konkrete felt som helse, utdanning og næringsutvikling sikrer en målrettet utvikling og legger fundamentet for en moderne og fremtidsrettet politikk på området. Gjennom tilgang til gode utdanningsinstitusjoner, helsevesen og arbeidsplasser kan mennesker på sikt arbeide seg varig ut av fattigdom.

Disse medlemmer støtter konsentrasjon av bistand fra 116 mottakerland i 2014 til 84 land i 2015, da bedre resultater oppnås av en økt grad av fokusering og målrettet innsats der bistanden virker. Derfor støttes regjeringens forslag om langsiktige og brede partnerskap med 12 utvalgte fokusland, hvor bistanden skal økes og satsing på utdanning styrkes.

Disse medlemmer imøteser regjeringens kraftløft for at Norge nå går i bresjen internasjonalt i arbeidet med utdanning for utvikling, især jenters rett til utdanning. Regjeringen viser lederskap ved den formidable økningen i støtten til utdanning i fattige land hvor 2,35 mrd. kroner skal gå til utdanning i 2015, som er 550 mill. kroner mer enn i 2014. Utdanning for alle er ikke bare en menneskerett, det er en betingelse for vekst og utvikling.

Disse medlemmer støtter regjeringens løft på global helse med en økning på 150 mill. kroner i 2015 som dermed viderefører og videreutvikler Norges innsats og globale lederrolle for helse, særlig innenfor kvinne- og barnehelse og vaksine. Det er sentralt at den norske helseinnsatsen innrettes mot å maksimere resultater på tusenårsmålene 4 (reduere barnedødelighet), 5 (reduere mødredødelighet) og 6 (reduere aids, malaria og tuberkulose).

Disse medlemmer understreker viktigheten av å se satsingen på utdanning i sammenheng med satsingen på helse.

Disse medlemmer støtter regjeringens satsing på handelspolitikk og næringsutvikling i utviklingsland for å sikre gode vilkår for investeringer og jobbskaping i de fattigste landene. Tiltak som bekjemper korrupsjon, etablerer et godt investeringsklima og sikrer skatteinntekter til felles velferd, bidrar til å skape en varig vei ut av fattigdom. Gjennom økte bevilgninger med 250 mill. kroner til prosjekter i regi av Norfund øker den målrettede satsingen på prosjekter innen fornybar energi, og bidrar

med det til et bærekraftig grunnlag for fremtidig vekst og utvikling.

Disse medlemmer understreker viktigheten av regjeringens økte humanitære bidrag på 424 mill. kroner i 2015. FNs samlede humanitære appell for 2014 var den største noensinne, på over 12 mrd. dollar. Flere situasjoner har forverret seg, og krisene vi ser i dag i Syria, Den sentralafrikanske republikk, Sør-Sudan og Irak er på nivå 3, noe som utgjør det høyeste krisenivået definert av FN. I tillegg kommer en rekke både akutte og langvarige kriser der man også har betydelig underfinansiering av hjelpearbeidet.

Disse medlemmer fremhever videre betydningen av regjeringens kraftige opptrapping av innsatsen til bekjempelse av ebola og behovet for en vidtrekkende og langvarig innsats i landene som er hardest rammet av ebola-epidemien.

Disse medlemmer ser positivt på regjeringens signaler om en mer forenklet administrasjon av og kontroll knyttet til norske bistandsmidler i regjeringsplattformen. En større åpenhet omkring bistandsmidlene representerer en mer oppdatert utviklingspolitisk linje og er en viktig forutsetning for nasjonalt eierskap og kontroll, i tråd med utviklingen i mange andre giverland.

Disse medlemmer er glad for retningsendringen mot systematiske evalueringer og mer åpenhet om omfanget, gjennomføringen og effektene av norsk utviklingspolitikk og mener det representerer en moderne og fremtidsrettet utviklingspolitikk.

Disse medlemmer mener Prop. 1 S (2014–2015) gjenspeiler regjeringsplattformens målsettinger på en god måte og slutter seg til de prioriteringer som er gjort, og viser til enighet oppnådd i budsjettforliket.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at de fire samarbeidspartiene i arbeidet med finansinnstillingen ble enig om en budsjettavtale for 2015. Flertallet viser til at avtalen innebar at bistandsbudsjettet for 2015 ble økt med 451,7 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2014–2015), slik at bistanden fortsatt skal utgjøre 1 pst. av forventet brutto nasjonalinntekt (BNI).

Flertallet viser til at det som del av budsjettavtalen ble oppnådd enighet om at bevilgningen til det grønne klimafondet økes med 200 mill. kroner. Fondet skal finansiere klimatiltak i utviklingsland, både utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer i sårbare utviklingsland.

Flertallet viser videre til at avtalen innebærer at bevilgningen til sivilt samfunn (kap. 160) økes med 177,3 mill. kroner ut over regjeringens budsjett-

forslag. Dette gir rom for en betydelig økt støtte til utviklingsprosjekter i regi av sivilt samfunn. 31 mill. kroner av denne økningen på post 70, Sivilt samfunn, er øremerket til informasjonsstøtte og medfører at forslagene i Prop. 1 S (2014–2015) om innstramninger i info-støtten ikke får virkning for 2015. Flertallet understreker også ordningen med at demokratistøtte via partier videreføres på samme nivå som i 2014, dvs. med 8 mill. kroner.

Flertallet vil legge til at budsjettavtalen også innebærer at antall kvoteflyktninger økes med 500 i 2015. Økt antall kvoteflyktninger, bedre barnehage-tilbud samt plasser i mottak tilpasset enslige mindreårige asylsøkere (EMA) finansieres ved en økning på 74,4 mill. kroner på kap. 163, Flykningstiltak i Norge, samt ekstra bevilgninger over andre departementers budsjetter.

Flertallet vil videre vise til at det under budsjettforhandlingene mellom samarbeidspartiene ble enighet om følgende politiske føringer når det gjelder norsk utviklingsbistand:

- Det legges til grunn et prinsipp om en forsiktig geografisk konsentrasjon. Denne geografiske konsentrasjonen skal ikke omfatte humanitære midler og frivillige organisasjoner.
- Regjeringen skal legge frem en egen sak før budsjettet for 2016 når det gjelder fokusland og geografisk konsentrasjon.
- Norfund skal ikke innbefatte naturgassinvesteringer i sin investeringsportefølje i utviklingsland.

Flertallet viser for øvrig til sine merknader under de enkelte kapitler på Utenriksdepartementets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser under rammeområde 4 til sitt budsjett-opplegg slik det fremgår av Innst. 2 S (2014–2015), jf. Meld. St. 1 (2014–2015), Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 1–3 (2014–2015), samt Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at et bredt flertall i Stortinget gjennom flere år har gått inn for å bevilge en prosent av BNI til bistand. I årets forslag til statsbudsjett gikk regjeringen bort fra dette målet. Etter forliket med sentrumpartiene har man igjen kommet opp på dette nivået. Disse medlemmer finner at denne fremgangsmåten er uverdig og skaper usikkerhet om Norges vilje til å holde bistandsbudsjettet på et høyt nivå, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avsette 1 prosent av BNI til bistand i de årlige budsjetter.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at FN er den viktigste organisasjonen for internasjonalt samarbeid og vil understreke betydningen av at FN-organisasjonene og andre viktige bistandsaktører sikres forutsigbare rammer. Disse medlemmer viser til regjeringens reduksjon i antall samarbeidsland og vil understreke betydningen av at det snarest sendes en egen sak til Stortinget som grunnlag for en drøftelse av valg av fokus- og samarbeidsland og geografisk konsentrasjon.

Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde. Her møtes grunnleggende nasjonale interesser og sikkerhetspolitiske utfordringer. Disse medlemmer støtter regjeringens opplegg på dette området, men vil understreke viktigheten av god dialog med våre naboer i nord, og da særlig med Russland i den internasjonalt spente situasjon man nå står oppe i.

Disse medlemmer viser til at økonomisk utvikling, maktforskyvninger, klimaendringer, hurtig befolkningsvekst og store migrasjonsstrømmer endrer verden og derved rammene for vår utviklingspolitikk. Store befolkningsgrupper er løftet ut av fattigdom. Samtidig har ulikheten økt innad i mange utviklingsland. Disse medlemmer vil understreke betydningen av at Norge bidrar til en god fordelingspolitikk. Både vekst og fordeling er nødvendige elementer i en bærekraftig utvikling.

Disse medlemmer har gjennom flere år prioritert innsatsen for bedret mødre- og barnedødelighet og vaksinasjon av verdens barn gjennom GAVI. Det er viktig at dette arbeidet videreføres. I tillegg kommer det bebudete utdanningsløftet. Arbeiderpartiet støtter dette arbeidet og vil særlig fremheve funksjonshemmede og barn i krig og konflikt-områder som viktige målgrupper. Det er også viktig å øke satsingen på yrkesutdanning som en del av utdanningsløftet. Disse medlemmer anser det positivt at bevilgningen til RORG-samarbeidet og sivilt samfunn etter forhandlinger er kommet opp på akseptabelt nivå. Organisasjonene gir verdifulle bidrag både i form av opplysningsvirksomhet i Norge og gjennom prosjekter i utviklingsland. Disse medlemmer merker seg også at demokratistøtten gjennom de politiske partier videreføres på dagens nivå. Disse medlemmer støtter videre økningen til det grønne klimafondet og forslaget om å ta inn 500 flere flyktninger fra Syria.

Målet med Norges internasjonale kultursatsing er å styrke kulturlivets internasjonale muligheter, bidra til et aktivt og levende kulturliv og bidra til at norsk kultur er en del av den globale utviklingen innenfor ulike kulturfelt. Disse medlemmer mener at for-

slaget til betydelig kutt på dette området vil gjøre det umulig å nå målsettingen som regjeringen selv skisserer, og foreslår at 33,6 mill. kroner overføres til kap. 115, og øremerkes kulturaktiviteter. Disse medlemmer viser til at bevilgningene til EØS-finansieringsordningene er overslagsbevilgninger, jf. Stortingets behandling av Prop. 30 S (2014–2015) og mener beløpet 33,6 mill. kroner kan dekkes fra overslagsbevilgningen i kap. 117 post 73.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2015 foreslo å bruke om lag 1 mrd. kroner mer enn regjeringen til internasjonalt utviklingssamarbeid. Kristelig Folkepartis forslag innebar at bistandsbudsjettet for 2015 ville utgjøre 1,01 pst. av BNI.

Dette medlem verdsetter det gjennomslag som statsbudsjettet for 2015 innebærer for en kraftig opptrapping av norsk bistand til utdanning. Økningen på 550 mill. kroner innebærer en viktig kursendring og et taktskifte som gjør det mulig å fordoble utdanningsinnsatsen i stortingsperioden.

De største påplussningene i forhold til regjeringens budsjettforslag ga Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjettforslag til tre prioriterte bistandsformål; humanitær bistand, sivilt samfunn og global helse. De fikk hver om lag en kvart milliard mer enn regjeringen foreslo i Prop. 1 S (2014–2015):

+ 250 mill. kroner til nødhjelp og humanitær bistand, som trenger økte ressurser til å møte den største humanitære krisesituasjon verden har opplevd på flere tiår – med fire kriser på nivå 3, dvs. det høyeste krisenivå ifølge FNs kriterier. Konflikten i Syria og Irak, samt flere land i Afrika, har gjort mange millioner mennesker til flyktninger og internt fordrevne.

+ 250 mill. kroner til kapitlet for sivilt samfunn. Forslaget innebar en økning på 210 mill. kroner til frivillige organisasjoners langsiktige utviklingstiltak og 40 mill. kroner økning for å fjerne kuttet på 31 mill. kroner i informasjonsstøtten som regjeringen har foreslått.

+ 220 mill. kroner til Global helse, den hovedsatsingen går til ebola-beredskap og vaksinerings av verdens barn. Den globale vaksinealliansen GAVI er nå i ferd med å samle finansiering til økt satsing i neste planperiode, og Kristelig Folkeparti mener Norge da må tilby et løft på 10 pst. i støtten til økt vaksineinnsats og forsterkede helsesystemer.

+ 172,9 mill. kroner mer til flyktninger i Norge. I lys av den akutte krisesituasjonen i flere land, blant annet i Syria og Irak, foreslo Kristelig Folkeparti å doble antall kvoteflyktninger fra 1 500 til 3 000.

Dette er flyktninger FN har klarert som personer med krav på beskyttelse.

+ 100 mill. kroner til regionbevilgningen til Afrika. I denne økningen inngikk både styrket beredskap mot ebola-epidemien og en tiltaksplan mot barneekteskap på ca. 50 mill. kroner.

+ 50 mill. kroner for å hindre kutt i Norges kjernebidrag til FNs utviklingsprogram (UNDP), som regjeringen hadde foreslått.

I tillegg innebar Kristelig Folkepartis alternative bistandsbudsjett en økning på 20 mill. kroner i regionbevilgningen til Latin-Amerika for å reversere regjeringens forslag om kutt i tiltak for menneskeret-tigheter, urfolk og miljø.

Det ble også foreslått å reversere kutt i Utenriksdepartementets budsjettkapittel for Næringsfremme, kultur- og Norgesfremme mv. ved å øke denne bevilgningen med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Samlet foreslo Kristelig Folkeparti å øke innsatsen for mennesker fra konflikt- og ebola-rammede områder med rundt en mrd. kroner i forhold til 2014. Økningen bestod i en påplussning på vel 600 mill. kroner ut over den 420 millioners økningen som regjeringen foreslår til humanitær bistand i 2015-budsjettet. Kristelig Folkepartis påplussninger til krisehåndtering og bedre beredskap i 2015 var fordelt slik: 250 mill. kroner til humanitær bistand, 172,9 mill. kroner mer til flyktninger i Norge, 120 mill. kroner øremerket ebola-beredskap i Vest-Afrika under kapitlet for «Global helse». I tillegg kom økte midler til krisehåndtering og ebola-beredskap også under regionbevilgningen for Afrika og kapitlet for sivilt samfunn.

Dette medlem vil understreke at i møte med disse akutte krisene må vi ikke bare tenke kortsiktig, men også bygge opp en ebola-beredskap og helsesystemer som kan gjøre disse utsatte områdene mindre sårbare i framtida. Økt evne til å forebygge nye kriser er det mest kostnadseffektive.

Dette medlem viser for øvrig til at det ved behandlingen av finansinnstillingen for 2015 ble oppnådd en budsjettavtale mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene. Når det gjelder utviklingspolitikk var hovedpunktene i denne avtalen følgende:

Bistandsrammen økes slik at den fortsatt skal utgjøre 1 prosent av forventet BNI i 2015. Rammeøkningen ble fordelt slik:

- Kap. 160, post 70: Sivilt samfunn, økes med 177,3 mill. kroner. Innenfor denne posten økes bevilgningen til info-støtten til 91 mill. kroner, dvs. samme nivå som i 2014. Demokratistøtte gjennom partier videreføres på samme nivå som i 2014, dvs. med 8 mill. kroner.

- Kap. 166, post 72: Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, økes med 200 mill. kroner. Økningen disponeres i sin helhet til Det grønne klimafondet, noe som betyr at Norges bidrag fordobles i forhold til regjeringens forslag og settes for 2015.
- Kap. 167, post 21: Flyktnings tiltak i Norge, spesielle driftsutgifter. Denne posten økes med 74,4 mill. kroner. Av denne økningen går om lag to tredjedeler til å finansiere mottak av 500 flere kvoteflyktninger til Norge enn rammen for 2014, mens om lag en tredjedel går til å forbedre barnehagetilbudet og til å etablere plasser i mottak tilpasset enslige mindreårige asylsøkere.

Det ble dessuten gjort endringer i regjeringens forslag til prinsipper for geografisk konsentrasjon av Norges bilaterale bistand ved at humanitær nødhjelp og støtte via frivillige organisasjoner skal være unnatt fra konsentrasjonen. Dessuten skal regjeringen legge fram egen sak for Stortinget slik at premissene og valg av fokusland og retningslinjene for geografisk konsentrasjon kan drøftes mer utførlig. Det ble også gjort en presisering vedrørende Norfunds investeringsportefølje, som ikke skal omfatte naturgassinvesteringer.

Dette medlem viser til felles flertallsmerknader fra Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringspartiene i denne innstilling, hvor budsjettavtalens konsekvenser for utviklingspolitikken omtales.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet meiner Noreg må medverke til eit samfunn med mindre ulikskapar, både nasjonalt og globalt. Dette er ei viktig målsetjing med Noregs bistandspolitik. Senterpartiet foreslår på denne bakgrunn i sitt alternative statsbudsjett å auke bistandsbudsjettet med ca. 1,2 mrd. kroner utover regjeringa sitt forslag.

Det er etter denne medlemmen sitt syn rett av Noreg å ta imot fleire kvoteflykningar. Det er svært mange som treng hjelp, og hardt skadde flykningar bør prioriterast. Det siste året har ein sett ei rekkje humanitære kriser utspele seg samstundes. Irak, Syria, Vest-Afrika, Gaza og Ukraina er alle døme på område der den sivile del av folket lir under sjukdom, naud og valdshandlingar. Alle desse krisene har skapt eit historisk behov for bistand og akutt hjelp til fleire menneske som ikkje har nok mat, medisinar eller helsehjelp.

Med dette som bakteppe meiner denne medlemmen at Noreg i år må bidra med eit ekstraordinært stort bistandsbudsjett. Gjennom å hjelpe landa som har teke imot tusenvis av flykningar kan vi gje heilt naudsynt hjelp til desse menneska der dei er. Å syte for at alle menneske får dekkja sine mest grunnleggjande behov må ha høgaste prioritet i bistandspoli-

tikken. Noreg må bruke meir ressursar på å gje fleire menneske sikker tilgang på trygg mat.

Denne medlemmen viser til Verdsbanken sin World Development Rapport for 2008, som fortel at den mest effektive måten å redusere fattigdom på er å støtte småbønder i utviklingsland. Det er ingen andre næringar som kan måle seg med landbruket når det gjeld å skape sysselsetting og økonomiske ringverknader for dei aller fattigaste i verda. Noreg har høg kompetanse innan landbruket. Å styrke landbruket sin del av bistandsbudsjettet vil kunne gje viktig helsevinst, samt økonomiske og sosiale tilskot til mottakarlanda.

Denne medlemmen viser til at regjeringa vil oppretthalde målsetjinga om å auke landbruksbistanden med 500 mill. kroner i perioden 2013–2015. Det vil auke landbruksbistanden til cirka 3,5 pst. av norsk bistand. Senterpartiet ynskjer ei klårt tydelegare satsing, og målet er at landbruksbistanden skal utgjere 10 pst. av bistandsbudsjettet.

Denne medlemmen foreslår at minst 10 pst. av Noregs bistand til Afrika, Asia, Midtausten, Nord-Afrika og Latin-Amerika går til landbruksbistand, og at støtte til landbruksorganisasjonar og andre organisasjonar i rurale område blir prioritert.

Denne medlemmen viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2015 føreslo å løyve 1,2 mrd. kroner meir enn regjeringa til internasjonalt utviklingsarbeid. Senterpartiet har i sitt alternative statsbudsjett føreslått å styrkja følgjande postar samanlikna med det regjeringa føreslo i Prop. 1 S (2014–2015):

+ 500 mill. kroner i auke til naudhjelp og humanitær bistand. For å avhjelpe den akutte nauda i mellom anna Vest-Afrika og i Midtausten foreslo Senterpartiet å auke løyvingane til naudhjelp med 500 mill. kroner, frå ca. 3,3 til 3,8 mrd. kroner. Dette er ein auke på drygt 15 prosent i høve regjeringa sitt framlegg.

+ 50 mill. kroner til auka støtte til klima- og landbruksforskning. Senterpartiet føreslo å auke løyvingane over post 70 med 50 mill. kroner, og at midlane vert øyremerka klima- og landbruksforskning i samarbeid mellom vitskaplege institusjonar og landbrukets eigne organisasjonar i utviklingsland.

+30 mill. kroner til Fisk for Utvikling. Senterpartiet meiner norsk utviklingshjelp bør fokusere tematisk på område der Noreg kan medverke med særskild kompetanse. Forvaltning av marine ressursar er eit slikt område. Difor føreslår Sp å auke løyvingane til programmet Fisk for Utvikling med 30 mill. kroner.

+ 60 mill. kroner til klimatilpassing og katastrofeforebygging. Utan auka tiltak for klimatilpassing vil mange menneske i fattige land møte store pro-

blem i åra som kjem, sjølv om temperaturationen vert avgrensa til 2 grader. Senterpartiet auka i sitt alternative budsjett løyvingane til klimatilpassing med 60 mill. kroner.

+ 100 mill. kroner som øymerka midlar til arbeid mot barneekteskap. Ei særskild viktig sak for å fremje likestilling er kampen mot barneekteskap. Barneekteskap fører til vald mot born og det er i tillegg i mange land den viktigaste årsaka til at jenter ikkje tek høgare utdanning. I Senterpartiets alternative budsjett slo ein fast at post 168 må gjevast auka prioritet. Senterpartiet føreslo å auke denne posten med 100 mill. kroner, øymerka til arbeid mot barneekteskap.

+ FN's utviklingsprogram – reversere regjeringa sitt kutt. Senterpartiet reverserte i sitt alternative budsjett regjeringa sitt føreslåtte kutt i kjernebidraget til FN's utviklingsprogram med 30 mill. kroner.

+ 70 mill. kroner til Unicef. Senterpartiet føreslo at Noreg doblar løyvingane til ein heilskapleg barn- dom for læring, dvs. ein auke på 70 mill. kroner til Unicef sitt programarbeid innan ernæring, sosial inkludering og vern, samt vatn, sanitær og hygiene.

+ 250 mill. kroner til sivilt samfunn. Senterpartiet føreslo i sitt alternative budsjett å auke løyvingane til sivilt samfunn med 250 mill. kroner, og at 150 mill. kroner vert øymerka til landbruksbistand og til bondeorganisasjonar og andre organisasjonar og nettverk som medverkar til å styrkje eit berekraftig, klimavenleg landbruk.

+ 30 mill. kroner til å oppretthalde informasjonsstøtta. I Senterpartiet sitt alternative budsjett vart informasjonsstøtta halde på dagens nivå, ved at posten vart auka med 30 mill. kroner ut over regjeringa sitt budsjettforslag.

+ 20 mill. kroner til næringsfremme, kultur-, Norgesfremme- og informasjonsformål. Senterpartiet føreslo å auka støtta til næringsfremme, kultur-, Norgesfremme- og informasjonsformål, med 20 mill. kroner samanlikna med regjeringa sitt budsjettforslag. Desse løyvingane er viktig for å støtte norsk kulturliv.

Redusere overføringane til EU. I budsjettet for neste år løyver regjeringa ei historisk høg overføring til EU på 4,5 mrd. kroner gjennom dei såkalla EØS-finansieringsordningane. Noreg sine overføringar til EU gjennom EØS aukar vesentleg meir enn Noregs overføringar i bistandsmidlar. Senterpartiet føreslo i sitt alternative budsjett å redusere løyvingane til EØS-finansieringsordningane med 2,57 mrd. kroner i høve til regjeringa sitt forslag for 2015. Med Senterpartiets forslag vil løyvingane for 2015 verte 1,93 mrd. kroner, noko som framleis er meir enn 100 mill. kroner høgare enn beløpet som vart brukt i 2013.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at utgangspunktet for Venstres utenrikspolitikk er det sosialliberale målet om frihet for alle, uavhengig av geografisk opprinnelse. Venstre mener dette målet nås best gjennom å styrke og videreutvikle internasjonale institusjoner som fremmer menneskerettigheter, demokrati, markedsøkonomi, miljø og respekt for internasjonal lov og rett. For Venstre er det viktig at Norge yter bistand for å bekjempe fattigdom og at vi respekterer demokratiske lands rett til å bestemme over egen utvikling. Men Venstre mener det er legitimt å stille krav om demokrati, respekt for grunnleggende menneskerettigheter og miljø, slik at vi kan stimulere til en positiv og bærekraftig global utvikling.

Dette medlem vil understreke at globalisering og en sunn markedsøkonomi har løftet flere mennesker ut av fattigdom de siste tre tiårene enn noen gang tidligere i verdenshistorien. Denne utviklingen skyldes blant annet velfungerende nasjonale og internasjonale markeder, sterkere forpliktelser overfor sivile og politiske menneskerettigheter i de fleste stater, og fungerende internasjonalt samarbeid på en rekke områder.

Dette medlem vil imidlertid understreke at det er viktig å opprettholde et høyt nivå på norske bistands- og utviklingsbidrag. Det er, etter dette medlems mening, viktig å legge til rette for næringsutvikling i utviklingsland. På dette området er det en rekke positive satsinger i Prop. 1 S (2014–2015).

Dette medlem vil påpeke at innenfor frivillige og ideelle organisasjoner (sivilsamfunn) vil det være kompetanse og kapasitet som går ut over de land norske myndigheter prioriterer, og denne kompetanse og kapasitet må sikres støtte uavhengig av norske myndigheters prioritering av samarbeidsland for offentlig bistand.

Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslo at ramme 4 settes til 37 373 323 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 559 000 000 kroner. Venstres alternative statsbudsjett innebærer en rekke endringer i forhold til Prop. 1 S (2014–2015), blant annet med siktemål at bevilgningene skal ligge om lag på nivået av 1 pst. av BNI til utviklingsformål.

Dette medlem viser til at disposisjonene i Venstres alternative statsbudsjett blant annet innebærer å reversere og styrke regjeringens forslag under tilskudd til næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, regionbevilgningen til Afrika, sivilt samfunn, opplysningsarbeid og demokratistøtte og nødhjelp og humanitær bistand.

+ 85 mill. kroner styrker nettopp regionbevilgningen til Afrika for å prioritere de fattige.

+ 65 mill. kroner til reversering av kutt på sivil samfunn for å rette opp kutt på informasjonsstøtten.

+ 20 mill. kroner til en styrking av kvinner og likestilling med et tilsvarende kutt på bidrag til andre FN-organisasjoner.

+ 10 mill. kroner til utviklingsprogram «Fisk for utvikling». Norge besitter viktig kompetanse på enkelte områder som fiskeriforvaltningen, som kan være nyttig å benytte.

+ 200 mill. kroner til Det grønne klimafondet. Dermed doubles innsatsen til klimafondet, noe som understreker betydningen av å satse på kanaler for multilateral klimafinansiering til utviklingsland i de kommende årene.

+ 5 mill. kroner til klimatilpasning.

6 mill. kroner til støtte av narkotikaprogram i Iran som går via FN.

Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe. FNs høykommissær for flyktninger melder om et stort behov for å bosette kvoteflyktninger, og FN har oppfordret rike land til å ta imot flere flyktninger. Den grufulle situasjonen i Syria og andre deler av Midtøsten aktualiserer dette ytterligere.

Dette medlem mener Norge er i stand til å ta inn flere kvoteflyktninger enn det regjeringen legger opp til, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og viser til at Vens- tres alternative statsbudsjett legger opp til en økning på 500 kvoteflyktninger, noe som også har budsjett- konsekvens på rammeområde 4.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at vi aldri før i vår levetid har hatt så mange parallelle humanitære kriser. Hele fire situasjoner kategoriseres i dag med FNs høyeste krisenivå. Flere enn 50 millioner mennesker er på flukt. Det er det høyeste antallet som er registrert siden flyktningstrømmene etter andre verdenskrig. Dette medlem mener at situasjonen i verden i dag krever ekstraordinære løsninger og viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett derfor bevilget 1 mrd. kroner øremerket til humanitære kriser, på toppen av 1 prosent av BNI til bistand.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt forslag til budsjett går vekk fra prinsippet om at 1 prosent av BNI skulle gå til bistand. Dette er et symbolsk og reelt tilbaketog for Norge som global aktør. Det er få land i Europa som de siste årene har kuttet i sin andel av BNI til bistand. Selv land som har opplevd svært vanskelige tider gjennom finanskrisen og den påfølgende sosiale krisen har valgt å øke sin andel til bistand. Dette medlem mener at dette sender et svært uheldig signal til omverdenen, og er

samtidig tilfreds med at dette ble endret gjennom forhandlinger.

Dette medlem viser til regjeringens satsing på utdanning og mener dette er et viktig og positivt element i budsjettet, som dette medlem støtter. Det er samtidig skuffende at regjeringen ikke tar ledelsen på viktige utenrikspolitiske felt som klima/ miljøspørsmål, likestilling, atomnedrustning og humanitær satsing i tilstrekkelig grad. Det er også for få spor av at regjeringen adresserer grunnleggende årsaker til global ulikhet, som kapitalflukt og det internasjonale handelssystemet.

Dette medlem viser til at regjeringens klimasatsing ikke følger opp de løfter Norge har gitt i klimaforhandlingene. Mennesker i fattige land rammes aller hardest av klimaendringene, selv om de har bidratt minst til problemet. Dersom klimautslippene skal ned må veksten i utviklingsland foregå på andre premisser enn veksten i Vesten. Dette er kun mulig dersom rike land bistår fattige land i arbeidet med å gjøre denne veksten grønn. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett styrket norsk klimafinansiering i fattige land med 650 mill. kroner som del av en årlig opptrapping mot 4 mrd. kroner i 2020. Bevilgningen kom, som lovet på klimatoppmøte i København i 2009 og i Cancun i 2010, i tillegg til det ordinære bistandsbudsjettet på 1 prosent av BNI til bistand.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti mener Norge må ta lederansvar i arbeidet med nedrustning. Global nedrustning bidrar til en tryggere verden og arbeidet for en verden uten kjernevåpen må styrkes, ikke svekkes. Norge må investere for å opprettholde sin viktige posisjon i dette arbeidet. Som sentrale i etableringen av det humanitære sporet er tiden nå inne for å videreføre dette arbeidet og ta det et steg videre. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett derfor reverserte regjeringens kutt i nedrustningsarbeidet, og med dette styrket satsingen.

Dette medlem viser til regjeringens manglende satsing på likestilling og peker på at det er tverrpolitisk enighet om at kvinner og likestilling er en av fem hovedpilarer i utenriks- og forsvarspolitikken. Økonomisk står ikke regjeringens forslag til budsjett i stil med hvordan regjeringen omtaler egen innsats for kvinner og likestilling. Dette medlem viser til FOKUS som i sitt høringsinnspill påpeker at kvinner og likestilling er den «økonomisk svakeste pilaren» i utenriks- og utviklingsbudsjettet. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti tar Norges komparative fortrinn i dette feltet på alvor og styrket derfor satsingen på likestilling med 75 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Dette medlem viser til at fattigdomsbekjempelse også er et spørsmål om fordeling innad i land. Etter hvert som økonomien vokser, øker behov for fordeling fordi samfunn med små forskjeller er gode samfunn. Sosialistisk Venstreparti ønsker å styrke satsningen på rettferdig fordeling i utviklingspolitikken. Det er kritisk at en satsing på jobbskapende vekst, slik regjeringen legger opp til, har som underliggende mål å endre samfunnets maktstrukturer. Arbeidsplassene som skapes må være gode, med trygge arbeidsforhold, rett til organisering og demokratisk deltagelse. Handelen som promotes må være etisk og ansvarlig. Investeringer og næringsutvikling må følges av en videreføring av arbeidet mot ulovlig kapitalflukt og skatteparadiser i mye større grad enn det regjeringen legger opp til i sitt forslag til statsbudsjett.

Dette medlem viser til at regjeringens budsjettforslag innebærer store endringer uten en egen melding til Stortinget, noe som i praksis medfører mer makt til regjeringen.

2.3 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler innen rammeområde 4 (utenriks)

Regjeringen Solberg la 8. oktober frem Prop. 1 S (2014–2015). I del 2 til Prop. 1 S (2014–2015) fra Utenriksdepartementet gir regjeringen detaljerte beskrivelser av kapitler og poster, samt sine forslag til utgifter og inntekter for kapitlene innen programkategori 2 utenriksforvaltning og programkategori 3 internasjonal bistand.

Komiteens merknader til de enkelte kapitler innen rammeområde 4 er gitt nedenfor.

Kap. 100–3100 Utenriksdepartementet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 850 466
Prop. 1 S (2014–2015)	1 973 394

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	144 727
Prop. 1 S (2014–2015)	240 675

Komiteen viser til at regjeringen foreslår 1 931,8 mill. kroner for 2015 i driftsmidler på Utenriksdepartementets budsjett. Dette er en økning på ca. 138 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2014. Størstedelen av bevilgningen dekker lønns- og driftsutgifter for Utenriksdepartementet og utenriksstasjonene.

Komiteen viser til at utenriktjenesten skal ivareta norske interesser i utlandet på en best mulig

måte. Utenriktjenesten skal yte tjenester til norske borgere, statsforvaltningen og næringslivet.

Komiteen er tilfreds med at prinsippet om nulltoleranse for økonomiske misligheter legges til grunn i Utenriksdepartementets arbeid, og viser til at utenriksstasjonene er en viktig kilde til varsling om mulige økonomiske misligheter og at styrket oppfølging betyr at misligheter oppdages og forebygges.

Komiteen viser til at utenriktjenesten utfører tjenester av betydelig omfang på utlendingsfeltet og vil understreke verdien av det nordiske og europeiske samarbeidet om representasjonsavtaler.

Komiteen støtter ambisjonen om å ha en samordnet, effektiv og serviceorientert utlendingsforvaltning med mål om kort saksbehandlingstid. Arbeidet for å etablere ytterligere returavtaler er en viktig del av dette.

Komiteen registrerer med tilfredshet at arbeidet med å videreutvikle samarbeidet mellom de nordiske utenriksstasjoner videreføres. Samlokalisering av utenriksstasjoner, innplassering av tjenestemenn på annen nordisk ambassade, samarbeid innen krise- og sikkerhetshåndtering og felles honorære konsulater er viktige elementer i dette samarbeidet.

Komiteen viser til at arbeidet for å styrke sikkerheten for de ansatte ved utestasjonene og på tjenestereiser vil ha høy prioritet også i 2015.

Komiteen tar til orientering at antall oppholds- og visumsaker til behandling på utenriksstasjonene forventes å øke samt at enkelte gebyrer er oppjustert.

Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	47 524
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	55 583

Komiteen viser til at det i regjeringens budsjett for 2015 foreslås bevilget 55,6 mill. kroner. Komiteen merker seg at av dette er 7 mill. kroner øremerket for prosjektering og planlegging av regjeringens gave til kongeparet i forbindelse med kongeparets 25 års regentjubileum i januar 2016. Komiteen registrerer at bevilgningen dekker utgifter knyttet til statsbesøk, besøk på stats- og regjeringnivå og driften av regjeringens representasjonsanlegg.

Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	9 179
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	9 380

Komiteen viser til at regjeringen for 2015 foreslår å bevilge 9 380 mill. kroner. Komiteen merker seg at bevilgningen dekker utgifter forbundet med kongefamiliens offisielle reiser til utlandet. Komiteen mener kongefamilien markedsfører Norge på en meget god måte og fremmer norske interesser ved besøksvirksomhet til utlandet.

Kap. 115 Næringsfremme, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	84 712
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	64 759

Komiteen viser til at bevilgningene på denne posten skal dekke tilskudd til et bredt spekter av oppgaver, som næringsfremme, kultur, norgesfremme og informasjonsformål. Målsettingen er å fremme norske bedrifter og kunnskapsmiljøer som attraktive samarbeidspartnere, styrke norsk kulturlivs internasjonale muligheter og kontaktflate og bidra til engasjement og debatt om sentrale utenrikspolitiske spørsmål som menneskerettigheter, utdanning og handel.

Komiteen viser til at regjeringen vil kommunisere viktige utenrikspolitiske prioriteringer og søke å øke forståelsen for norske synspunkter blant relevante målgrupper i viktige samarbeidsland om sentrale spørsmål som menneskerettigheter, næringsfremme og internasjonale handel.

Komiteen merker seg at regjeringen ser kultursatsingen som en integrert del av arbeidet for norske interesser og at målet er å styrke norsk kulturlivs internasjonale muligheter og bidra til at norsk kultur er en del av den globale utvikling innenfor de ulike kulturfeltene.

Komiteen viser til at regjeringen ønsker å gjennomføre et taktskifte i arbeidet med å fremme norske næringsinteresser internasjonalt og at en hovedprioritering for utenriktjenesten vil være å yte tjenester til bedriftene i utlandet, være døråpner og bidra til nettverksbygging.

«Team Norway», under ledelse av Nærings- og fiskeridepartementet, skal bidra til bedre samordning ute og hjemme, mellom berørte departementer og virkemiddelapparatet.

Regjeringen vil styrke arbeidet med samfunnsansvar overfor norske bedrifter som etablerer seg ute, basert på FNs veiledende prinsipper for menneskerettigheter og næringsliv. Komiteen vil understreke betydningen av dette.

Komiteen vil understreke at et av kapitlets hovedformål er å styrke norsk kulturlivs internasjonale muligheter. Komiteen vil understreke betydningen av at regjeringen følger opp viktige ambisjo-

ner som er framhevet i budsjettproposisjonen, både innen internasjonalt kulturarbeid og innen kulturdimensjonen i nordområdesatsingen. Komiteen viser også til at bruk av norske kulturkrefter kan bidra til å fremme andre viktige formål som budsjettkapitlet skal ivareta.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser for øvrig til den budsjettavtalen som er inngått om budsjettet og til de enkelte partienes generelle merknader for rammeområde 4.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet støtter regjeringens målsettinger på dette området, og finner at ambisjonene kan nås innenfor den foreslåtte budsjetttrimmen ved å fokusere og prioritere innsatsen i sentrale samarbeidsland.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter regjeringens målsettinger på dette området, men finner det underlig at regjeringen med så sterke ambisjoner på dette feltet, foreslår å redusere bevilgningen med 18,6 mill. kroner eller vel 23 pst. Overfor kulturfeltet er reduksjonen enda sterkere og kommer på toppen av et kutt på 15 mill. kroner i inneværende års budsjett i forhold til budsjettforslaget fra regjeringen Stoltenberg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at forslaget til betydelige kutt på dette området vil gjøre det umulig å nå målsettingen som regjeringen selv skisserer og foreslår å styrke Norges internasjonale kultursatsing med 33,6 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2015 foreslo å øke bevilgningen over kap. 115 med 10 mill. kroner for å styrke norsk kulturlivs muligheter til å markere seg internasjonalt. Dette medlem viser for øvrig til budsjettforliket som ble inngått med regjeringspartiene og Venstre.

Medlemen i komiteen fra Senterpartiet vil peike på at kuttet regjeringa foreslår i statsbudsjettet vil svekke norsk kulturliv sine muligheter internasjonalt.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslo å reversere regjeringa sitt foreslåtte kutt, og difor foreslo å auke denne posten med 20 mill. kroner.

Komiteen viser til det pågående arbeidet med oppføring av et nytt Norway House i Minneapolis, Minnesota i USA. Komiteen viser til at Minnesota og de omkringliggende delstatene anses som kjerneområdene i det norske Amerika og vil understreke viktigheten av at de norsk-amerikanske relasjonene videreutvikles og forsterkes ytterligere.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, anser Norway House som en potensielt viktig arena for dette arbeidet, og viser i tillegg til at initiativtakerne til Norway House i Minneapolis har uttrykt en visjon om at dette samlingspunktet skal videreutvikles til et samlingspunkt for det norsk-amerikanske miljøet i hele USA.

Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 195 697
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 293 554
Forslag Prop. 1 S med Tillegg 1 (2014–2015)	

Komiteen viser til at forslaget til bevilgning for 2015 er på 1 293 554 000 kroner, en økning på 97 857 000 kroner fra saldert budsjett 2014.

Komiteen deler regjeringens syn på nulltoleranse for økonomiske misligheter i internasjonale organisasjoner som forvalter norske tilskudd og forutsetter at det legges opp til streng kontroll med anvendte midler. Det er viktig at bistandsmidler benyttes på en målrettet og hensiktsmessig måte. Dette forutsetter et gjennomarbeidet avtaleverk når det gis tilsagn om økonomisk støtte.

Komiteen støtter aktiv deltakelse i internasjonale organisasjoner. FN og NATO er i en særstilling i den sammenheng. Komiteen støtter også regjeringens engasjement for å reformere FN-systemet og målet om å styrke FNs rolle når det gjelder fred og sikkerhet, internasjonal krisehåndtering, videreutvikling av internasjonale normer og standarder, arbeide for demokrati og fattigdomsbekjempelse, menneskerettigheter og bærekraftig utvikling. Arbeidet for å oppfylle tusenårsmålene må gis høy prioritet.

Komiteen viser til at støtte til FNs fredsbevarende operasjoner er ett av flere elementer i regjeringens bidrag til et sterkt og relevant FN, og registrerer at den norske politiinnsatsen er konsentrert om innsats i Haiti, Liberia og i Sør-Sudan, mens de største militære kontingentene befinner seg i Sør-Sudan og i Midtøsten. Komiteen har merket seg at målet om felles nordiske bidrag ligger fast.

Komiteen vil understreke det viktige arbeidet som utføres gjennom WHO og støtter innsatsen for å styrke organisasjonens budsjett og styringsmekanis-

mer. Komiteen støtter regjeringen i at ebola-utbruddet i Vest-Afrika aktualiserer behovet for å sette organisasjonen bedre i stand til å takle denne type kriser.

Arbeidet for å fremme global helseforskning, styrking av helsesystemer, arbeid mot smittsomme sykdommer og det globale koordineringsansvaret for helse i humanitære kriser, er av avgjørende betydning.

Komiteen viser til at Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) overordnede mål er å fremme sosial rettferdighet gjennom sysselsetting og anstendige arbeidsforhold verden over. Komiteen viser for øvrig til komiteens merknader under kap. 170 post 76 Tilleggsmidler via FN-systemet.

Komiteen merker seg at reformprosessen som har vært gjennomført i FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) har gitt betydelige resultater, men at det fortsatt gjenstår utfordringer knyttet til desentralisering og for liten grad av samarbeid på tvers av avdelingene.

Komiteen vil understreke at FAOs arbeid er viktig for å nå FNs tusenårsmål om fattigdomsreduksjon og om en miljømessig bærekraftig utvikling, og at reformarbeidet derfor må fortsette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke Norges interesse av en internasjonal rettsorden der forholdet mellom stater reguleres gjennom en stadig tettere vev av forpliktelser, normer og konvensjoner. Internasjonale organisasjoner spiller en viktig og nødvendig rolle i arbeidet for å sikre en slik utvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Norge er en aktiv alliansepartner i NATO og deler målsettingen om å trygge norsk sikkerhet og bidra til internasjonal stabilitet gjennom alliansens felles operasjoner.

Komiteen viser til at Norge er ett av de få land i alliansen som har økt sine forsvarsbevilgninger de siste årene og har nådd målsettingen om å benytte 20 pst. av forsvarsbevilgningen til investeringer.

Komiteen støtter arbeidet med å bedre planprosessene og samarbeide sterkere om anskaffelser, såkalt «smart defence».

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, vil også peke på viktigheten av å sikre det transatlantiske samarbeidet i NATO og utvikling av det strategiske samarbeidet mellom NATO og EU, samt videreutvikling av samarbeidet med partnerlandene, og med FN, OSSE og AU.

Med bakgrunn i den endrede sikkerhetspolitiske situasjon i Europa vil komiteen peke på behovet for å styrke den politiske dialogen om felles sikkerhetspolitiske utfordringer, innad i alliansen, med partnerland, i internasjonale organisasjoner og med Russland.

Komiteen vil understreke betydningen av å arbeide for et godt samarbeidsforhold mellom NATO og Russland.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Norge som NATO-medlem har et spesielt ansvar for å bidra til å dempe og arbeide mot vår tids opprustning, og mot at NATO engasjerer seg utenfor sitt territorium uten FN-mandat. Dette medlem viser til våre alliansepartneres atomvåpen og førstebruksdoktrinen for disse. Tanken på å ta i bruk atomvåpen i krig er farlig og uakseptabel, og Norge bør bekjempe atomvåpen og rollen våpnene spiller i NATO. NATO-medlemskapet gir også Norge et spesielt ansvar for å løfte arbeidet med nedrustning og forbud mot kjernefysiske våpen.

Komiteen støtter regjeringens ambisjon om å være en aktiv bidragsyter for de globale og folkerettslig bindende nedrustnings- og ikke-spredningsavtalene, som NPT, BTWC og CWC, og vil understreke betydningen av at disse spørsmålene kommer høyere opp på den internasjonale dagsorden.

Komiteen viser til at Norge har påtatt seg formannskapet i Zangger-komiteen mot spredning av kjernefysiske våpen og regimet mot spredning av missilteknologi (MTCR) i 2014–2015, og støtter ambisjonene om å drive fram enighet om utestående spørsmål, bl.a. styrking av retningslinjene for nasjonal gjennomføring av kontrollen med missilteknologi.

Komiteen mener Norge skal være en aktiv bidragsyter i å bevare og styrke en forutsigbar internasjonal rettsorden, herunder være pådriver for et styrket ikke-spredningsregime, og en vellykket NPT-tilsynssyklus. Dette er avgjørende forutsetninger for å lykkes i å oppnå det langsiktige målet om en verden fri for masseødeleggende våpen basert på forpliktende og verifiserbare avtaler som omfatter alle land.

Komiteen viser til at Europarådet spiller en stadig viktigere rolle i arbeidet for å sikre rettsstatsutvikling og demokrati. Respekt for menneskerettigheter og innsats mot korrupsjon, kamp mot intoleranse og hatefulle ytringer, er andre viktige satsingsområder.

Komiteen vil understreke viktigheten av koordinering og samarbeid mellom Europarådet, OSSE og EU.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at Norge gjennom EFTA-samarbeidet arbeider for å utvide nettverket av frihandelsavtaler. Flertallet ser dette som viktig for å sikre norsk næringsliv god markedsadgang på nye og voksende markeder.

Medlemene i komiteen fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understrekar at spørsmålet om korvidt frihandelsavtalar vil bidra til bærekraftig utvikling kjem an på kva premisser avtalane byggjer på, og kva sektorar som vert underlagt frihandel. For at avtalane skal legge til rette for bærekraftig vekst må det vere ein heilt grunnleggjande premis at alle land får ta vare på sin nasjonale matproduksjon og primærnæring, at alle utviklingsland vert gitt rom til å byggje opp og utvikle eigen nasjonal industri og at avtalar må ta omsyn til og styrke menneskerettar og arbeidstakarrettar.

Komiteen merker seg også at regjeringen har intensivert arbeidet for å redusere etterslepet av rettsakter i EØS-avtalen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, mener dette er viktig for å sikre et mest mulig harmonisert regelverk i det indre marked.

Medlemene i komiteen fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeike at Noreg ikkje er medlem av EU og dermed ikkje automatisk skal akseptere lovene frå EU. Det er naturleg at Noreg brukar lengre tid enn EU-landa på å implementere EU sine lover. Desse medlemene understrekar også at det føyre til mange problem for Noreg å ha eit mest mogleg harmonisert lovverk med EU. På mange område tilseier nasjonale omsyn at Noreg burde oppretthalde eigne lover basert på nasjonale tilhøve.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, minner om de forpliktelsene som ligger i EØS-avtalen og som Norge har sluttet seg til.

Det nordiske samarbeidet er styrket de siste årene, ikke minst på utenriks- og forsvarsområdet. Komiteen støtter engasjementet i Nordisk ministerråd for å effektivisere og aktualisere samarbeidet, bl.a. gjennom et moderniseringsprogram.

Komiteen vil vise til at det også gjennomføres reformer i det parlamentariske samarbeidet i Nordisk Råd.

Komiteen vil peke på at kjernen i det nordiske samarbeidet er et politisk forpliktende samspill, basert på Helsingforsavtalen. Det er avgjørende at dagsordenen, settes av politikere og at det nordiske samarbeidet brukes aktivt for å fremme livskvalitet og forenkle folks hverdag i Norden.

Komiteen vil også understreke betydningen av det parlamentariske samarbeidet i Nordisk Råd, hvor Norge hadde formannskapet i 2013.

Komiteen viser til norsk deltakelse i en rekke viktige internasjonale organisasjoner som OECD, WTO, Østersjørådet og støtter regjeringens forslag til bevilgninger til de enkelte organisasjoner.

Kap. 117 EØS-finansieringsordningene

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014 EØS-finansieringen	1 790 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	2 350 000
Saldert budsjett 2014 den norske finansieringsordningen	1 520 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	2 150 000

Komiteen viser til at forslaget til bevilgning for 2015 er på 2 350 000 mill. kroner for EØS-finansieringen, en økning på 560 mill. kroner fra saldert budsjett 2014, og på 2 150 000 mill. kroner for den norske finansieringsordningen, en økning på 630 mill. kroner fra saldert budsjett 2014.

Komiteen viser til at regjeringens budsjettforslag for 2015 innebærer en økning i bevilgningene på mer enn en tredjedel for de to ordningene samlet. Grunnen til den sterke økningen for 2015 er at mange av programmene er kommet senere i gang enn opprinnelig forutsatt, og at mange programmer derfor kommer til utbetaling i 2015. Utbetalingene vil deretter avta i 2016 og ferdigstilles i 2017 (jf. svar fra regjeringen til komiteen på spørsmål 195 fra Arbeiderpartiet).

Komiteen viser til avtalene med EU om en EØS-finansieringsordning og en norsk finansieringsordning for 2009–2014. Formålet med de nye EØS-finansieringsordningene er å bidra til en reduksjon av de økonomiske og sosiale forskjellene i EØS-området.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av finansieringsordningene viser at midlene har gitt viktige bidrag til sosial og økonomisk utjevning på lokalt nivå.

Flertallet merker seg også at Riksrevisjonens rapport viser at EØS-midlene har bidratt på områder

hvor det har vært lite tilgjengelige midler fra EU, som sivil samfunn, justisreform og kulturarv.

Flertallet vil videre peke på at Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon viser at EØS-bidragene har bidratt til etableringen av partnerskap mellom aktører i Norge og i mottakerlandene. Flertallet er tilfreds med at ordningen derved også bidrar til å styrke forbindelsen mellom Norge og mottakerlandene og således er et virkemiddel i norsk utenrikspolitikk.

Komiteen vil også fremheve betydningen av støtten til særskilte tiltak for sårbare grupper og minoriteter som for eksempel romfolk.

Medlemene i komiteen frå Fremskrittspartiet og Senterpartiet merkar seg at EØS-midlane er nytta til mange ulike, til dels kuriøse føremål. Døme på bruk av midlane strekker seg frå oppussing av landemerket på torget i Krakow, maritimt museum i Gdańsk, oppussing av kyrkeklokke i Budapest til finansiering av eit underjordisk søppelinnhentingssystem i Sevilla.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet understrekar at Noreg kan motverke fattigdom meir effektivt på andre måtar enn gjennom å gje løyvingar til EØS-midlar. Denne medlemen viser til Europameldinga, NOU 2012:2, der det er nedfelt at store delar av det norske bidraget i EØS-midlar går til støtte av kulturarv og miljøprosjekt, og at utvalet stiller spørsmål ved om og eventuelt i kor stor grad det tener føremålet om utjamning i levekår.

Denne medlemen vil peike på at det i innleiinga til EØS-avtala er slått fast at EØS-avtala skal opprettast «[...] på grunnlag av likskap og gjensidighet og ein samla balanse av fordeler, rettigheter og forplikting for avtalepartane». Noregs aukande utgifter til EØS-midlar og EFTA-organ ber ikkje preg av ein slik balanse. Det finst få, truleg ingen døme på andre handelsavtalar der ein part blir pressa til å betale pengar til ein annan part, for at partane skal kunne kjøpe og selje varer og tenester til kvarandre. At ein part må betale for ein gjensidig marknadstilgong bryt med EØS-avtalas prinsipp om gjensidighet og balanse av rettar og plikter.

Denne medlemen peiker på at Noregs betalningar til EØS-midlar ikkje står i høve til utviklinga i løyvingane til norsk bistand. For perioden 2009 til 2014 får Polen over 50 gongar så mye i EØS-midlar som til dømes Sierra Leone tek imot i norske bistandsmidlar mellom 2009 og 2013. I Sierra Leone lever store deler av innbyggjarane i absolutt fattigdom. Det same er ikkje tilfellet i Polen. Polen får meir EØS-midlar for perioden 2009 til 2014 enn det 80 mottakarland til saman har fått i norsk bistand frå 2009 til og med 2013.

Denne medlemen vil understreke at norske styresmakter heile tida har presisert at Noreg ikkje har ei formell plikt til å vidareføre ordninga med EØS-midlar. Noreg har framleis ikkje nokon forplikting etter EØS-avtala til å bidra økonomisk til EU-medlemsland.

Denne medlemen viser til Europameldinga, NOU 2012:2, som slår fast at Noreg har måtta gå med på store aukar i utbetalingane i EØS-midlar for dei siste periodane, og at Noreg har ingen eller liten påverknad over kva for land i EU som skal få ta imot støtte.

Denne medlemen vil peike på at Riksrevisjonen i sin rapport frå 2013 skriv at det er usikkert i kor stor grad det kan dokumenterast at dei norske EØS-midlane bidreg til sosial og økonomisk utjamning. Denne medlemen meiner pengane Noreg gir i EØS-midlar kan nyttast på ein betre måte. Senterpartiet foreslår difor i sitt alternative budsjett å redusere Noregs betalningar til EØS-midlar og til EFTA-organ med 2,57 mrd. kroner i høve til regjerings budsjett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Senterpartiets alternative budsjett bryter med internasjonale forpliktelser fremforhandlet av en regjering Senterpartiet selv deltok i, og som fikk enstemmig tilslutning i Stortinget, jf. Innst. 22 S (2010–2011). Flertallet vil advare mot slik budsjettering.

Komiteen viser for øvrig til partienes respektive merknader i Innst. 34 S (2012–2013), jf. Melding St. 20 (2011–2012) EØS-midlene. Solidaritet og samarbeid i Europa.

Kap. 118 Nordområdetiltak mv.

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	467 744
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	477 948

Komiteen viser til at regjeringen for 2015 foreslår å bevilge 477 948 mill. kroner.

Komiteen vil understreke at nordområdene er Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde, og er av svært stor betydning både sikkerhetspolitisk og økonomisk.

Komiteen støtter regjeringens offensive nordområdepolitikk som vil sikre tydelig nasjonal tilstedeværelse, bærekraftig forvaltning av naturressursene, styrking av miljøvernberedskapen, søk- og redning, utbyggingen av infrastruktur og ivaretagelse av norske interesser.

Komiteen vil understreke betydningen av en nær dialog og utstrakt samhandling med våre nabo-land i nord.

POST 70

Komiteen vil understreke at utviklingen i Russland har gått i en foruroligende retning de senere årene der demokratiutvikling, menneskerettigheter og sivilt samfunn er under økende press. Russlands folkerettsstridige annektering av Krim har utløst en alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon i Europa, som også har følger for Norges forhold til Russland.

Komiteen er opptatt av å vidareføre folk-til-folk-samarbeid med Russland og samarbeid innenfor områder som fiskeriforvaltning, klima og miljø, helse, atomsikkerhet, forskning samt søk og redning.

Komiteen vil likevel understreke viktigheten av at det gis særlig prioritet til prosjekter som fremmer miljø, demokratiutvikling, menneskerettigheter og styrking av det sivile samfunn.

Komiteen har merket seg de positive resultatene etter samarbeidet med Russland om håndteringen av den radioaktive forurensningen fra atominstallasjoner og avfallslagrene i Nordvest-Russland og vil understreke viktigheten av at Norge deltar videre i dette arbeidet samt at miljøovervåkingen av dumpede radioaktive kilder i Barents- og Karahavet videreføres. Men komiteen vil understreke at det er Russland som har hovedansvaret for dette arbeidet og at det forventes at de fortsetter å ta stadig større del av ansvaret for den videre oppryddingen.

Komiteen støtter regjeringens prioritering av at tilskuddsmidler skal støtte opp om Norges rolle som polarnasjon og følge norske prioriteringer innenfor samarbeid med arktiske stater, våre nordiske naboer, nærstående europeiske land og aktører med interesse i Arktis. Komiteen stiller seg også bak regjeringens prioriteringer av prosjekter innen økt samhandling over grensen i nord, kunnskapsbasert næringssatsing, forskning, utdanning og kompetanse om nordområdene, kunnskap om klimaendringer, miljø og naturressurser i nordområdene, infrastruktur og sjøsikkerhet, rednings- og oljevernberedskap.

POST 71

Komiteen viser til at sikkerhetssituasjonen er vanskelig i store deler av Nord-Kaukasus. Den sosio-økonomiske utviklingen er svak, med høy arbeidsledighet og utbredt korrupsjon.

Komiteen støtter arbeidet med å styrke det sivile samfunnet med mål om større respekt for menneskerettighetene, bedre levevilkårene for utsatte grupper og styrking av kvinners juridiske rettigheter samt tiltak for å bekjempe vold mot kvinner.

Komiteen støtter bevilgningen til reformarbeidet i Europarådet og styrkingen av Den europeiske menneskerettsdomstolen.

Komiteen støtter arbeidet med å fremme forståelse i Norge for betydningen av internasjonalt samarbeid for fred, med særlig vekt på en verden fri for atomvåpen, arbeide for å skape internasjonal enighet om nedrustning og ikke-spredning og overholdelse av internasjonale forpliktelser som følge av Prøvestansavtalen.

POST 76

Komiteen mener at et miljøsamarbeid i nord-områdene er viktig for Norge og ser behovet for en helhetlig, langsiktig og forsvarlig forvaltning av naturressursene. Klima og miljø må forvaltes på en bærekraftig måte og områdets miljøverdier må ivaretas gjennom økt samarbeid.

Komiteen støtter at Norge skal bidra til økt nasjonal og internasjonal forskningskompetanse på klima og miljø i disse områdene for bedre ressursutnyttelse og miljøforvaltning.

Kap. 119 Globale sikkerhetstiltak

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	7 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	13 709

Komiteen viser til at regjeringen foreslår å bevilge 13,7 mill. kroner for 2015. Komiteen merker seg at dette er en økning på 6,7 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2014.

Komiteen oppfatter at globale sikkerhetsutfordringer er et vidt begrep som blant annet viser til cybertrusler og angrep i det digitale rom, terrorisme, internasjonal organisert kriminalitet, sjørøvervirksomhet og spredning av masseødeleggelsesvåpen. Komiteen ser at arbeidet mot globale sikkerhetsutfordringer krever ressurser og vilje til langsiktig og helhetlig tenkning og tilnærming. Komiteen anerkjenner at sikkerhet, utvikling, godt styresett og menneskerettigheter må ses i sammenheng i utformingen av politikk så vel som tiltak.

Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 280 796
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 268 315

Komiteen viser til at bevilgningen dekker driftsutgifter til administrasjon av bistandsprosjekter i Utenriksdepartementet og ved utestasjonene. Det betyr bevilgninger som defineres av OECDs DAC komite som godkjent official development assistance (ODA).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at bevilgningen over kapitlet reduseres fra 2014 til 2015.

Komiteen vil understreke betydningen av tilstrekkelig bemanning ved utestasjonene til å følge opp norske utviklingsprosjekter. Komiteen vil bl.a. vise til at Riksrevisjonen i flere rapporter har pekt på manglende kontroll av prosjekter ute i felten.

Komiteen har merket seg at utenriksstasjonenes regnskap blir ført i ulike lokale valutaer. Komiteen har videre merket seg at departementet ber om samtykke fra Stortinget til å føre eventuelt kurstap på kap. 140 post 89, og at eventuell kursgevinst foreslås ført på kap. 3140 post 89, jf. Forslag til romertallsvedtak IV.

Komiteen gir sitt samtykke til dette.

Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	233 550
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	236 607

Komiteen viser til at NORAD forvalter utviklingsprosjekter på vegne av Utenriksdepartementet. NORAD yter i tillegg faglig rådgivning til hele utenriksstjenesten.

Komiteen har merket seg at departementet understreker at det vil være risiko knyttet til forvaltningen av bistandsmidler. Nye bistandsformer krever stadig utvikling av forvaltningen.

Komiteen har for øvrig merket seg at i forbindelse med overføring av ansvaret for klima- og skoginitiativet fra Utenriksdepartementet til Klima- og miljødepartementet, skal NORAD bistå Klima- og miljødepartementet i forvaltning og spørsmål i tilknytning til klima- og skogsatsingen.

Kap. 144 Fredskorpset

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	44 950
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	44 849

Komiteen vil vise til at Fredskorpset bidrar til å skape utvikling ved å bringe folk sammen for å lære, dele og forstå. Fredskorpset tilrettelegger for utveksling av unge mellom 18 og 35 år til land i Afrika, Asia eller Latin-Amerika.

Komiteen vil understreke at Fredskorpset ikke selv sender ut folk, men bidrar til at representanter for organisasjoner eller bedrifter som er partnere med Fredskorpset kan reise på utveksling.

Komiteen vil vise til at Fredskorpsets mål er utvikling og styrking av det sivile samfunn i utviklingsland.

Komiteen mener at Fredskorpset representerer en internasjonal unik modell der gjensidig utveksling brukes til å fremme utvikling og samfunnsendringer.

Komiteen vil vise til at Fredskorpsets intensjon er å medvirke til varige bedringer i økonomiske, sosiale og politiske kår for folk i utviklingsland og ved utveksling bedre kunnskapen i Norge om land i sør.

Komiteen har merket seg at forvaltningen av sør-sør-programmet skal flyttes fra eksterne konsulenter i Bangkok og Kampala til Oslo fra 1. januar 2015, noe som vil kunne effektivisere administrasjonen av sør-sør-utveksling.

Kap. 150 Bistand til Afrika

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 180 900
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	2 119 000

Komiteen anser det positivt at den sterke økonomiske veksten i Afrika sør for Sahara fortsetter, men vil peke på at veksten skjer fra et svært lavt utgangspunkt. Det har vært betydelig framgang etter at FNs tusenårsmål ble vedtatt ved århundreskiftet, men forbedringen er likevel for liten til at målet om en halvering av fattigdommen innen 2015 blir nådd i Afrika.

Komiteen registrerer at en betydelig del av befolkningen på det afrikanske kontinent fortsatt er preget av ekstrem fattigdom og at krig, konflikt og klimaendringer gjør arbeidet for framgang ekstra krevende mange steder.

Komiteen viser til at vi nå – for første gang på flere tiår – står overfor fire humanitære kriser på nivå 3, det høyeste krisenivå ifølge FN. Flere av disse er i

Afrika, men de kommer i skyggen av konflikten og krisesituasjonen i Syria og Irak.

Komiteen viser blant annet til den tragiske utviklingen i Sør-Sudan, der optimismen etter at landet fikk sin selvstendighet er erstattet med fortvilelse over en blodig intern konflikt. Det er risiko for en sultkatastrofe dersom det ikke lykkes å stabilisere situasjonen, skape økt sikkerhet og få mer normale vilkår for økonomisk virksomhet, transport, skole og helsevesen.

Komiteen vil dessuten peke på at Den sentral-afrikanske republikk også er rammet av en krise på nivå 3. Mer enn en fjerdedel av landets innbyggere er flyktninger. Mange lever i kummerlige flyktningleirer i Tsjad hvor selv de mest grunnleggende behov ikke dekkes.

Komiteen vil også minne om den alvorlige humanitære krisen i Den Demokratiske Republikken Kongo. Den har vart lenge og vies lite oppmerksomhet, noe som har ført til at landets rundt 3 millioner internt fordrevne får lite humanitær hjelp. Komiteen vil berømme flere frivillige organisasjoner, blant dem Leger Uten Grenser, som utfører et imponerende hjelpearbeid i landet. Organisasjonen har samtidig belyst svikten i det internasjonale samfunns innsats for ofrene for en av verdens mest «glemte» humanitære kriser. Norge har gjennom mange år hatt et omfattende humanitært program via sivilt samfunn, organisasjoner og FN i DR Kongo.

Komiteen påpeker at Norge har stilt opp med kritisk hjelp på løpende 329 mill. kroner til innsatsen mot ebola i Afrika i løpet av 2014.

Komiteen vil også understreke den enorme tragedien som ebola-epidemien representerer, spesielt i en del land i Vest-Afrika. Det internasjonale humanitære hjelpesystemet har vist betydelige svakheter i møtet med denne epidemien, men etter en treg start har det etter hvert blitt satt inn økende ressurser for å stanse ebola-spredningen og styrke landenes evne til å håndtere utfordringene.

Komiteen vil understreke at ebola-epidemien viser at det ikke er nok å reagere i ettertid med humanitær bistand, men trekker den lærdom at langsiktig arbeid for å styrke landenes helsevesen, høyne befolkningens utdannings- og kunnskapsnivå og etablere en bedre, permanent beredskap er viktig for å forebygge nye utbrudd og ukontrollert spredning av ebola-epidemien. Dette viser, etter komiteens syn, at bistanden til denne regionen ikke bare må innrettes som kortsiktig nødhjelp, men ha et mer langsiktig siktemål og utformes i samsvar med det.

Komiteen vil for øvrig vise til at flere av de hardest rammede landene ikke stod på listen over de land som regjeringen i budsjettproposisjonen foreslo Norge skulle gi bistand til i 2015.

Komiteen har merket seg at barnedødeligheten er redusert og levealderen er økt i de fleste av Norges samarbeidsland, men at sykdommer som malaria, hiv og aids fortsatt gjør at levealderen forblir lav sammenlignet med i andre verdensdeler.

Komiteen mener at ebolakrisen har illustrert den mangelfulle utviklingen av robuste helsesystemer som kan levere tjenester til hele befolkningen på varig basis. Dette er en stor utfordring hvor det trengs klare forbedringer og økt innsats. Komiteen mener at en varig forbedring av folkehelsen også forutsetter at den oppvoksende generasjon sikres bedre utdanning og helsetjenester og at spesielt kvinners rettigheter og likestilling blir bedre ivarettatt. Komiteen mener en naturlig konsekvens av dette er at arbeidet mot barneekteskap må styrkes i norsk utviklingssamarbeid.

Komiteen mener Norge kan og bør gjøre mer for å styrke utdanningstilbudet for barn, både når det gjelder skoledekning og læringsutbytte. Komiteen viser i denne sammenheng til behandlingen av Meld. St. 25 (2013–2014) Utdanning for utvikling og støtter en kraftig opptrapping av norsk utdanningsbistand. Komiteen har positivt merket seg økningen i støtten til jenters utdanning i utviklingssamarbeidet. Komiteen gir sin fulle støtte til ambisjonen om at Norge skal ta et globalt lederskap i arbeidet for å styrke innsatsen for utdanningstilbud med god kvalitet i lavinntekstland, ikke minst i Afrika.

Etter komiteens syn er det overfor Afrika sør for Sahara viktig å følge en bred utviklingsstrategi, der politiske reformer, bistand, handel og investeringer spiller sammen. Komiteen mener det er viktig å fremme både økt verdiskaping og bedre fordeling, slik at den ekstreme fattigdommen kan overvinnes.

Komiteen vil understreke at Afrika sør for Sahara fortsatt må gis høyeste prioritet i norsk bistand. Komiteen har spesielt merket seg at rundt en fjerdedel av befolkningen i Afrika sør for Sahara er utsatt for sult. Etter komiteens syn gjør dette at arbeid for ansvarlig naturressursforvaltning, for klimatilpasset matproduksjon, økt matsikkerhet, rent vann og trygg ernæring er spesielt viktig i denne regionen.

Komiteen viser til at Madagaskar er et av Norges samarbeidsland og blant de fattigste land i Afrika. Landet har betydelige naturverdier og andre forutsetninger for økonomisk utvikling, men har opplevd tilbakeslag etter statskuppet i 2011. Det medførte et regime som ikke har vært internasjonalt akseptert. Komiteen har merket seg at en ny president og en ny regjering nå gir muligheter for å gjenoppta mer normalt diplomatisk samkvem og et norsk bistandssamarbeid som var under utvikling.

Komiteen vil peke på at Madagaskar har naturverdier som er unike, en truet regnskog, store

fiskeriressurser som ikke blir overvåket da landet reelt mangler en effektiv kystvakt og at det er andre naturressurser som det er viktig å sikre ansvarlig forvaltning av. Komiteen vil dessuten peke på at landet på grunn av den politiske unntakstilstanden har hatt et tilbakeslag i innrulling av barn i skolen, slik at bistand til utdanning er en presserende oppgave. Komiteen vil videre peke på behovet for tiltak for å sikre matsikkerhet. Komiteen vil be departementet gi prioritet til nødvendige forundersøkelser og avklaring av mulighetene for å gjenoppta og styrke utviklingssamarbeidet til beste for befolkningen på Madagaskar.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at organisasjonen Mercy Ships driver sykehuskip som møter det akutte behovet for kirurgi hos mennesker langs kysten av Afrika, særlig Vest-Afrika. Mercy Ships jobber uavhengig av politikk og religion og har årlig over 1200 frivillige som arbeider på skipene. Behandlingen er gratis. Organisasjonen driver også landbaserte opplæringsstasjoner innen bl.a. jordbruk, mental helse, tannlegetjenester og opplæring av lokalt helsepersonell. Flertallet viser til at det nå er planer om innkjøp av enda et nytt sykehuskip som skal bidra til at enda flere får hjelpen de trenger. Flertallet viser til betydningen av å styrke sykehustilbudet i de vanskeligst stilte land i Afrika og at bidrag til Mercy Ships fra norsk side bør vurderes i et slikt perspektiv.

Komiteen har merket seg at 69 mill. kroner som tidligere er bevilget over kap. 150, Bistand til Afrika, nå er flyttet til kap. 169, post 73 Utdanning (Ny).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens kutt i bilateral bistand til Afrika. Afrika er verdens fattigste kontinent og behovet for bistand er stor.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens kutt i bilateral bistand til Afrika. Afrika er verdens fattigste kontinent, og dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der denne posten øker med 70,4 mill. kroner.

Medlemen i komiteen fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslo å auke denne posten med 30 mill. kroner.

Denne medlemen meiner det bør vere eit mål at minst 10 pst. av Noregs bistand til Afrika vert løyvd til landbruksbistand, og at støtte til landbruks-

organisasjonar og andre organisasjonar i rurale område blir prioritert.

Kap. 151 Bistand til Asia

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	934 500
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	844 500

Komiteen viser til Prop. 1 S (2014–2015). Komiteen merker seg at Asia som region har opplevd en betydelig økonomisk vekst de siste årene, og at veksten har holdt seg robust til tross for den økonomiske krisen i verden. Komiteen har merket seg den positive utviklingen og at mange av landene i regionen har gått fra å være lavinntektsland til å få status som mellominntektsland. Komiteen merker seg at på tross av den økonomiske veksten har regionen fortsatt noen av verdens fattigste land, og at selv i de landene som har høy økonomisk vekst, øker forskjellen mellom den rike og den fattige delen av befolkningen. Komiteen oppfatter at årsakene til denne skjeve fordelingen i enkelte land i Asia ligger i manglende evne og vilje til politisk reform, omfordeling, svake forvaltningsstrukturer og vedvarende befolkningsvekst. Komiteen merker seg at utviklingen i Asia har fått og vil få konsekvenser for innretningen av norsk bistand.

Komiteen viser til at Afghanistan er valgt som et av tre fokusland for norsk bistand til Asia, og deler regjeringens valg av Afghanistan som et fokusland innenfor kategorien sårbare stater. Afghanistan vil ha behov for betydelig bistand i tiden som kommer.

Komiteen understreker behovet for at Norge fortsatt skal prioritere innsatsen for å styrke kvinners stilling i det afghanske samfunnet og noterer at bistanden vil gå til tre hovedområder: godt styresett med vekt på menneskerettigheter og kvinners stilling, utdanning og landsbygddutvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti noterer at hva satsingen innebærer ikke kan leses ut av budsjettforslaget, og understreker behovet for at Norge fortsatt skal prioritere innsatsen for å styrke kvinners stilling i det afghanske samfunnet.

Komiteen noterer at Myanmar og Nepal er valgt som de to andre fokuslandene for norsk bistand i regionen.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner det bør vere eit mål at minst 10 pst. av Noregs bistand til Asia vert løyvd til landbruksbistand, og at støtte til landbruksorganisasjonar og andre organisasjonar i rurale område blir prioritert.

Kap. 152 Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	540 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	556 000

Komiteen viser til at selve grunnplanken i det langsiktige norske engasjementet i Midtøsten er ønsket om en fredelig løsning på konflikten mellom israelere og palestinere gjennom en fremforhandlet avtale om en to-stats-løsning.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, mener at bare to-stats-løsningen kan gi palestinerne suverenitet, israelerne sikkerhet og tilgang til Jerusalem for kristne, jøder og muslimer. For å bidra til dette, gir Norge bistand til samfunnsutvikling, offentlige tjenester, bedre styresett og den forvaltningskapasitet som skal til for å bygge en palestinsk stat.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at bakgrunnen for utviklingssamarbeidet med Midtøsten er ønsket om å bidra til en levedyktig, palestinsk statsdannelse, og understreker at dette innebærer at Israel avslutter okkupasjonen og respekterer grensene fra 1967.

Komiteen understreker at Norge, som leder av giverlandsgruppen AD Hoc Liaison Committee (AHLIC), har et særlig ansvar for å samordne den internasjonale bistanden til Palestina.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, vil peke på farene når fredsprosessen stanser opp og militante grupper ser en interesse i voldelige konfrontasjoner framfor fredelige forhandlinger. Sommeren 2014 ble følgelig preget av eskalerende vold og stridigheter på Vestbredden. Voldsspiralen økte etter drapene på tre jødiske ungdommer ved Hebron og hevndrapet på en palestinsk ungdom.

Flertallet viser til at Hamas og andre militante grupper har bygget opp omfattende militær kapasitet i Gaza med langtrekkende raketter og infiltrasjonstunneler mot israelsk territorium. Stridighetene utløste i sommer den tredje Gazakrigen på seks år. Sivilbefolkningen ble påført helt uakseptable lidelser.

Komiteen registrerer at voldsbruken, krigshandlingene og den polariserende propagandaen synes å svekke de moderate kreftene som ønsker en forpliktende fredsavtale og slutt på okkupasjonen. Oppslutningen øker om ensidige tiltak og aksjoner som undergraver forhandlinger om politisk løsning.

Det regionale naboskapet blir bare mer krevende for begge sider og det kompliserer Israels sikkerhets-situasjon, når ekstreme islamistiske grupper som ISIL styrker sin posisjon.

Komiteen støtter regjeringens initiativer ved å lede giverkonferansen som ble avholdt i Kairo og for å benytte AHLC-mekanismen i gjenoppbyggingen av Gaza og kontrollen med finansieringen av denne. Komiteen peker på at bistanden er viktig både for å sikre stabiliteten i området og for sikkerheten for Israel og for palestinerne.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til den ulovlige bosettingsekspansjonen på okkupert land og understreker at den stadig tiltagende okkupasjonen av Vestbredden er et hovedproblem i konflikten i dag. Israels ulovlige bygging av muren rundt Vestbredden, kombinert med utvidelse av de eksisterende bosettingene, reduserer mulighetene for å komme frem til en fredelig tostatsløsning. Disse medlemmer anerkjenner Israels rett til å eksistere og har forståelse for landets utsatte posisjon og stadige trusselbilde. Disse medlemmer vil like fullt understreke at denne konflikten er en asymmetrisk konflikt der Israel som den sterkeste part bærer et spesielt ansvar for å komme til en fredelig løsning. En fredelig løsning vil måtte innebære at Israel avslutter sin ulovlige okkupasjon av Vestbredden, river muren og at byggingen av de ulovlige bosettingene opphører.

POST 78 REGIONBEVILGNING FOR MIDTØSTEN OG NORD-AFRIKA, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at det økonomiske bidraget til Den palestinske selvstyremyndigheten (PA) fra giverlandsgruppen (AHLC) har som mål å bygge et institusjonelt fundament og et bærekraftig økonomisk grunnlag for driften av en selvstendig palestinsk stat. Giverbidrag, sammen med effektivt reformarbeid i PA og lettelse i israelske restriksjoner, bidro til en betydelig økonomisk vekst frem til 2011. Man registrerer at veksten deretter har avtatt og at det er fare for regresjon i 2014.

Komiteen har merket seg at Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet viser til at det er vanskelig å sikre et bærekraftig økonomisk grunnlag for en palestinsk stat uten betydelige lettelse i de restriksjonene Israel har iverksatt av sikkerhetshensyn og for å holde kontroll i okkuperte områder.

Komiteen ser det som viktig at PA viderefører reformer selv med store økonomiske utfordringer. Komiteen mener det er avgjørende viktig å få til et samlet, legitimt styre både på Vestbredden og i Gaza, slik at internasjonale givere får ansvarlige myndigheter de kan samarbeide med også ved bistand til Gaza.

Der er det massivt behov for å få økonomien på fote og sikre en effektiv og trygg gjenoppbygging.

Komiteen registrerer at bosettingsekspansjonen i de okkuperte områdene fortsetter. Samtidig har militante grupper forsøkt å mobilisere til en ny intifada. Det er gjennomført en rekke voldelige aksjoner mot israelske sivile, i form av drap, knivstikking og væpnet angrep med drap av jøder samlet til bønn i en synagoge. Voldelige aksjoner mot palestinere er også gjennomført av radikale bosettere. C-området, som kontrolleres av Israel, er fremdeles stengt for palestinske utviklingsprosjekter. Menneskerettssituasjonen er bekymringsfull. Rivningen av boliger og infrastruktur fortsetter. Menneskerettsorganisasjoner på begge sider er under press fra både palestinske og israelske myndigheter. Komiteen konstaterer at denne utviklingen gjør det svært krevende å få fortgang i arbeidet med en fredsavtale og en to-statsløsning, som er nøkkelen til sikkerhet og framgang for alle folkegrupper i området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er bekymret for den uproporsjonale bruk av militær makt fra Israel som i særlig grad rammer sivile i Gaza og på Vestbredden.

Komiteen merker seg at det er skjøre statsdannelser i mange av de arabiske landene i kjølvannet av protestbølgen og omveltningene i 2011. «Den arabiske våren» innledet vesentlige forandringsprosesser, men i stedet for en befriende fornyelse opplever folk i mange land en vedvarende maktkamp mellom demokratiske reformkrefter, gamle autoritære regimer og militante islamistiske grupper.

Størst framgang registrerer komiteen i Tunisia, der det pågår krevende omstillingsprosesser for å bygge opp nye og demokratiske institusjoner. Der som den positive utviklingen fortsetter, kan Tunisia etter komiteens syn stå fram som et eksempel for andre arabiske land som leter etter modeller de kan følge i moderniserings- og demokratiseringsarbeidet.

Også det som skjer i Libya gir grunn til bekymring, etter komiteens mening. Fragmentering og maktvakuum i Libya bidrar til destabilisering i store deler av Europas sørlige nabolag. Komiteen støtter regjeringen når den påpeker at en viktig årsak til opprørene har vært mangel på økonomiske og sosiale muligheter og ønsker om et nytt og ansvarliggjort politisk lederskap. Flere land preges av sosial uro og politisk polarisering, og en vanskelig situasjon både på det økonomiske og sikkerhetsmessige området.

Komiteen merker seg at også framvoksende jihadistbevegelser er en trussel mot stabilitet og sikkerhet. En særlig stor utfordring er å innfri befolkningens forventninger til sosiale og økonomiske for-

bedringer. Dette krever et langsiktig engasjement fra det internasjonale samfunn.

Komiteen er derfor tilfreds med at Norge arbeider nært med multilaterale aktører som FN og EU og prioriterer innsats for menneskerettigheter og demokratisering, ikke minst gjennom støtte til sivilt samfunn og til inkluderende politiske prosesser, samt støtte til økonomisk utvikling og sikkerhet.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner det bør vere eit mål at minst 10 pst. av Noregs bistand til Midtausten vert løyvd til landbruksbistand, og at støtte til landbruksorganisasjonar og andre organisasjonar i rurale område blir prioritert.

Kap. 153 Bistand til Latin-Amerika

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	184 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	144 000
Forslag Prop. 1 S med Tillegg 1 (2014–2015)	

Komiteen viser til at det for 2015 foreslås bevilget 144 mill. kroner på post 78 Regionbevilgning for Latin-Amerika. Komiteen merker seg at dette er en reduksjon på 40 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2014.

Komiteen noterer at innenfor bevilgningen på posten vil styrket vern av menneskerettighetene og godt styresett, med særlig vekt på urfolks rettigheter, bekjempelse av straffefrihet og retten til utdanning bli prioritert.

Komiteen registrerer at det i tillegg vil gis støtte til enkelte tiltak for bedret forvaltning av naturressursene: vern av biologisk mangfold, og bedret tilpasning til klimaendringer og reduserte utslipp av klimagasser. Komiteen merker seg at overholdelse av inngåtte avtaler vil prioriteres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettavtalen mellom de fire partiene innebærer at frivillige organisasjoner vil bli unntatt fra det geografiske konsentrasjonsprinsippet. Dette åpner for at budsjettmidler kan gis til frivillige organisasjoners prosjekter i flere land i Latin-Amerika enn de som står på landlisten. Flertallet viser til at muligheten for slik finansiering også er til stede over kap. 160, Sivilt samfunn, som er betydelig styrket gjennom budsjettavtalen.

Komiteen oppfatter at de latinamerikanske demokratiene i dag står økonomisk langt sterkere enn

for noen tiår siden. Komiteen merker seg at de største utfordringene er knyttet til menneskerettigheter, kriminalitet, fattigdom og store ulikheter i inntekter og formue. Komiteen ser positivt på at det er blitt større aksept for at tradisjonelt ekskluderte grupper må slippe til, og at representanter for bl.a. fagbevegelse, urfolk og kvinner har fått større innpass i det politiske landskapet i flere land. Komiteen vil peke på at korrupsjon og vold i enkelte deler av regionen er elementer som fremdeles ikke ser ut til å bedre seg nevneverdig. Dette er sterkt beklagelig, særlig fordi bærekraftig utvikling er avhengig av at det ikke er parallelle økonomier i et land, være seg grå eller svarte.

Komiteen understreker at det er viktig for Norge å støtte kvinners reproduktive rettigheter og helse samt bekjempelse av vold mot kvinner.

POST 78 REGIONBEVILGNING FOR LATIN-AMERIKA, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener at arbeid for å bekjempe miljødeleggelser, ekstrem fattigdom og brudd på menneskerettigheter og urfolksrettigheter, herunder også tiltak for å motvirke det høye voldsnivået i enkelte land i Latin-Amerika, aktivt må følges opp både gjennom dette budsjettkapitlet og kapittel 160 om «Sivilt samfunn og demokratiutvikling». Det er viktig å videreføre dette arbeidet for å sikre reell fattigdomsreduksjon og bærekraftige investeringer i regionen. Flertallet viser til at det i budsjettavtalen mellom Kristelig Folkeparti, Venstre og regjeringens partiene ble avklart at det geografiske konsentrasjonsprinsippet ikke skal gjelde for humanitær nødhjelp og for utviklingstiltak i regi av frivillige organisasjoner, slik at grunnlaget for å videreføre dette viktige arbeidet er styrket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til regjeringens kutt på 41 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2014 og mener dette kuttet ikke reflekterer de utfordringene kontinentet står overfor. Disse medlemmer viser til at Latin-Amerika fremdeles er et kontinent med stor fattigdom, der naturressurskonflikter og brudd på menneskerettighetene er sterkt tilstedeværende. Da den rød-grønne regjeringen kom til makten i 2005 ble bistanden til kontinentet trappet opp. Store ulikheter og høyt voldsnivå står i fare for å ødelegge den framgangen flere av landene på kontinentet har opplevd det siste tiåret. Disse medlemmer viser til høringsuttalelse fra Regnskogfondet som understreker at regionbevilgningen benyttes i all hovedsak til miljø- og menneskerettighetsarbeid i regionen.

Disse medlemmer ser det som viktig at Norge opprettholder støtten til tiltak som fremmer sosial dialog. Norge har over flere år opparbeidet en viktig posisjon som forsvarer av menneskerettigheter og urfolks rettigheter i Latin-Amerika. Det er viktig å videreføre dette arbeidet for å sikre reell fattigdomsreduksjon og bærekraftige investeringer i regionen.

Medlemen i komiteen fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslo å auke løyvingane til Latin-Amerika gjennom denne posten med 30 mill. kroner i forhold til samarbeidspartias budsjettavtale.

Denne medlemen meiner det bør vere eit mål at minst 10 pst. av Noregs bistand til Latin-Amerika vert løyvd til landbruksbistand, og at støtte til landbruksorganisasjonar og andre organisasjonar i rurale område blir prioritert.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der regjeringens kutt reverseres gjennom en økning på denne posten med 40 mill. kroner.

Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 003 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 990 791
Forslag Prop. 1 S med Tillegg 2 (2014–2015)	1 969 291

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 1 990 791 mill. kroner.

Komiteen merker seg Prop. 1 S Tillegg 2 (2014–2015) der det fremkommer endring i forslag til statsbudsjett under Utenriksdepartementet, etter godkjenning i statsråd 31. oktober 2014. Endringen berører kap.160 post 70 Sivilt samfunn, som reduseres med 21,5 mill. kroner som følge av at denne utgiften er ført på to poster i budsjettet. Bevilgningen til arbeidet med IDI (INTOSAI Development Initiative) skal bevilges direkte til Riksrevisjonen og fremkommer der på kap. 51 post 75 med 21,5 mill. kroner. Bevilgningen oppfyller kriteriene for å rapporteres som offisiell utviklingshjelp (ODA) og endringen vil således ikke påvirke størrelsen på samlet bistand.

Komiteen mener, som regjeringen, at det er et mål å styrke sivilt samfunn i utviklingsland. Arbeidet for å konsentrere norsk utviklingsbistand omfatter også dette kapitlet, og komiteen merker seg at dette vil skje i dialog med involverte organisasjoner og andre aktører.

POST 70 SIVILT SAMFUNN, KAN OVERFØRES

Komiteen merker seg at regjeringen i Prop. 1 S Tillegg 2 (2014–2015) foreslår å bevilge 1 788 000 mill. kroner på denne posten.

Komiteen viser til at post 70 nå omfatter bevilgninger under tidligere post 70 Sivilt samfunn, post 71 Tilskudd til opplysningsarbeid, post 73 Kultur og post 75 internasjonale organisasjoner og nettverk. Videre inngår i posten ordningen med demokratistøtte/partier og ordningen med støtte til tros- og livssynsminoriteters rettigheter, tidligere støttet over bevilgningene på kap. 160 post 72, kap. 163 post 72 og kap. 164 post 70.

Komiteen merker seg også at demokratistøtten gjennom politiske partier skal gjennomgå.

Komiteen merker seg at regjeringen ønsker en omlegging og spissing av informasjonsstøtten, og at man vil at de innsparte midlene prioriteres til støtte for sivilsamfunnsorganisasjonenes informasjonsarbeid der ytringsfriheten er under press.

Komiteen viser til at midlene på post 70 Sivilt samfunn skal brukes til å styrke det sivile samfunns kunnskaper, ferdigheter og evne til å levere tjenester for eksempel innenfor helse, utdanning, sport, kultur og miljø. Komiteen er positiv til at regjeringen også inkluderer helsefremmende tiltak som ett av de prioriterte målene for ordningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det i budsjettavtalen mellom partiene ble enighet om at støtteordningen for organisasjonenes opplysningsarbeid videreføres, og at bevilgningen til kap. 160 post 70, Sivilt samfunn, økes med 177,3 mill. kroner ut over regjeringens forslag i budsjettproposisjonen. Flertallet vil framheve den mulighet som budsjettøkningen gir for å styrke sivilt samfunns utviklingsengasjement i 2015.

Komiteen har merket seg at det i forbindelse med budsjettforhandlingene mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre også ble avklart at bistand til de frivillige organisasjonenes utviklingsprosjekter ikke skal være underlagt prinsippet om geografisk konsentrasjon.

Komiteen viser til at avtalen også innebar at bevilgningen til organisasjonens opplysningsarbeid blir økt til 91 mill. kroner også for 2015, slik at støtens omfang og innretning blir som i 2014. Komiteen viser videre til at det er behov for en gjennomgang og revisjon av regelverket for støtteordningen og forutsetter at dette arbeidet gjennomføres i naturlig konsultasjon med organisasjonene i løpet av 2015.

Komiteen viser også til at ordningen med demokratistøtte gjennom partier er finansiert over kap. 160 post 70. Det er gitt støtte til prosjekter gjen-

nom fem ulike partier, Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, samt to ungdomspartier (KrFU og AUF). Flere av prosjektene har vært rettet mot å styrke interndemokrati i søsterpartier og spesielt styrke mulighetene for deltakelse og innflytelse av kvinner.

Komiteen viser til at ordningen er evaluert og at den videreføres på samme nivå i 2015 som i 2014, det vil si med en ramme på 8 mill. kroner. Evalueringen av ordningen ble gjort ferdig i oktober 2014. Den viser en positiv utvikling i arbeidet og anbefaler en styrking av ordningen med økt satsing på oppfølging og koordinering for å sikre resultater, faglig utvikling og erfaringsoverføring. Komiteen går ut fra at departementet, når partienes innspill på basis av evalueringen er behandlet, vil kunne gi NORAD mandat til å behandle og innvilge nye avtaler som går ut over 2015.

Komiteen viser til at kvinner og likestilling er et av de prioriterte områdene i norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

Komiteen viser til at kvinne- og likestillingsematikk er under press i en rekke land. Kvinners rettigheter generelt og rett til seksuell og reproduktiv helse, rett til økonomisk selvbestemmelse, vold mot kvinner, politisk deltagelse, kvinner, fred og sikkerhet og deltagelse i klima og miljøspørsmål er blant viktige områder hvor kvinneorganisasjoner internasjonalt opplever tilbakeslag og marginalisering. Det er viktig med direkte samarbeid med norske organisasjoner med kompetanse på disse feltene, og med midler til kvinneorganisasjoner i land i det globale sør og deres arbeid.

Medlemen i komiteen fra Senterpartiet meiner Noreg bør bruke bistand aktivt for å medverke til at det blir produsert nok mat i verda og samstundes redusere klimautsleppa gjennom auka satsing på småskalaproduksjon i landbruket. Denne medlemen syner til at mellom anna Verdsbanken i sin rapport for 2008 viser at den mest effektive måten å redusere fattigdom på er å støtte småbønder i utviklingsland.

Denne medlemen viser til at om lag ein av tre personar i Afrika sør for Sahara i dag er definert som underernært. I dette området er matproduksjonen redusert dei siste åra, og det er lite rom for å ekspandere jordbruksarealet i mange land. Samstundes er usikkerheita om framtidens prisar på den internasjonale matmarknaden stor. Dersom det blir vanskelegare både å få tak i og betale for mat, vil nasjonal sjølvforsyning bli viktigare for kvart enkelt land. Dette gjer at det er viktig å styrkje jordbruket og kvart enkelt land si evne til å produsere mat om tilgangen på det internasjonale matmarknaden blir redusert.

Denne medlemen viser til tal frå FN's organisasjon for landbruk og ernæring som indikerer at Afrika dei seinaste åra har importert om lag ein fjerdepart av sitt matbehov. I dei siste tiåra har arealekspansjonen i Afrika stoppa opp. Med aukande folkesetnad og lite industri blir den eksisterande matproduksjonen delt på stadig fleire. Samstundes vert jorda utarma. Det hastar med å starte ei utvikling der produktiviteten i jordbruket aukar, basert på ei berekraftig forvaltning av jorda, som kjem heile befolkninga til gode, samt komande generasjonar.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett føreslo å auke post 70 med 250 mill. kroner, der 150 mill. kroner vert øyremerka til landbruksbistand og til landbruksorganisasjonar og andre organisasjonar og nettverk som medverkar til å styrkje eit berekraftig, klimavenleg landbruk. Her føreslo òg Senterpartiet at løyvinga til informasjonsstøtta vert auka med 30 mill. kroner ut over regjeringa sitt opphavlege budsjettforslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett og øker denne posten med 81 mill. kroner, hvorav 20 mill. kroner er øremerket Atlas-alliansen som en del av en målrettet satsing på funksjonshemmede i bistandsbudsjettet. Dette medlem viser til at mange funksjonshemmede barn står fortsatt uten skoletilbud, og viser til Atlas-alliansen som peker på at 40 pst. av barna som ikke får utdanning har en funksjonsnedsettelse. En satsing på funksjonshemmede må innebære en styrking av funksjonshemmedes egne organisasjoner. En slik organisasjonsbygging vil sette funksjonshemmede selv i stand til å forsvare og kreve sine rettigheter, noe som vil sikre et langsiktig engasjement for funksjonshemmedes rettigheter.

Dette medlem viser til det foreslåtte kuttet i opplysningsstøtten med en tredjedel. Opplysningsstøtten er viktig for å fremme kritisk debatt og kunnskap om verden rundt oss i Norge. Opplysningsstøtten gir organisasjonene mulighet til å drive informasjonsarbeid der kritiske røster fra sør får en plass i den norske debatten, og kan påvirke norske aktører og norsk utviklingspolitikk. Dette medlem viser til høringsuttalelsen fra RORG som understreker gjennomgangen av ordningen og påpeker at dette ikke kan beskrives som en evaluering av ordningen. Dette medlem foreslår at 2015 brukes til å evaluere støtteordningen. Dette medlem stiller seg ikke kritisk til å innføre strammere retningslinjer for bruken av midlene, men mener regjeringens forslag om at midlene ikke skal kunne brukes på sekretariat eller på informasjonsvirksomhet mot medlemmer er feil og ikke godt nok faglig fundert.

Kap. 161 Næringsutvikling

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 449 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 739 000

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 1 739 000 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at det i kap. 161 Næringsutvikling foreslås en kapitalpåfylling til Norfund i 2015 på 1 480 mill. kroner, hvorav 370 mill. kroner på post 75 i tapsavsetning, dvs. en økning på til sammen 250 mill. kroner i forhold til kapitalpåfyllingen i 2014. Videre økes bevilgningene på post 70 med 40 mill. kroner til næringsutvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, støtter denne økningen og begrunnelsen for denne. I kampen mot fattigdom er det avgjørende at det skapes lønnsomme arbeidsplasser i utviklingsland.

Komiteen mener at næringsutvikling og handel er en betingelse for å skape vekst og varig endring i utviklingsland. I tillegg ønsker en gjennom ulike støttetiltak også å bidra til å styrke institusjonell og fysisk infrastruktur og utvikle kompetanse. Komiteen understreker at det er fattigdomsbekjempelse og varig økonomisk vekst i utviklingsland som er formålet med bevilgningene.

Komiteen sier seg enig i at det er sektorer hvor Norge har særlig kompetanse som gis prioritet, f.eks. fornybar energi, miljørelatert teknologi, landbruk, skogbruk og maritim og marin virksomhet.

Komiteen mener at investeringer og næringsutvikling er en helt nødvendig forutsetning for at fattige land skal kunne skape varig utvikling. Økonomisk vekst og privat næringsliv er nødvendig for å redusere fattigdom og skape demokrati og en levedyktig statsmakt. Slik vekst kan i liten grad skapes utenfra, men internasjonale aktører og bistandsyttere kan bidra, ikke minst gjennom å legge til rette for investeringer gjennom kapasitetsbygging.

Komiteen mener at det fortsatt er for mange politiske institusjonelle, praktiske og logistiske hindringer i veien for at utviklingsland får utnyttet sitt kommersielle potensial. Landbruk er en sektor hvor dette er særlig merkbart.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det i forbindelse med budsjettavtalen også ble gjort en presisering for Norfunds investeringsportefølje i utviklingsland og viser til denne.

Komiteen viser til at arbeidet i Norfund skal ha en klar kvinne- og likestillingsprofil. Dette må gjenspeiles i rapporteringen.

Komiteen vil påpeke at hvis man skal nå målet om å utrydde ekstrem fattigdom innen 2030 må det satses mer på kvinner og likestilling. En klar majoritet av verdens aller fattigste pr. i dag er kvinner. Erfaring viser at der hvor kvinner i utviklingsland får selvstendig økonomi kanaliseres ca. 90 pst. av inntekt tilbake til familien. Det bidrar til bedret helse, mer midler til barns utdanning og en sakte løfting ut av fattigdom.

Komiteen viser til små og mellomstore bedrifters betydning for et lands økonomi, og legger til grunn at mye av norsk støtte til næringsutvikling målrettes også til småskalaaktiviteter. Ikke minst er satsing på mikrofinans (spare- og lånegrupper) et viktig instrument i denne innsatsen.

Stilt overfor de store utfordringer med å sikre inntekt og arbeid til nye ungdomskull i svært mange utviklingsland, mener komiteen at jobbskaping er spesielt viktig, ikke minst for kvinner, og at Norfund må legge stor vekt på sysselsettingseffekten av investeringer og andre utviklingstiltak.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett reduserte denne posten med 23,5 mill. kroner. Dette medlem viser til regjeringens økte satsing på investeringer i utviklingsland og understreker viktigheten av at investeringene involverer lokale samvirkelag slik at en større andel av inntektene faktisk går til småskala bønder og produsenter. Økt støtte til Norfund bør følge med økt ansvar for grundig gjennomgang av prosjekter før disse finansieres. Både samarbeidsinstitusjon og prosjekt bør gjennomgå en grundig sjekk, inkludert urfolks rett til konsultasjon ved infrastrukturutbygginger.

Dette medlem viser til regjeringens storstilte satsning på næringslivsutvikling i utviklingsland og er bekymret over at satsingen ikke synes å være tett koblet til de overordnede utviklingspolitiske målsettingene og arbeidet for menneskerettigheter og miljø. Budsjettet gir ingen føringer for hvordan regjeringen vil følge opp at næringslivet respekterer menneskerettighetene og ivaretar miljøhensyn. Andre norske storsatsinger, som klima- og skoginitiativet, har fra begynnelsen hatt tette koblinger til overordnede mål i norsk utviklingspolitikk, og dette har bidratt til å gjøre satsingen bedre og mer effektiv. Dette medlem mener det er essensielt at hensynet til miljø og menneskerettigheter ivaretas som en integrert del av satsingen. Det bør rapporteres om dette til Stortinget.

Kap. 162 Overgangsbistand (gap)

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	216 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	239 000

Komiteen viser til at det i samarbeidspartia sin budsjettavtale er sett av 239 mill. kroner til overgangsbistand. Komiteen merkar seg at det i den raud-grøne regjeringa sitt budsjettforslag for 2014 blei foreslått ei overføring til overgangsbistand på 286 mill. kroner, og at denne summen blei redusert med 40 mill. kroner i budsjettet for 2015 av den noverande regjeringa.

Komiteen viser til at overgangsbistanden vert nytta i situasjonar der den akutte krise- og naudsituasjonen er over, men der folket enno ikkje kan hjelpe seg sjølv, eller i påvente av at meir langsiktig bistand vert etablert.

Komiteen peiker på at overgangsbistand skal vere eit fleksibelt verkemiddel som raskt kan brukast etter valdelege konflikhtar eller naturkatastrofar. Komiteen vil understreka tydinga av å ha midlar til disposisjon som kan stillast til rådvelde på kort varsel og som kan setjast inn der ein treng det mest. Støtte til tidleg attreiseing etter krig eller naturkatastrofar samt hjelp til å fremje kvinners rettar og til å støtte offer for seksualisert vald er viktige mål for satsinga.

Komiteen merkar seg at støtta til overgangsbistand aukar frå 216 til 239 mill. kroner. Med dei konfliktane og naturkatastrofane som i den siste tida har utspelt seg både i Midtausten og fleire stader i Afrika vil behovet for midlar som kan stillast raskt til disposisjon vere stort.

Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	3 260 400
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	3 714 733

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 3 714 733 mill. kroner.

Komiteen viser til at behovet for humanitær bistand/nødhjelp har økt kraftig de seneste årene uten at budsjettene har økt tilsvarende. Komiteen anser det som positivt at bevilgningen på post 70 til nødhjelp og humanitær bistand øker med 424 mill. kroner, en økning på nærmere 15 pst. sammenlignet med saldert budsjett i 2014, til 3 336 mill. kroner i 2015.

Medlemene i komiteen frå Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og

Sosialistisk Venstreparti understrekar at med dei humanitære krisene som pågår no har det sjeldan vore større trong for auka løyvingar til naudhjelp og humanitær bistand. I Irak, Syria, Liberia, Ukraina og mange andre område lir sivile under sjukdom, naud og valdshandlingar. For å kunne gje akutt hjelp til fleire menneske som ikkje har nok mat, medisin eller helsehjelp er det naudsynt at Noreg bidreg gjennom eit tydeleg løft i bistandsbudsjettet. Fordelinga av midlane må ta omsyn til den svært alvorlege og heilt ekstraordinære situasjonen ein ser i dei kriseråka landa.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslo å auke løyvingane til naudhjelp og humanitær bistand med 500 mill. kroner.

Komiteen støtter den økte satsingen på post 72 Menneskerettigheter med en økning på 30 mill. kroner fra saldert budsjett 2014 til totalt 378,3 mill. kroner i 2015.

Komiteen viser til at humanitær hjelp, fredsbygging og menneskerettigheter står sentralt i norsk utenriks- og utviklingspolitikk. Å redde enkeltmenneskers liv, lindre nød og sikre menneskelig verdighet er selve kjernen i humanitær innsats.

Komiteen har merket seg at bevilgningene skal bidra til at mennesker i nød får hjelp og beskyttelse, det være seg som følge av krig, naturkatastrofer eller andre forhold som skaper humanitære kriser.

Komiteen viser særlig til det økende omfang av naturkatastrofer og de humanitære kriser som oppstår i kjølvannet av disse. Komiteen understreker betydningen av å styrke den internasjonale beredskapen for naturkatastrofer og viktigheten av arbeidet med forebygging av de humanitære konsekvenser som følge av slike naturkatastrofer.

Komiteen imøteser den styrkede innsatsen på utdanning, særlig for jenter og barn i kriserammede områder, som drivkraft for vekst og fattigdomsbekjempelse.

Komiteen viser til betydningen av innsatsen for å styrke menneskerettighetene. Støtte til aktive menneskerettighetsforkjempere, kampen for ytringsfrihet, innsats for barn og unge, styrking av rettsstaten, kamp mot dødsstraff og forfølgelse av minoriteter, bedring av urfolks rettigheter og arbeidet mot diskriminering er viktige satsingsområder.

Komiteen vil spesielt peke på det viktige arbeidet FN's høykommissær for menneskerettigheter OHCHR gjør på dette området.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det for første gang i historien er fire parallelle humanitære kriser så prekære

at de kategoriseres som nivå 3-kriser, FNs høyeste krisenivå. For første gang siden andre verdenskrig er 50 millioner mennesker på flukt. Dette medlem viser til et samlet bistandsmiljø som oppfordrer til ekstraordinære virkemidler i en ekstraordinær situasjon. På bakgrunn av dette økte Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett bevilgningen til denne posten med 1 mrd. kroner, utover 1 prosent av BNI som går til bistand.

Komiteen er opptatt av at flyktninger ikke unødig skal bo i telt. Om lag ni millioner av verdens flyktninger lever i teltleirer, ifølge UNHCR (The UN Refugee Agency). Gjennomsnittlig tid tilbragt i en flyktningleir er 12 år. I de fleste flyktningleirer er klimaet sterkt skiftende fra sommer til vinter, noe som gjør teltene nær ubeboelige. Teltene har i liten grad elektrisitet til leselys. Komiteen er klar over at flyktninger ikke bor i telt i disse 12 årene, men ønsker å gjøre teltoppholdet så kort som mulig. Komiteen mener Norge kan være et foregangsland for å sikre annen form for innkvartering på et så tidlig tidspunkt som mulig. Komiteen ønsker å gi flyktningene så gode levekår som mulig i den uheldige situasjonen de er. Det er viktig at huslyløsningen sikrer et tilfredsstillende bomiljø med tanke på sanitære forhold, leselys og inneklima.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet fremmer på denne bakgrunn et forslag om å be regjeringen igangsette et prosjekt for å se på ulike huslyløsninger som sikrer et kortest mulig opphold i telt for flyktninger og internt fordrevne.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et prosjekt for å kartlegge behov og huslyløsninger for flyktninger innenfor norsk internasjonal humanitær innsats.»

Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 509 400
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 681 100

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 1 681 100 mill. kroner.

Komiteen er enig i at norsk utenrikspolitikk skal bidra til internasjonal fred og sikkerhet. Kriser og konflikter langt unna berører også oss, og Norge må bidra både for å redde liv og for å hindre, dempe og løse konflikter. Komiteen viser til at FN er den viktigste internasjonale organisasjonen i arbeidet for å skape en fredeligere verden.

Komiteen er enig med regjeringen i at det fortsatt skal være et satsingsområde å følge opp Sikkerhetsresolusjon 1325, fordi aktiv deltagelse fra kvinner er nødvendig for å løse konflikter og skape varig fred.

Komiteen støtter beskrivelsen av at landene på Vest-Balkan har vært hardt rammet av den økonomiske krisen. Disse landene ønsker medlemskap i EU og tettere samarbeid med NATO, for å skape stabilitet og legge grunnlaget for økonomisk fremgang. Komiteen mener at varig stabilitet og demokratisk utvikling er et mål i regionen og sier seg enig i at den økonomiske krisen og den nye sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa tilsier økt vekt på økonomisk utvikling i den norske bistanden i regionen.

Komiteen støtter også regjeringens vurdering av behovet for økt innsats for våre naboer i regionen som omfatter Ukraina og Moldova, ikke minst fordi det er et mål å hindre ytterligere destabilisering, og bidra for å avhjelpe i den humanitære situasjonen i området og landene.

Komiteen mener – som regjeringen – at arbeidet mot spredning av masseødelegelsesvapen må være en hovedprioritering og at det er et mål å arbeide for at utviklingslands egenkompetanse på nedrustningsspørsmål kan styrkes, slik at disse kan delta aktivt i internasjonale nedrustningsregimer og nedrustningsinitiativer. Komiteen viser også til viktigheten av å følge opp Oslo-konferansens perspektiv om humanitære konsekvenser av kjernevåpen og arbeidet i Det internasjonale atomenergibyrået (IAEA).

Komiteen viser til at Østerrike arrangerer en oppfølgingskonferanse i desember i år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Senterpartiet, anser det positivt at det etter mange års manglende framgang i arbeidet med atomnedrustning nå er kommet internasjonal bevegelse i spørsmålet. Flertallet viser til initiativet om å følge «det humanitære sporet» – som Norge og enkelte andre land har vært pådrivere for. Flertallet mener arbeidet for å legge grunnlaget for en verden fri for atomvåpen må følges opp og styrkes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det etter mange års manglende framgang i arbeidet med atomnedrustning utelukkende gjennom NPT ser man nå internasjonale bevegelse i spørsmålet. Disse medlemmer viser til den rød-grønne regjeringens initiativ til «det humanitære sporet» og Norges lederskap internasjonalt på dette spørsmålet. Disse medlemmer

viser til regjeringens kutt og understreker at dette er en tid da arbeidet for å få på plass et forbud mot atomvåpen må styrkes, ikke svekkes.

Komiteen viser til at kvinner og barn utsettes for grove overgrep og stor lidelse i forbindelse med krig og konflikt. Norge var et av de første landene i verden som fikk en egen handlingsplan for å følge opp FNs sikkerhetsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Det arbeidet som gjøres for å følge opp den norske handlingsplanen og strategien er delt mellom fire departement. Stortinget bør holdes orientert om den totale innsatsen i dette arbeidet.

Stortinget imøteser regjeringens nye handlingsplan for kvinner, fred og sikkerhet, og forventer å bli holdt informert om hvilke resultater denne gir.

Komiteen vil påpeke at Norge må bidra til at kvinner og sivilsamfunnsorganisasjoner deltar i fredsprosesser og oppfordrer partene i konflikter til å øke kvinneandelen i sine forhandlingsdelegasjoner. Norge må arbeide for at kvinner har fått økt kapasitet og mulighet til å delta i fredsprosesser og -forhandlinger.

Det er i 2015 femten år siden FNs sikkerhetsråd gjorde det historiske vedtaket om en egen resolusjon som synliggjorde koblingene til kvinner, fred og sikkerhet. Stortinget imøteser regjeringens nye handlingsplan for kvinner, fred og sikkerhet, og forventer å bli holdt informert om hvilke resultater denne gir.

Komiteen vil påpeke at Norge må bidra til at kvinner og sivilsamfunnsorganisasjoner deltar i fredsprosesser og oppfordrer partene i konflikter til å øke kvinneandelen i sine forhandlingsdelegasjoner. Norge må arbeide for at kvinner oppnår økt kapasitet og mulighet til å delta i fredsprosesser og -forhandlinger.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslo å øke denne posten med 9 mill. kroner.

Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 076 900
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	806 855

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 806 855 mill. kroner.

Komiteen vil understreke at kunnskap er kjernen i en bærekraftig utvikling av samfunn og næringsliv. Komiteen viser til at bevilgningene som belastes over dette kapitlet skal dekke kunnskaps- og kapasitetsutvikling i sør, kunnskapsutvikling om

utviklingsrelaterte spørsmål i Norge og Norden, utviklingssamarbeid, samt faglig styrking og kvalitetssikring. Etter komiteens mening er dette fortsatt viktige elementer i norsk utviklingspolitikk.

Komiteen viser til den tidligere vedtatte byggingen av nytt forskningsskip, og ser dette som svært viktig med tanke på å innhente informasjon om marine ressurser, miljø og klima, samt bidra til økobasert fiskeriforvaltning på Afrikas kyst.

Komiteen viser til at utdanning er et viktig satsingsområde og viser til ny post for utdanning, jf. kap. 169 post 73. Komiteen understreker at det er viktig med videre satsing på kunnskap slik at utviklingspolitikken blir mer kunnskapsbasert, den globale kompetansen øker og internasjonaliseringen av norske forskningsmiljø styrkes.

Komiteen viser til at flere land ønsker å trekke erfaring av norsk erfaring og kunnskap om naturressurser. Komiteen viser til at videreføring av programmet Olje for utvikling (Ouf) og oppstarten av programmet Fisk for utvikling er sentralt i dette faglige samarbeidet.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet understrekar at norsk utviklingshjelp bør fokusere tematisk på område der Noreg kan medverke med særskild kompetanse. Forvaltning av marine ressurser er eit slikt område.

Denne medlemen meiner Fisk for utvikling må bli eit viktig program for å styrkje lokal forvaltingskompetanse og matvaresikkerheit, og sikre at ein veksande sjømatmarknad fører til lokal verdiskaping.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo ei auking på 30 mill. kroner samanlikna med samarbeidspartias budsjettavtale.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der post 71 ble foreslått økt med 15 mill. kroner øremerket skatt for Utvikling og 15 mill. kroner øremerket Fisk for utvikling.

Utviklingsland har i dag en veldig lav skatteinngang i forhold til BNP. Det var grunnen til at den forrige regjeringen satte i gang programmet Skatt for utvikling. I budsjettet for 2015 er programmet kun nevnt én gang. Dette medlem viser til at den rødgrønne regjeringen plasserte Norge i en lederposisjon internasjonalt i kampen mot ulovlig kapitalflyt. Dette arbeidet ble gjennomført gjennom viktige norske og internasjonale sivilt samfunn organisasjoner, mellomstatlige organisasjoner og tenketanker. Dette medlem understreker viktigheten av å videreføre dette arbeidet.

Kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv.

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 526 835
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 837 200

Komiteen merker seg at regjeringen for 2015 foreslår bevilget 1,837,2 mill. kroner. Videre at regjeringen i tillegg foreslår tilsagnsfullmakt på 30 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak VI.

Komiteen oppfatter at klima, miljø og bærekraftig utvikling er et av hovedsatsingsområdene for regjeringens utviklingspolitikk. Komiteen ser at klimaendringene vil kunne føre til økt fattigdom. Lavere matproduksjon flere steder og dårligere tilgang på vann kan føre til flere flyktninger. Komiteen ser det positive i at tiltak mot klimaendringer kan skape utvikling og arbeidsplasser og bidra til å løfte mennesker ut av fattigdom. Komiteen merker seg at regjeringen vil fortsette arbeidet med å skaffe til veie mer miljøvennlig energi til husholdninger og økonomiske virksomheter gjennom stimulering til utbygging av elektrisitetsnett og produksjon.

Komiteen noterer at bevilgningen under dette kapitlet i hovedsak skal brukes til å nå mål på dette feltet.

Komiteen vil understreke at klimaforebygging er limet mellom utviklingsarbeid og humanitær respons, og sikrer at vi følger føre var-prinsippet. Fattigdomsbekjempelse bidrar til å redusere sårbarhet for naturhendelser, og fattigdom er både en årsak til og effekt av naturkatastrofer/hendelser. Komiteen mener derfor at katastroforebygging er en viktig del av utviklingsbistanden, og bør være en prioritert satsing både for norsk humanitær og utviklingsbistand i tråd med det globale rammeverket for katastroforebygging som Norge har sluttet seg til. Katastroforebygging globalt har også betydning for samfunnssikkerheten i Norge. Det er derfor viktig å sikre samstemthet mellom det internasjonale og nasjonale arbeidet.

Komiteen mener at det knyttet til miljø og bærekraftig utvikling må tydeliggjøres at man fra norsk side har et tydelig fokus på inkludering av kvinner og likestilling. Kvinner utgjør flertallet av småbønder på verdensbasis og har en viktig rolle for å skape bærekraftig utvikling.

Komiteen understreker betydningen av en styrket satsing på kvinner, landbruk og matsikkerhet med klare virkemidler for økt tilgang til informasjon, teknologi og økonomiske virkemidler.

Komiteen viser til at det i 2015 skal ferdigforhandles nye bærekraftsmål i regi av FN, og at det her er viktig at man fra norsk side har kvinner og likestilling som en prioritet, både for å få et eget bærekraftsmål på kvinner og likestilling med tydelige indikato-

rer, og at indikatorer også inkluderes i andre relevante bærekraftsmål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ber om at det utarbeides en egen handlingsplan for en styrket satsing på kvinner.

Komiteen viser til Det grønne klimafondet og mener at man fra norsk side må påse at fondet raskt får på plass gode retningslinjer for kjønnsdimensjonen ved fondets virksomhet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Det grønne klimafondet ble etablert som en del av klimaforhandlingene og er en viktig brikke i den globale klimaløsningen. Sentralt i forutsetningen for fondets opprettelse var begrepet «new and additional funds» – altså at det skal bevilges penger til det grønne klimafondet uten at det går utover bistandsbudsjettene til rike land.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettavtalen mellom de fire partiene innebærer at det bevilges 200 mill. kroner ekstra til Det grønne klimafondet. Bevilgningen til dette kapitlet øker dermed fra vel 1,5 mrd. kroner i 2014 til vel 2 mrd. kroner i 2015.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslo å øke bevilgningen til Det grønne klimafondet med 650 mill. kroner utover bistandsrammen på 1 prosent.

Medlemene i komiteen fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti peika på at miljøproblema rammar dei fattigaste i verden hardest. Utan auka tiltak for klimatilpassing vil mange menneske i fattige land møte store problem i åra som kjem, sjølv om temperaturauken vert avgrensa til 2 grader. Norsk bistand må være klimasmart i den forstand at utviklingsprosjekta skal føre til reduserte utslepp, og samstundes tilpasse seg klimaendringane som uansett vil kome. Klimatilpassing og katastroforebygging må sørgje for at me minskar forskjellane mellom rike og fattige innan og mellom i- og u-land.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo ei auking i løyvingane til klimatilpas-

singstiltak med 60 mill. kroner i forhold til det regjeringa føreslo i sitt opphavlege budsjettforslag.

Kap. 167 Flyktningstiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 110 812
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	1 615 698

Komiteen syner til at etter OECD/DAC sine retningslinjer kan visse flyktningutgifter knytt til opphald i Noreg og heimreise til sine heimland klassifiserast som offisiell utviklingshjelp (ODA). Posten dekkar også enkelte utgifter knytta til integrering på nytt i opphavsland, mellom anna finansiering av omsorgstilbod for einslege, mindreårige asylsøkarar.

Komiteen syner elles til at tiltaka administrativt ligg under hhv. Justis- og beredskapsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Komiteen vil understreke at spesielt konflikthane i Syria og Irak har skapt ei flyktningkrise. I ein slik situasjon har Noreg eit ansvar for å bidra til å ta vare på menneske som treng vern, i tillegg til å avlaste Irak og Syria sine naboland som i dag tek imot svært mange flyktningar. Komiteen merkar seg at det i Prop. 1 S (2014 – 2015) er foreslått løyvd 1 615,7 mill. kroner.

Komiteen noterer seg at post 21 har auka med 74,4 mill. kroner i forhold til Prop. 1 S (2014–2015). Denne auka gjer det muleg for Noreg å ta imot 500 ekstra kvoteflyktningar, og prioritere tyngre skada flyktningar.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer at tallet på kvoteflyktninger som Norge skal motta i 2015 blir øket med 500 ut over dagens nivå. Samtidig innebærer budsjettavtalen et bedre barnehagetilbud og egne plasser i mottak tilpasset enslige mindreårige asylsøkere. Samlet medfører disse endringer i norske flyktningstiltak en økning på 74,4 mill. kroner over kap. 167 post 21, i forhold til forslaget i Prop. 1 S (2014–2015). Flertallet er enig i denne økning av antall kvoteflyktninger og de nye tiltak for å forbedre tilbudet for barn og mindreårige asylsøkere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti har merket seg at regjeringen foreslår å videreføre kvoten for overføringsflyktninger på 1 620 fra 2014. Dette medlem viser til at flyktningssituasjonen i verden er svært alvorlig. Krigs-

situasjonen i flere land, bl.a. i Syria og Irak og enkelte land i Afrika, gjør at flere millioner mennesker nå lever i flyktningleirer som flyktninger i naboland, eget land eller andre steder i verden. Dette medlem mener det er helt nødvendig at Norge bidrar både med hjelp der flyktningene oppholder seg og ved å ta imot flere flyktninger til Norge.

Verden står overfor den største flyktningkatastrofen siden 2. verdenskrig. Millioner av mennesker på flukt er avhengig av vår støtte og solidaritet. En ekstraordinær situasjon krever ekstraordinære tiltak. Dette medlem mener Norge må gå foran med et solidarisk eksempel i Europa og viser til at det derfor foreslås i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett å ta imot 5 000 syriske flyktninger i 2015 og 1 120 flyktninger fra andre konfliktområder. Dette medlem viser derfor til at denne posten foreslås økt i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett med 490,7 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag. Dette medlem understreker at disse utgiftene i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett regnes utenfor 1 prosent av BNI til bistand.

Kap. 168 Kvinner og likestilling

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	313 500
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	313 500

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 313 500 mill. kroner.

Komiteen viser til at kvinner og likestilling er et satsingsområde i norsk utviklingspolitikk.

Komiteen har forventninger til effekt av den økte satsingen på utdanning for jenter, jf. Meld. St. 25 (2013–2014) Utdanning for utvikling, også når det gjelder kvinner og likestilling.

Komiteen registrerer at bevilgningen i denne posten hovedsakelig skal benyttes til formål som ikke naturlig faller inn under andre bevilgninger.

Komiteen har merket seg den toårige handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken fra 2013, der Norge skal videreføre sin aktive internasjonale pådriverrolle, og gjennom politisk lederskap, diplomati og økonomisk støtte bidra til en robust global konsensus om kvinners rettigheter. Viktige innsatsområder er kvinners politiske og økonomiske rettigheter, seksuell og reproduktiv helse og arbeid for å forhindre vold mot kvinner.

Komiteen viser til at i tillegg til å være direkte tiltenkt jenter og kvinner, kan bevilgningen også benyttes til tiltak rettet mot gutter og menn for å påvirke holdninger og handlingsmønster. I et likestillingsperspektiv vil komiteen også understreke

betydningen av at utviklingspolitikken fremmer demokratiutvikling, utdanning, vekst og fattigdomsbekjempelse.

Komiteen vil framheve betydningen av kamp mot barneekteskap og tvangsekteskap som et viktig ledd i arbeidet for menneskerettigheter og likestilling. Mange jenter frarøves retten til utdanning og til selv å velge sin framtid ved at de tvangsgiftes som barn. Komiteen ber regjeringen være pådriver internasjonalt i kampen mot barneekteskap og tilby bistand til utvikling av juridisk rettsvern mot tvangsekteskap og opplysningsvirksomhet for å få foreldre til å slutte med slik frihetsberøvende praksis. Komiteen mener at også den store satsingen på utdanning for jenter vil være et sterkt bidrag i kampen mot barneekteskap, samtidig som en ikke vil lykkes i å gi alle jenter utdanning hvis praksis med barneekteskap fortsetter.

Komiteen viser til at denne bevilgningen skal bidra til å styrke arbeidet med kvinner og likestilling og til kvinners deltagelse, godt styresett, økonomisk og sosial endring m.m. I 2015 er det 20 år siden FNs forrige kvinnekonferanse. Den fant sted i Beijing i september 1995. Et viktig resultat av denne konferansen var Beijing Platform for Action – handlingsplanen som løfter tolv kritiske områder for kvinner og likestilling. Denne er 20 år etter fremdeles det viktigste verktøyet man har internasjonalt for å fremme en helhetlig kvinne- og likestillingspolitikk. FN markerer i 2015 Beijing+20 under møtene i FNs Kvinnekommisjon. Den slutterklæringen som FNs medlemsland der blir enige om blir svært viktig som signal inn mot sluttforhandlingene til de nye bærekraftsmålene.

Komiteen er bekymret over at en rekke av FNs medlemsland ønsker å svekke kvinners rettigheter og likestilling på områder som tilgang til god seksualundervisning til jenter og gutter, seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, implementering av lovgivning på vold mot kvinner og kvinners rett til selvstendig økonomi. Ved markeringen av Beijing+20 og inn mot bærekraftsmålene må kvinner som selv rammes høres.

Komiteen mener det er viktig å styrke kompetansen på kvinner og utvikling, jf. Budsjett-innst. S. nr. 3 (2007–2008) og Innst. S. nr. 233 (2007–2008), jf. St.meld. nr. 11 (2007–2008). Denne kompetansen må styrkes både i Norge og internasjonalt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti påpeker viktigheten av at arbeidet med forberedelse til Beijing+20, tilstedeværelse og oppfølging av møtet, og inkludering av diskusjoner derfra prioriteres fra

norsk side i det videre arbeidet mot nye bærekraftsmål.

Komiteen mener også at det er viktig at det gjennom midlene som ligger i dette kapittelet gis prioritet til inkludering av midler til reisestipend for kvinner fra det globale sør, slik at de kan delta på FNs Kvinnekommisjons møte i New York. Mange kvinner fra organisasjoner i det globale sør har ikke selv midler til å delta, og den ordningen man har hatt fra norsk side gjennom de siste 10 år med reisestipend formidlet via FOKUS er et viktig instrument som bidrar til viktige perspektiver og stemmer. I 2015 bør en slik ordning ytterligere prioriteres og styrkes innen eksisterende budsjettmidler.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet peker på at likestilling er eit område der Noreg kan bidra med særskilt kompetanse. Denne medlemen peker på at det i Sundvollen-plattformen er det presisert at «Det er behov for å styrke kvinneperspektivet i utviklingspolitikken», men at det er ikkje satt av friske midlar til dette.

Denne medlemen slår fast at ei særskild viktig sak for å fremje likestilling er kampen mot barneekteskap. Barneekteskap fører til vald mot born og det er i tillegg i mange land den viktigaste årsaka til at jenter ikkje tek høgare utdanning.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å auke posten til kvinner og likestilling med 100 mill. kroner, og at desse midlane øyremerkas til arbeid mot barneekteskap.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til høringsinnspill fra SRHR-nettverket som peker på at slik budsjettet nå er satt opp, er det en reell nedgang på rundt 3.3 pst. i bevilgningen til Kvinner og likestilling. Dette medlem etterlyser en helhetlig satsing på kvinners rettigheter i forslag til statsbudsjett og viser til at Sosialistisk Venstreparti øker posten med 50 mill. kroner. Dette medlem viser til at dette er en del av en større satsing på kvinner og likestilling i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett som også omfatter kap. 170 post 82.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti peker på at Stortinget i 2012 vedtok at inntil 100 mill. kroner av løyvingane skulle øyremerkast til kvinner og tilpassing til klimaendringane, med hovudvekt på klimarobust landbruk, noko som må følgjast opp i årets budsjett.

Kap. 169 Global helse og utdanning

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 765 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	4 573 000

Komiteen viser til at regjeringen foreslår for 2015 å bevilge 4 573 000 mill. kroner.

Komiteen støtter regjeringens mål om at Norge skal ta lederansvar og engasjere seg i globale utdanningsspørsmål. Å sikre barns rett til utdanning vil på sikt bidra til fattigdomsbekjempelse, arbeidsplasser, næringsutvikling, bedret helse og ernæring, likestilling, fred og demokrati.

Komiteen viser til at Norge også har en internasjonal lederrolle i arbeidet for global helse og de helserelaterte tusenårsmålene og støtter at oppnåelsen av tusenårsmålene for helse og utdanning har en nær sammenheng; god helse bidrar til bedre læring og høyere kunnskapsnivå bidrar til bedre helse.

Komiteen imøteser den økte satsingen på bistand til utdanning, som foreslås med en nominell økning på 550 mill. kroner i forhold til saldert budsjett i 2014, til ca. 2 350 mill. kroner i 2015. Komiteen vektlegger særlig viktigheten av satsingen på jenters utdanning samt utdanning i krise- og konflikt-situasjoner, som er en investering i stabilitet, demokrati og utvikling.

Komiteen mener at skoletilbud til funksjonshemmede barn og barn i krigs- og konfliktområder bør prioriteres.

Komiteen støtter den foreslåtte økningen til global helse (post 70) med 150 mill. kroner til 2 915 mill. kroner i 2015 for å bidra til oppnåelse av tusenårsmålene 4 og 5 om reduksjon i barne- og mødredødelighet, og til oppnåelse av tusenårsmål 6 om å stoppe spredning av hiv og aids, tuberkulose og malaria. Komiteen peker på at spesielt kvinne- og barnehelse er viktige fokusområder.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der post 70 er foreslått økt med 100 mill. kroner til forskning og utvikling av vaksiner og medisiner for glemte sykdommer som rammer fattige. Dette medlem viser til årets ebolaepidemi som illustrerer at selv om det er stor vilje til å finansiere vaksinasjonsprogrammer i verden er det liten vilje til å utvikle vaksiner og medisiner for sjeldne og glemte sykdommer. Ebola hadde fram til det enorme utbruddet heller begrenset oppmerksomhet. Dette medlem ber om at det under denne satsingen settes av midler til å forske på sjeldne, dødelige sykdommer.

Dette medlem vil vise til at kun ca. 4,7 pst. av det globale nødhjelpsbudsjettet går til forebygging. Mange av krisene vi i dag ser utspiller seg, inkludert utbruddet av ebola, kunne hatt redusert omfang ved tidlig tilstedeværelse og forebygging. Dette medlem mener det er viktig å integrere et forebyggingsperspektiv også i den langsiktige bistanden. Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der post 73 er foreslått økt med 15 mill. kroner, er øremerket for å styrke funksjonshemmedes eget arbeid med inkluderende utdanning. Dette er en del av en større satsing på funksjonshemmede i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Kap. 170 FN-organisasjoner mv.

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	4 431 800
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	3 525 600

Komiteen viser til forslaget til bevilgning til FN-organisasjonene for 2014 på 3 525 600 mill. kroner, og at bistand til utdanning, tidligere bevilget under post 72 og post 76 foreslås fra 2015 bevilget under kap. 169, ny post 73 Utdanning. Bistand til klima- og miljøtiltak, tidligere bevilget under post 76 og post 78, foreslås fra 2015 bevilget under kap. 166 post 72 Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling.

Komiteen merker seg at Norge forblir en av de største økonomiske bidragsyterne til FN, både absolutt og relativt.

Komiteen understreker viktigheten av at FNs ulike organisasjoner samlet og hver for seg ivaretar sine kjernemandat og utfører sine oppgaver på en effektiv, velkoordinert og kompetent måte.

Komiteen mener at en robust kjernefinansiering er en forutsetning for at organisasjonen kan drives effektivt og planmessig, og at FN kan være operativ i de mange tilfeller som krever handling i krise- og nødstilfeller.

Komiteen merker seg at det til FNs matvareprogram (WFP), som en sentral samarbeidspartner i akutte krisesituasjoner, foreslås en økning med 42 mill. kroner i forhold til saldert budsjett i 2014.

Komiteen viser til at det i organisasjonen er store ulikheter knyttet til resultat og effektivitet. Derfor er det komiteens oppfatning at FNs evne til kontinuerlig effektivitet og resultater må styrkes. Komiteen forutsetter derfor at Norge er pådriver i arbeidet med å gjøre FN mer effektivt og resultatorientert.

Komiteen merker seg ønsket om å vektlegge prinsippet om byrdefordeling sterkere når kjernebidragene skal fastsettes og derav den foreslåtte reduk-

sjon i kjernebidraget til UNDP i 2015, som følge av at Norges kjernebidrag til UNDP i mange år har vært vesentlig høyere enn bidrag fra andre givere.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet vil peike på at det er svært vanskeleg for born å lære utan sikker tilgang til vatn og ernæring.

Denne medlemmen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett føreslo å auke Noregs løyvingar til UNICEF sitt programarbeid innan ernæring, sosial inkludering og vern, samt vatn, sanitær og hygiene med 70 mill. kroner. Senterpartiet føreslo og i sitt alternative budsjett å reversere regjeringa sitt kutt i kjernebidraget til FNs utviklingsprogram med 30 mill. kroner.

Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 334 500
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	2 022 000

Komiteen mener utviklingsbankene er både viktige finansieringskilder, kompetente rådgivere og sentrale aktører i utviklingsdebatten. Komiteen vil framheve Verdensbanken og de regionale utviklingsbankenes innsats for å bekjempe fattigdom. Blant annet har Verdensbankens fond for de fattigste landene (IDA) det siste tiåret bidratt til å gi over 100 millioner barn muligheten til å gå på skole.

Komiteen har notert seg at norsk støtte til Verdensbankens bidrag til «Global Partnership for Education» og til Multi-donor Educations and Skills Fund (MESF) ikke lenger går over dette kapitlets post 72, Samfinansiering, men er flyttet over til en egen budsjettpost for utdanning på bistandsbudsjettet.

Komiteen er kjent med at den norske samfinansieringsstøtten til Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene brukes strategisk for å påvirke og utvikle bankenes politikk og operasjoner i tråd med

norske utviklingspolitiske prioriteringer. Komiteen mener Norge aktivt må arbeide for at de multilaterale finansinstitusjonene både i sine skoleinvesteringer og andre programmer ivaretar funksjonshemmedes behov og sikrer deres rettigheter i utviklings-samarbeidet.

Kap. 172 Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	250 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	250 000

Komiteen viser til Prop. 1 S (2014–2015) og regjeringens prioriteringer av internasjonal gjeldspolitik. Komiteen viser til at Norge i flere år har arbeidet for at gjeldsbyrden til de fattigste og mest gjeldtyngede landene skal ned på et håndterbart nivå, og at frigjorte betalingsplikter blir omdisponert til utviklingsfremmende og fattigdomsreducerende tiltak.

Komiteen merker seg at for de fattigste, mest gjeldsrammede landene tilsier dette fortsatt sletting av både den bilaterale gjelden, landenes gjeld til internasjonale finansinstitusjoner og landenes gjeld til private kreditorer. Komiteen viser til at internasjonal økonomisk uro de siste åra har forsterket behovet for å være ansvarlige långiver, og for å styrke fattige lands kapasitet til å drive ansvarlig gjeldshåndtering og makroøkonomisk politikk.

Kap. 480 Svalbardbudsjettet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	455 326 000
Forslag Prop. 1 S (2014–2015)	417 892 000

Komiteen viser til sine merknader til Prop. 1 S (2014–2015) Svalbardbudsjettet for budsjettåret 2015.

3. Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 8 (Forsvar)

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 8

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
Utgifter			
<i>Forsvarsdepartementet</i>			
1700		Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	371 412 000
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	32 679 000
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 317 685 000
	46	Komponentutskifting, <i>kan overføres</i>	104 274 000
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 541 795 000
1716		Forsvarets forskningsinstitutt	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	186 117 000
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	263 853 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	206 600 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	14 829 000
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	55 037 000
	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	260 000 000
1720		Felles ledelse og kommandoapparat	
	1	Driftsutgifter	3 821 908 000
1721		Felles ledelse av Forsvarets spesialstyrker	
	1	Driftsutgifter	34 050 000
1723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet	
	1	Driftsutgifter	204 437 000
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsutgifter	2 095 299 000
	70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	8 974 000
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	18 950 000
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	5 226 167 000
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	3 452 649 000
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	4 573 004 000
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	1 214 133 000
1735		Etterretningstjenesten	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 222 912 000
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	1 937 193 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	983 759 000
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	66 533 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	5 935 893 000
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	80 764 000
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i> ...	87 907 000
1761		Nye kampfly med baseløsning	
	1	Driftsutgifter	115 862 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 054 857 000
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	716 975 000
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	1 034 780 000
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	737 888 000
1792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsutgifter	570 367 000
1795		Kulturelle og allmennnyttige formål	
	1	Driftsutgifter	265 793 000
	72	Overføringer til andre	2 492 000
		Sum utgifter rammeområde 8	43 817 827 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4700		Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsinntekter	2 320 000
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsinntekter	4 101 002 000
	47	Salg av eiendom	171 701 000
4719		Fellesinntekter til foretak under Forsvarsdepartementet	
	1	Driftsinntekter	775 000
4720		Felles ledelse og kommandoapparat	
	1	Driftsinntekter	69 682 000
4723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet	
	1	Driftsinntekter	7 028 000
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsinntekter	56 560 000
4731		Hæren	
	1	Driftsinntekter	64 628 000
4732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsinntekter	53 247 000
4733		Luftforsvaret	
	1	Driftsinntekter	179 664 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S
4734		Heimevernet	
	1	Driftsinntekter	5 896 000
4740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	1	Driftsinntekter	107 479 000
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsinntekter	1 069 000
	48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter	80 800 000
4790		Kystvakten	
	1	Driftsinntekter	1 058 000
4791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsinntekter	686 454 000
4792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsinntekter	10 368 000
4795		Kulturelle og allmennyttige formål	
	1	Driftsinntekter	9 495 000
4799		Militære bøter	
	86	Militære bøter	500 000
		Sum inntekter rammeområde 8	5 609 726 000
		Netto rammeområde 8	38 208 101 000

3.1 Sammendrag

Regjeringen Solberg la 8. oktober frem Prop. 1 S (2014–2015).

Ved vedtak i Stortinget 1. desember 2014 er netto utgiftsramme for rammeområde 8 endelig fastsatt til kr 38 183 395 000, jf. Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015). De fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen, bygger på denne rammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

Stortinget ga ved behandlingen av gjeldende langtidsplan, jf. Innst. 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012), tilslutning til at Forsvaret skal bidra til å oppfylle en rekke forsvarspolitiske målsettinger. Disse er nærmere beskrevet i del I pkt. 1.1.1. gjeldende langtidsplan i proposisjonen.

3.1.1 Omtale av særlige tema

I proposisjonens del III gis det en omtale av følgende tema:

- Informasjonssaker
- Sektorovergripende klima- og miljøpolitikk
- Oppfølging av § 1a i likestillingsloven
- NATOs vurdering av Norge
- Lederes ansettelsesvilkår i heleide foretak under Forsvarsdepartementet

Det vises også til proposisjonens fem vedlegg vedrørende:

- Ordninger i tilknytning til verneplikten
- Standardiserte nøkkeltall for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter – Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
- Budsjettstatistikk for perioden 2012–2015
- Nøkkeltall for perioden 2012–2015
- Forsvarets fremtidige styrkestruktur

3.2 Komiteens alminnelige merknader – rammeområde 8

Komiteen viser til at fellesskapets midler skal forvaltes på en god og ansvarlig måte. Forsvarets utvikling må derfor være preget av fremsynthet, langsiktighet, forutsigbarhet og tilpasningsevne. Opprettholdelse av et robust og tidsriktig forsvar krever et vedvarende og målrettet fokus for å sikre at Forsvaret har evne til å utføre sine pålagte oppgaver på en effektiv og troverdig måte i fred, krise og krig. Komiteen understreker viktigheten et oppdatert forsvars- og beredskapsplanverk for evnen til å løse oppgavene i krise og krig.

Komiteen merker seg at den forsvarspolitiske hovedprioritering i 2015 er å følge opp gjeldende langtidsplan for forsvarssektoren for 2013–2016 i samsvar med Stortingets vedtak. Komiteen vil understreke det kontinuerlige arbeidet med å realisere langtidsplanens mål gjennom en reell styrking av operativ virksomhet og øvrige prioriterte områder.

Komiteen har merket seg at regjeringen vil rette særlig oppmerksomhet og ressurser mot Forsvarets evne til å løse sine oppgaver i den øvre delen av krisespekteret, og støtter en slik prioritering.

Komiteen viser til at ved utgangen av 2014 vil Forsvarets deltakelse i ISAF-operasjonen i Afghanistan bli avviklet, og bli avløst av operasjon Resolute Support Mission (RSM) med fokus på rådgivning, opplæring og assistanse. Regjeringen har varslet at Forsvaret fortsatt vil stille med et viktig bidrag for sikkerheten i Kabul med norske spesialstyrker til rådgivning og opplæring av den afghanske spesialpolitienheten i Kabul (CRU). Komiteen imøteser regjeringens varslede evaluering av den samlede norske sivile og militære innsats i Afghanistan. Regjeringen har i tillegg varslet et norsk militært bidrag i den internasjonale koalisjonen mot ISIL, til kapasitetsbygging av irakske sikkerhetsstyrker. Norge har samtidig personell i flere FN-ledede internasjonale operasjoner. Komiteen vil understøtte viktigheten av at arbeidet for å ivareta våre veteraner før, under og etter tjeneste følges opp med full kraft.

Komiteen mener det er svært viktig at arbeidet med kompetansereformen i forsvarssektoren videreføres i 2015 med full tyngde, jf. Innst. 384 S (2012–2013) til Meld. St. 14 (2012–2013) «Kompetanse for en ny tid».

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at omfattende omstilling og modernisering over tid har resultert i at Forsvaret i dag er et mer relevant sikkerhetspolitisk instrument som bidrar til å ivareta norske interesser og verdier både nasjonalt og internasjonalt. Den inneværende langtidsplanen for forsvarssektoren ble behandlet i Stortinget 14. juni 2012, jf. Innst. 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012) Et forsvar for vår tid. Langtidsplanen hviler på en meget nøktern og stram økonomisk ramme, og en rekke viktige forutsetninger. Flertallet understreker viktigheten av at hovedretningen i langtidsplanen følges opp og finansieres. Samtidig må deler av langtidsplanen tilpasses i tråd med endringer i det sikkerhetspolitiske trusselbildet, forandringer i planforutsetningene og omgivelsene rundt oss. Flertallet viser til anskaffelsen av nye kampfly og den store omstillingen i Luftforsvaret.

Flertallet viser til det siste NATO-toppmøtet i Wales, og understreker og erkjenner utfordringen i at flere land i alliansen fortsatt reduserer fremfor å styrke sine forsvarsbudsjetter. Byrdefordelingen mellom USA og alliansen øvrige medlemmer må forbedres. Flertallet vil vise til at Norge prioriterer å modernisere og videreutvikle sine militære kapasiteter slik at Forsvaret både skal bygge god operativ

evne hjemme, og kan ta sin del av ansvaret for å håndtere kriser internasjonalt. Vekslede storting og regjeringer har over tid fattet beslutninger om krevende omprioriteringer og omstilling, som Forsvaret deretter har gjennomført lojalt. Forsvarsbudsjettene er opprettholdt på et relativt jevnt nivå i en tid hvor svært mange allierte har vært tvunget til å gjennomføre til dels betydelige reduksjoner. Samlet sett har dette satt det norske forsvaret i en bedre situasjon sammenlignet med mange andre land.

Flertallet vil likevel påpeke at Forsvaret fortsatt står overfor betydelige utfordringer i det å skape bærekraftig balanse mellom oppgaver, ressurser og struktur, og at ambisjonsnivå og innretning særlig må revurderes i lys av de grunnleggende endrede sikkerhetspolitiske forutsetningene i våre nærområder. Flertallet har merket seg at dette vil ligge til grunn for arbeidet med neste fagmilitære råd og langtidsplan for sektoren. Flertallet forutsetter at en styrking av den operative evnen har høyeste prioritet i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke betydningen av at Norge har et moderne og leveringsdyktig forsvar med høy operativ evne. Forsvaret skal utgjøre en krigsforebyggende terskel og ivareta et bredt spekter av oppgaver nasjonalt og internasjonalt. Norge skal være en aktiv, konstruktiv og troverdig alliert, og skal vise evne og vilje til å ivareta vår egen sikkerhet, bidra til våre alliertes sikkerhet, samt sikkerheten og stabiliteten i våre nærområder. Disse medlemmer vil anerkjenne den store innsatsen Forsvarets personell gjør i tjeneste både hjemme og ute.

Disse medlemmer viser til at langsiktig satsing på forsvarssektoren, kombinert med omfattende omstilling og modernisering, har resultert i at Forsvaret i dag er et relevant sikkerhetspolitisk instrument som bidrar til å ivareta norske interesser og verdier både nasjonalt og internasjonalt. Den nye langtidsplanen for forsvarssektoren ble behandlet i Stortinget 14. juni 2012, jf. Innst. 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012) Et forsvar for vår tid. Langtidsplanen hviler på en nøktern og stram økonomisk ramme, og en rekke viktige forutsetninger. Disse medlemmer understreker viktigheten av at langtidsplanen følges opp og finansieres knyttet til anskaffelsen av nye kampfly og den store omstillingen i Luftforsvaret.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til det siste NATO-toppmøtet i Wales, og understreker og erkjenner utfordringen i at flere land i alliansen fortsatt reduserer fremfor å styrke sine forsvarsbudsjetter.

Byrdefordelingen mellom USA og alliansens øvrige medlemmer må forbedres. Disse medlemmer vil vise til at Norge prioriterer å modernisere og videreutvikle sine militære kapasiteter slik at Forsvaret både har god operativ evne hjemme, og kan ta sin del av ansvaret for å håndtere kriser internasjonalt. Stor-

ting og regjering har i den foregående langtidsplanperioden fulgt opp vedtatte planer med nødvendige forslag til bevilgninger og økt forsvarsbudsjettene i en tid hvor de fleste allierte reduserer. Samlet sett er det norske forsvaret i en privilegert situasjon sammenlignet med mange andre land.

3.2.1 Hovedprioritering og primærstandpunkt for de ulike fraksjonene – rammeområde 8

Tabellen under viser Prop. 1 S, budsjettforslaget til Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, samt primærbudsjettene til Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, slik de framkommer i tillegget til finansinnstillingen. Bare kapitler/poster med avvikende forslag til bevilgning er tatt med. Avvik i forhold til regjeringens forslag i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop 1 S	H, FrP, KrF, V	A	KrF	Sp	V	SV
Utgifter (i tusen kroner)									
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg							
	1	Driftsutgifter	3 317 685	3 317 685 (0)	3 317 685 (0)	3 317 685 (0)	3 317 685 (0)	3 317 685 (0)	3 282 685 (0)
	47	Nybygg og nyanlegg	1 541 795	1 541 795 (0)	1 541 795 (0)	1 541 795 (0)	1 546 795 (+5 000)	1 541 795 (0)	1 541 795 (0)
1716		Forsvarets forskningsinstitutt							
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	186 117	186 117 (0)	189 117 (+3 000)	186 117 (0)	186 117 (0)	186 117 (0)	189 117 (+3 000)
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet							
	1	Driftsutgifter	263 853	263 853 (0)	263 853 (0)	263 853 (0)	263 853 (0)	263 853 (0)	243 853 (0)
	71	Overføringer til andre	55 037	56 637 (+1 600)	58 637 (+3 600)	57 037 (+2 000)	57 537 (+2 500)	56 637 (+1 600)	55 037 (0)
1720		Felles ledelse og kommandoapparat							
	1	Driftsutgifter	3 821 908	3 821 908 (0)	3 821 908 (0)	3 821 908 (0)	3 821 908 (0)	3 821 908 (0)	3 801 908 (0)
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben							
	1	Driftsutgifter	2 095 299	2 095 299 (0)	2 095 299 (0)	2 095 299 (0)	2 095 299 (0)	2 095 299 (0)	2 075 299 (0)
1731		Hæren							
	1	Driftsutgifter	5 226 167	5 226 167 (0)	5 258 167 (+32 000)	5 226 167 (0)	5 276 167 (+50 000)	5 226 167 (0)	5 206 167 (0)
1732		Sjøforsvaret							
	1	Driftsutgifter	3 452 649	3 452 649 (0)	3 472 649 (+20 000)	3 452 649 (0)	3 477 649 (+25 000)	3 452 649 (0)	3 432 649 (0)
1733		Luftforsvaret							
	1	Driftsutgifter	4 573 004	4 573 004 (0)	4 593 004 (+20 000)	4 578 004 (+5 000)	4 573 004 (0)	4 573 004 (0)	4 553 004 (0)
1734		Heimevernet							
	1	Driftsutgifter	1 214 133	1 214 133 (0)	1 229 133 (+15 000)	1 214 133 (0)	1 244 133 (+30 000)	1 208 133 (-6 000)	1 194 133 (0)
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon							
	1	Driftsutgifter	1 937 193	1 937 193 (0)	1 942 193 (+5 000)	1 937 193 (0)	1 937 193 (0)	1 937 193 (0)	1 917 193 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop 1 S	H, FrP, Krf, V	A	KrF	Sp	V	SV
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg							
	1	Driftsutgifter	983 759	983 759 (0)	983 759 (0)	983 759 (0)	983 759 (0)	983 759 (0)	963 759 (0)
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	5 935 893	5 904 332 (-31 561)	5 938 893 (+3 000)	5 935 893 (0)	5 935 893 (0)	5 935 893 (0)	5 935 893 (0)
1761		Nye kampfly med baseløsning							
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	3 054 857	3 054 857 (0)	3 054 857 (0)	3 054 857 (0)	3 054 857 (0)	2 654 857 (-400 000)	2 347 057 (-707 800)
1790		Kystvakten							
	1	Driftsutgifter	1 034 780	1 034 780 (0)	1 044 780 (+10 000)	1 034 780 (0)	1 052 280 (+17 500)	1 034 780 (0)	1 034 780 (0)
1792		Norske styrker i utlandet							
	1	Driftsutgifter	570 367	570 367 (0)	570 367 (0)	570 367 (0)	570 367 (0)	570 367 (0)	405 367 (-165 000)
1795		Kulturelle og allmenn-nyttige formål							
	1	Driftsutgifter	265 793	265 793 (0)	267 793 (+2 000)	265 793 (0)	265 793 (0)	265 793 (0)	265 793 (0)
		0,5 % effektivisering i total ramme fordelt på flere poster							(-215 000)
		Sum utgifter	43 817 827	43 787 866 (-29 961)	43 931 427 (+113 600)	43 824 827 (+7 000)	43 947 827 (+130 000)	43 413 427 (-404 400)	42 733 027 (-1 084 800)

Inntekter (i tusen kroner)

4740		Forsvarets logistikk-organisasjon							
	1	Driftsinntekter	107 479	102 224 (-5 255)	107 479 (0)	107 479 (0)	107 479 (0)	107 479 (0)	107 479 (0)
		Sum inntekter	5 609 726	5 604 471 (-5 255)	5 609 726 (0)	5 609 726 (0)	5 609 726 (0)	5 609 726 (0)	5 609 726 (0)
		Sum netto	38 208 101	38 183 395 (-24 706)	38 321 701 (+113 600)	38 215 101 (+7 000)	38 338 101 (+130 000)	37 803 701 (-404 400)	37 123 301 (-1 084 800)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet foreslår følgende endringer, kap. 1760 post 45 reduseres med 31 561 000 kroner og kap. 4740 post 1 utgifts- og inntekstpost reduseres med 5 255 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet har merket seg at regjeringen i budsjettforslaget viderefører sine målsettinger om å utvikle et sterkt og moderne forsvar med evne til å løse nasjonale oppgaver og bidra effektivt i alliert og internasjonalt samarbeid for sikkerhet og fred. Disse medlemmer er i likhet med regjeringen opptatt av at maktbruk eller trussel om maktbruk mot Norge ikke skal kunne gi avgjørende innflytelse på noen del av norsk politikk, det er derfor gledelig å

se at regjeringens budsjettforslag tar dette på alvor. Disse medlemmer er positive til at regjeringen vil sikre at Norge har et reelt terskelforsvar med robuste og fleksible operative avdelinger som kan håndtere skiftende utfordringer i lys av det til enhver tid gjeldende trusselbildet.

Disse medlemmer er tilfredse med at regjeringen i budsjettforslaget foreslår en økning på 2,7 mrd. kroner til anskaffelse av nye kampfly med baseløsning. Disse medlemmer merker seg at regjeringen legger opp til å anskaffe ytterligere seks F-35 med planlagt levering i 2019. Dette er etter disse medlemmers oppfatning viktig for å sikre operativ kapasitet i Luftforsvaret de kommende år.

Disse medlemmer er også tilfredse med at regjeringens bevilgningsforslag gir rom for økt aktivitet og operativ evne. Disse medlemmer merker seg videre at budsjettforslaget gir tilstrekkelig aktivitet i en kritisk omstillingsfase i Luftforsvaret i

tillegg til å styrke Forsvarets beredskap. Disse medlemmer ser positivt på at Hærens operative evne vil øke blant annet gjennom å bedre kvalitet og tilgjengelighet på materiell og logistikk. Disse medlemmer merker seg at regjeringen i tråd med regjeringsplattformens intensjon gir økt utdanningsnivå i Brigade Nord. Disse medlemmer støtter at regjeringen legger opp til ytterligere kompetansehevinge kurs og befalstrening i Heimevernet, noe som vil øke Heimevernets evne til å bistå sivil sektor i samfunnssikkerhetsarbeidet. Disse medlemmer merker seg at i tråd med langtidsplanen for Forsvaret 2013–2016 vil den planlagte nedtrappingen av Norges styrkebidrag til ISAF-operasjonen i Afghanistan fortsette. Disse medlemmer støtter regjeringens forslag om å bevilge 33 mill. kroner til å redusere responstiden for helikopterberedskapen på Rygge og Bardufoss og merker seg at regjeringen viderefører arbeidet med oppfølging og ivaretagelse av personell før, under og etter tjeneste i utenlandsoperasjoner, og at det foreslås å øke bevilgningen til kompensasjonsordningen for personell med psykiske belastningsskader etter operasjoner i utlandet med 64 mill. kroner.

Disse medlemmer understreker viktigheten av at regjeringen har vedtatt at det skal utarbeides en ny langtidsplan for forsvarssektoren, og at Forsvarssjefen skal utarbeide et nytt helhetlig fagmilitært råd som skal legge føringer for den videre utviklingen av Forsvaret og forsvarssektoren som helhet og hvilke ressurser som kreves for å oppfylle målsettingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser under rammeområde 8 til sitt budsjettopplegg slik det fremgår av Innst. 2 S (2014–2015), jf. Meld. St. 1 (2014–2015), Prop. 1 S (2014–2015) og Prop. 1 S Tillegg 1–3 (2014–2015), samt Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015).

Disse medlemmer vil følge opp og gjennomføre Langtidsplanen for Forsvaret og vil styrke bevilgningen under Forsvarsdepartementets område. Norge må ta sin del av ansvaret i NATO, i en tid da mange allierte kutter i sine forsvarsbudsjetter. Disse medlemmer viser til at det fremlagte forsvarsbudsjettet øker korrigert for pris og lønnskompensasjon og andre tekniske endringer med 1,460 mrd. kroner (3,4 prosent). Dette er en varslet økning for å betale for nye kampfly til Forsvaret, litt under ambisjonen om en økning på 1,5 mrd. kroner i den vedtatte langtidsplanen for Forsvaret. Utviklingen i Europa og Midtøsten viser viktigheten av fortsatt å modernisere Forsvaret og styrke den operative evnen.

Disse medlemmer viser til at det alternative forslaget til budsjett fra Arbeiderpartiet, jf. Innst. 2 S (2014–2015), jf. Meld. St. 1 (2014–2015), Prop. 1 S

(2014–2015), styrker forsvarsbudsjettet med 60 mill. kroner. Disse medlemmer viser videre til at Arbeiderpartiet i forslaget som følger av budsjettavtalen, jf. Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015), styrker forsvarsbudsjettet med 113,6 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at den videre gjennomføringen av kampflyanskaffelsen, den store omstillingen i Luftforsvaret og en fortsatt modernisering av Hæren og Heimevernet, vil være viktig for et moderne forsvar. Disse medlemmer understreker at Kystvakten styrkes til økt seiling i våre nordlige havområder. Det legges videre til rette for økt innsats for beredskap, ressursforvaltning og tilstedeværelse fra alle forsvarsgrener. Arbeiderpartiet vil i tillegg prioritere verkstedsvirksomheten i forsvarsgrenene for å styrke den operative evnen og understøttelsen av forsvarsgrenene, blant annet ved å styrke Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) som har fått et krav til interneffektivisering på 100 mill. kroner. I tillegg vil disse medlemmer prioritere en fortsatt styrking av Hæren og Heimevernet i tråd med langtidsplanens forutsetninger.

Disse medlemmer vil styrke innsatsen for forskning blant annet på voldelig ekstremisme og særskilt høyreekstremisme og vil redusere regjeringens kutt i forskning og utvikling (FoU). Vi vil prioritere forskningsinnsats knyttet til norsk forsvarsindustri for å sikre strategisk eierskap i en viktig industri for landets sikkerhet. Vi vil videre redusere kuttene i støtten til de frivillige organisasjonene, samt styrke Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon (FAKT) blant annet for å følge opp målsettingene i Innst. S. nr. 295 (2008–2009), jf. St.meld. nr. 33 (2008–2009).

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, jf. Innst. 2 S Tillegg 1 (2014–2015) der regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform settes til 0,6 prosent. Dette utgjør sammen med regjeringens budsjettforslag som ikke skjærer forsvarssektoren fra et dobbelt effektiviseringskrav, et trippelt krav til effektivisering for Forsvaret. Samlet sett utgjør et trippelt effektiviseringskrav, et flatt kutt under Forsvarsdepartementets budsjettområde på over 113 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at Forsvaret har tatt ut en samlet, dokumenterbar effektiviseringsgevinst på over 40 mrd. kroner siden årtusenskiftet, som tilsvarer mer enn et årlig forsvarsbudsjett. Disse medlemmer understreker at dette i sum utgjør en av de mest omfattende omstillingsprosesser i det offentlige Norge, og har muliggjort en betydelig styrking og modernisering av Hæren og Heimevernet, innfasing og drift av nye fregatter, korvetter, helikoptre og transportfly, betydelig fornyelse av Kystvakten og styrking av Etterretningstjenesten, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Cyberforsvaret.

Disse medlemmer viser til at Forsvaret er vesentlig styrket, og forsvarssektoren er en del av staten som allerede drives svært effektivt. Kravet til interneffektivisering i Forsvaret for 2015 som følger av langtidsplanen for Forsvaret, er på 193 mill. kroner. Et ytterligere krav til interneffektivisering, som ikke investeres i prioritert virksomhet, fremstår som meget urimelig for en sektor som har vist betydelige resultater knyttet til effektiv forvaltning av fellesskapets ressurser.

Disse medlemmer prioriterer å redusere det reelle kuttet i forsvarsbudsjettet som følger av regjeringens (80 mill. kroner) og budsjettavtalens (33 mill. kroner) tre ulike krav til interneffektivisering i Forsvaret. Disse medlemmer viser til at verden rundt oss er i sterk sikkerhetspolitisk endring. Dette har konsekvenser også for norsk forsvarspolitik. Disse medlemmer prioriterer derfor i sitt budsjettforslag å reversere det fremlagte forsvarsbudsjettets doble og budsjettavtalens triple effektiviseringskrav for Forsvaret. Dette vil etter disse medlemmers syn skape bedre balanse mellom bevilgninger, struktur og oppgaver. Disse medlemmer prioriterer en styrking av budsjettet under Forsvarsdepartementets område for å følge opp langtidsplanens forutsetninger og bidra til å sikre økt operativ aktivitet og evne i Norge.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre i budsjettavtalen ble enig om rammene for forsvarsbudsjettet i 2015 og viser til felles merknader om dette.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslo at ramme 8 ble økt med 7 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslo å tilbakeføre regjeringens foreslåtte kutt i bevilgningen til Det frivillige Skyttervesen på 2 mill. kroner, samt å øke bevilgningen til Rygge beredskapssenter med 5 mill. kroner.

Dette medlem har merket seg det mandat Forsvarssjefen har fått for utarbeidelse av sitt faglige råd før vedtak av ny langtidsplan for Forsvaret. Dette medlem vil understreke at det gjennom de siste langtidsplanene har funnet sted en betydelig modernisering av Forsvaret, men vil understreke at endringene i det sikkerhetspolitiske bildet og i den teknologiske utvikling stadig skaper nye behov for tilpasninger for å sikre et operativt og fleksibelt forsvar med evne til å møte et bredt spekter av nye utfordringer.

Dette medlem mener utviklingen i økende grad gjør internasjonalt samarbeid på forsvarsområdet nødvendig. Samtidig må folkeretten bygges ut. Dette medlem vil også framheve den betydning

forpliktende og verifiserbare avtaler om rustningskontroll og nedrustning vil ha for å skape økt sikkerhet i tiden framover.

Dette medlem vil framheve behovet for nok trening, øvelse og drift av de avdelinger og kapasiteter som Forsvaret er oppsatt med. Dette medlem mener tiltak for å sikre nødvendig personelltilgang, beholde personell med verdifull erfaring og spisskompetanse samt kompetansehevende tiltak er viktig for at Forsvarets kapasiteter skal kunne være fullt ut operative.

Dette medlem viser videre til betydningen av å beholde og gjenrekruttere personell fra det nedlagte HV016, som hadde verdifull spisskompetanse som Forsvaret trenger bl.a. av beredskapshensyn og til sikring av nøkkelpersonell og viktige installasjoner.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet understrekar at det overordna målet med den norske forsvarspolitikken er å ha eit forsvar som evnar å hevde norsk suverenitet, sikre nasjonale interesser og medverke til internasjonal stabilitet. Denne medlemen foreslår å styrkje løyvingane til Forsvaret med 130 mill. kroner. Hovudoppgåva til Forsvaret er å forsvare norsk territorium. Dette er ei oppgåve som krev store ressursar og politisk prioritet. Noreg har eit landareal på storleik med Italia, men med ein tidel av folketalet. Vi skal forsvare eit havområde som har nær same storleik som Middelhavet. Noreg har ein kyst som er rik på energiressursar og fisk. Ressursrike område er tradisjonelt meir utsette for konflikhtar, noko som krev ein medviten strategi for norsk forsvarspolitik.

Det er grunn til å påpeike at den internasjonale situasjonen har utviklingstrekk som berører Noreg og som gir grunn til bekymring. Noreg og Skandinavia er av større strategisk tyding enn nokon gong over Nordområda, Polhavet, regionalt over Østersjøen og i det transatlantiske rom. Den internasjonale situasjonen verkar meir spent og omskifteleg enn på lenge. I 2014 har vi opplevd omfattande, skarpe militære operasjonar i hjarte av Europa for første gong etter 1945.

Denne medlemen ynskjer eit folkeforsvar – eit forsvar av folket for folket. Gjennom verneplikta sikrar vi ei breiast muleg rekruttering til Forsvaret. Eit folkeforsvar må vere sett saman av heile folket. Dei best egna og motiverte kan då velje å halde fram si militære karriere etter avtent verneplikt. Eit folkeforsvar har ein sterk inkluderande effekt, samstundes som eit folkeforsvar har eit viktig demokratisk element; eit forsvar samansett av heile folket er viktig for legitimiteten til Forsvaret.

For å kunne forsvare heile landet er vi avhengig av at det bur folk over heile landet, og at folk har naudsynt kompetanse til å forsvare landet når det

trengs. Difor ynskjer Senterpartiet å styrkje Heimevernet. Forsvaret må sikrast auka ressursar for øving og trening av Heimevernet. Slik kan Noreg sikre eit forsvar med tilstrekkeleg volum og som er uthaldande i kriser og forsvar av landet.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2015 føreslo å løyve 130 millionar meir til Forsvaret samanlikna med regjeringa sitt opphavlege budsjett. Senterpartiet har i sitt alternative statsbudsjett føreslått å styrkje følgjande postar samanlikna med det regjeringa føreslo i Prop. 1 S (2014 – 2015):

+ 50 mill. kroner til Hæren. Hæren er det viktigaste verktøyet i Forsvaret for å behalde suverenitet over eige territorium. Det er store behov mellom anna for ammunisjon og trening. Senterpartiet foreslo difor i sitt alternative budsjett å auke denne posten med 50 mill. kroner.

+ 25 mill. kroner til Sjøforsvaret. Sjøforsvaret opplever store utfordringar i bemanningssituasjonen og belastningar på mannskap på enkelte kompetanseområde. Senterpartiet auka løyvinga med 25 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

+ 30 mill. kroner til Heimevernet. Heimevernet skal gjennom sin desentraliserte og landsdekkande struktur kunne medverke i både militære og sivile oppdrag i heile landet. Senterpartiet auka løyvinga til Heimevernet med 30 mill. kroner, der desse midlane går til opptrening av treningsfrekvens, trening to av tre år i staden for dagens eitt av tre år, og investering i ammunisjon og utstyr.

+ 17,5 mill. kroner til Kystvakta. Kystvakta er sentral i å hevde Noregs suverenitet i strategisk viktige havområde. Senterpartiet føreslo i sitt alternative budsjett at løyvinga til Kystvakta vert auka med 17,5 mill. kroner.

+ 5 mill. kroner til Forsvarsbygg – øymerka midlar til Ørlandet. Senterpartiet føreslo i sitt alternative å auke driftsmidlane til Forsvarsbygg med 5 mill. kroner, og øymerke desse midlane til å framskunde utgreiingsarbeidet med flytting av gardsbruk og hus på Ørlandet, grunna det høge støynivået frå flybasen.

+ 2,5 mill. kroner til Det frivillige Skyttarvesen. Det frivillige Skyttarvesen gjer ein stor samfunnsnyttig aktivitet ved mellom anna å tilby trygg våpenopplæring til nye skyttarar. DFS gir òg ei viktig støtte til Heimevernet gjennom deira tilrettelegging av skytebanar. Senterpartiet foreslo i sitt alternative budsjett å auke støtta til DFS med 2,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 8 settes til 37 803 701 000 kroner, som er en

reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 404 400 000 kroner.

Dette medlem mener at norsk sikkerhet best ivaretas gjennom å bidra til fred, frihet og demokrati i flest mulig land, kombinert med reell vilje til en rettferdig internasjonal utvikling. Økt handel, samkvem, samarbeid og dialog er de beste virkemidlene for fred mellom ulike stater. NATO og det transatlantiske samarbeidet skal forbli hjørnesteiner i norsk sikkerhetspolitikk, samtidig som det forsvarspolitiske samarbeidet i Norden og med EU videreutvikles.

Dette medlem mener at Norges rolle som forvalter av ressurser og vår geopolitiske plassering krever et selvstendig norsk forsvar og deltakelse i forpliktende internasjonalt samarbeid. Det er viktig at Norge er i stand til å hevde suverenitet, suverene rettigheter og utøve myndighet i norske områder.

Dette medlem foreslår ikke omfattende endringer av budsjettopplegget for rammeområde 8 i 2015, men varsler et sterkere fokus fra Venstres side på å sikre tilfredsstillende driftsvilkår for Forsvaret innenfor vedtatte rammer.

Dette medlem vil understreke betydningen av at det er en balanse mellom drift og investeringer i Forsvaret. Over flere år ser man at investeringene ikke står i forhold til den driften det legges opp til.

Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjett la opp til et kutt på 400 mill. kroner som et rammekutt i nasjonal våpenutvikling, logistikk, logistikkutrustning og programmeringslaboratorium, nye kampfly. Det er budsjettert med 1,8 mrd. kroner i 2015 i tillegg til 2 mrd. kroner til innkjøp av kampfly. Dette medlem er av den klare oppfatning, ut fra erfaring med tidligere budsjett, at dette er summer som ikke står i forhold til hva som vil bli brukt i 2015.

Dette medlem viser til at HV016 ble nedlagt og dimettert av forsvarssjefen våren 2011. Selv om det har vært uenighet knyttet til hvorvidt de nedlagte HV016-avdelingene burde gjenopprettes, har det vært unison enighet om at Forsvaret måtte søke å beholde personellet meget høye kompetanse. Det har man ikke klart. Det vil derfor være fornuftig å gjenrekruttere personellet som Forsvaret har mistet gjennom nedleggelsen av Heimevernets spesialavdeling HV016.

Dette medlem vil i Venstres alternative budsjett legge opp til en reversering av kuttet i Det frivillige Skyttarvesenet på 1,6 mill. kroner. Det frivillige Skyttarvesen er en viktig del av det norske forsvaret.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at Norge har et sterkt og moderne forsvar som kan forsvare landet vårt mot trusler. De siste årene har forsvaret blitt styr-

ket og modernisert, og langtidsplanene for Forsvaret har blitt fulgt opp.

Dette medlem viser til at Forsvaret skal være tilpasset de reelle sikkerhetsutfordringene vi står overfor. Dette medlem mener utgangspunktet skal være våre nasjonale sikkerhetsoppgaver innenfor et tett nordisk samarbeid. Kapasiteten til å forsvare Norge og forvalte de norske havområdene skal ligge til grunn for Forsvarets prioriteringer.

Dette medlem viser til at det blant NATO-landene bare er USA som bruker mer på forsvar per innbygger enn Norge. Det er etter Sosialistisk Venstrepartis oppfatning ikke en riktig prioritering å øke forsvarsutgiftene videre. Vi er allerede på topp i Europa når det kommer til forsvarsutgifter per innbygger, og vår sikkerhet avhenger dessuten av en rekke andre forhold som vi styrker innsatsen mot, som terror, klimatrusselen og den globale flyktning-krisen. Sosialistisk Venstreparti foreslo derfor i sitt alternative statsbudsjett et generelt effektiviseringskutt i forsvaret på 0,5 pst.

Dette medlem viser det fagmilitære rådet som i forkant av kampflybestillingen konkluderte med at antallet kampfly ikke kunne underskride 27–42 kampfly for å kunne betegnes som «det minste kompetansebærende kampflyvåpenet». Sosialistisk Venstreparti mener kapasiteten til å forsvare Norge og forvalte de norske havområdene skal ligge til grunn for Forsvarets prioriteringer og foreslår derfor en reduksjon i antallet kampfly Norge skal bestille. Dette medlem viser også til at flere partnernasjoner (Canada, Italia, Nederland og Danmark) allerede har nedjustert sine planlagte anskaffelser, og mener at Norge også kritisk må gjennomgå sin bestilling.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti mener det er uklokt med nye år med militært engasjement i Afghanistan. Sosialistisk Venstreparti kutter derfor i bevilgningene over forsvarsbudsjettet og satser på sivil utviklingshjelp over bistandsbudsjettet. Sosialistisk Venstreparti mener Norge de neste årene bør ta et særlig ansvar for å delta i militære operasjoner i FN-regi.

Dette medlem viser til at Norges og Europas sikkerhet må etableres gjennom fellesskap og samarbeid, ikke i opprustning.

3.3 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler innen rammeområde 8 (Forsvar)

Regjeringen Solberg la 8. oktober frem Prop. 1 S (2014–2015). I del 2 til Prop. 1 S (2014–2015) fra Forsvarsdepartementet gir regjeringen detaljerte beskrivelser av kapitler og poster, samt sine forslag

til utgifter og inntekter for kapitlene innen programområde 04 militært forsvar.

Komiteens merknader til de enkelte kapitler innen rammeområde 8 er gitt nedenfor.

Kap. 1700–4700 Forsvarsdepartementet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	402 761
Prop. 1 S (2014–2015)	404 091

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 246
Prop. 1 S (2014–2015)	2 320

Komiteen registrerer at Forsvarsdepartementets driftsbudsjetttramme for 2015 reduseres med 8,1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2014 og at dette kommer som følge av en reell budsjettreduksjon og effekten av departementets effektivisering. Komiteen merker seg at dette i hovedsak er knyttet til produktivitetsforbedring av Forsvarsdepartementets funksjoner og arbeidsoppgaver for å kunne frigjøre ressurser til operativ virksomhet i Heimevernet, samt arbeidet med kompetansereformen i Forsvarsdepartementet.

Komiteen merker seg videre at utgiftene dekker Forsvarsdepartementets ordinære driftsutgifter som lønn og godtgjørelser, reiser i inn- og utland, representasjon, kompetanseoppbygging, utgifter til husleie, vedlikehold og drift av bygningsmassen. I tillegg dekker posten Forsvarsdepartementets utgifter til Norges delegasjon til NATO, departementets spesialutsending til den norske ambassaden i Washington, en stilling som assisterende forsvarsråd i EU-delegasjonen, etisk råd og dekorasjonsråd, samt forvaltningsoppdrag som Forsvarets forskningsinstitutt utfører for departementet.

Komiteen merker seg at midler til forskning og utvikling er foreslått videreført på om lag samme reelle nivå som saldert budsjett for 2014. Komiteen ser positivt på at departementet legger opp til å tildele forskningsstøtte til relevant oppdrags- og bidragsforskning som skal sikre en informert debatt av interesse for forsvarssektoren. Komiteen støtter at forskning på HR, kompetanse, læring, kultur og ivaretagelse av personellet skal prioriteres og at nye prosjekter relatert til personell i internasjonal tjeneste og studier knyttet til innføring av allmenn verneplikt vil igangsettes.

Kap. 1710–4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	4 787 571
Prop. 1 S (2014–2015)	4 963 754

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	4 049 754
Prop. 1 S (2014–2015)	4 272 703

Komiteen viser til at Forsvarsbygg er et forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet, med ansvar for å levere eiendomstjenester til forsvarssektoren og forvalte forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg (EBA). Forsvarsbygg dekker sine utgifter gjennom husleie fra brukerne, betaling for utførte oppdrag og bevilgninger.

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2014–2015) understrekes at effektiviseringsarbeidet i Forsvarsbygg skal fortsette og at tildelte ressurser skal forvaltes forsvarlig. Komiteen forutsetter at eiendomsforvaltningen, herunder både vedlikehold, anskaffelser og avhendinger, skjer i samsvar med regelverket og på en måte som sikrer Forsvarets verdier og realiserer inntekspotensialet ved salg.

Komiteen har merket seg at budsjettforslaget innebærer at Forsvarsbygg får noe lavere bevilgninger til post 46, Komponentutvikling og post 47 Nybygg og nyanlegg, mens det foreslås en økning av driftsutgiftene, i hovedsak på grunn av økte pensjonsforpliktelser i Statens Pensjonskasse.

Komiteen har merket seg at nedgangen i post 46 skyldes at departementet ikke ser behov for å videreføre ekstraordinært vedlikehold av nasjonale festningsverk i 2015. Komiteen har notert seg at reduksjonen i post 47, Nybygg og nyanlegg, bl.a. skyldes behovet for å dekke opp økte pensjonsforpliktelser og at reduksjonen medfører at enkelte planlagte investeringsprosjekter vil måtte terminere eller utsettes.

Komiteen vil understreke behovet for å synliggjøre de faktiske kostnader ved bruk og forvaltning av forsvarssektorens EBA-portefølje. Komiteen er opptatt av at forvaltningen må skje på en kostnadseffektiv måte overfor brukerne i Forsvaret i tråd med behov, bestilling og intensjon. Komiteen ber departementet vurdere om en langt sterkere koordinering mellom Forsvarsbygg og Statsbygg bør utredes.

Komiteen viser til at arbeidet med tilbakeføringen av Hjerkinns skytefelt til sivile formål startet opp i 2006 og er beregnet ferdig i 2020. Komiteen er opptatt av at det tidligere skytefeltet blir ryddet på en mest mulig sikker og effektiv måte, slik at sikker-

heten under arbeidet og etter ferdigstillelse vil være best mulig. Komiteen oppfatter at det er utfordringer blant annet knyttet til teleutfordringer i forbindelse med klareringen av området. Komiteen forventer at regjeringen ser på tekniske løsninger, som er utviklet de senere år, for å gjøre arbeidet mest mulig risikofritt og gi et best mulig resultat. Og at eventuelle merkostnader blir bevilget for å sikre at ferdigstillingen skjer til fastsatt tid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Forsvarsdepartementet har besluttet at Forsvarsbyggs enerett og plikt til å levere renholdstjenester til Forsvaret opphører snarest, og senest innen 1. august 2015. Forsvarsministeren har besluttet at Forsvaret i framtida skal anskaffe renholdstjenester basert på konkurranse i det kommersielle markedet. Disse medlemmer viser til at dette berører ansettelsesforholdet for nærmere 400 renholdere landet over, med kompetanse og fagbrev som er en viktig ressurs for Forsvaret, jf. Innst. 384 S (2012–2013) til Meld. St. 14 (2012–2013). Disse medlemmer ber om en nærmere begrunnelse fra statsråden for hvilket grunnlag departementets beslutning er basert på, med en særlig redegjørelse om hvordan ansattes pensjonsforhold er vurdert.

Kap. 1716 Forsvarets forskningsinstitutt

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	180 600
Prop. 1 S (2014–2015)	186 117

Komiteen merker seg at regjeringens forslag til basisfinansiering av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) er videreført på samme reelle nivå som saldert budsjett for 2014. Komiteen merker seg videre at det legges opp til nok en effektiviseringseffekt utover saldert budsjett for 2014, som er beregnet til å gi effekt på posten med 0,9 mill. kroner.

Komiteen registrerer at i overkant av 20 pst. av FFIs virksomhet finansieres av basisbevilgningen og at dette er en viktig forutsetning for instituttets langsiktige kompetanseoppbygging. Videre vil komiteen understreke viktigheten av instituttets selvstendige rådgivende rolle overfor Forsvarsdepartementet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Norges fraværende satsing på forskning på høyre-ekstremisme og mener dette er høyst kritikkverdig. Disse medlemmene viser til en økning i sine alternative budsjett på 3 mill. kroner til å styrke

forskning på voldelig ekstremisme, og for å opprettholde og styrke kompetansemiljøet ved FFI knyttet til høyreekstremisme.

Kap. 1719–4719 Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	750 391
Prop. 1 S (2014–2015)	800 319

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	750
Prop. 1 S (2014–2015)	775

Komiteen ser at kapitlet dekker fellesutgifter i tilknytning til Forsvarsdepartementet, dekning av uforutsette utgifter som trenger rask avklaring, tilskudd til frivillige organisasjoner og Norges tilskudd til NATOs ulike driftsbudsjett.

Komiteen merker seg at både Forsvarsdepartementet og Forsvaret tidligere har tildelt midler til organisasjoner som arbeider for synliggjøring, ivaretagelse, anerkjennelse og tilrettelegging for veteraner. Komiteen registrerer at fra 2015 vil forvaltning av tilskudd til dette formålet i sin helhet delegeres til Forsvaret. Komiteen tar til etterretning at posten til disse formål foreslås redusert nominelt med 16,8 mill. kroner, og at den reelle nedgangen i forslaget er på 7,0 mill. kroner.

Komiteen viser til opprettelsen av et professorat som vil få ansvar for å holde oppe og videreutvikle vår kunnskap om annen verdenskrig. Dette er spesielt viktig med tanke på at vi i 2015 skal markere 70-årsjubileet for frigjøringen av Norge. Komiteen mener at dette professoratet bør opprettes på Universitetet i Oslo slik at det kan innlemmes i sentrale fagmiljøer på dette feltet.

Komiteen viser til at budsjettavtalen reverserer kutt i støtten til enkelte av de frivillige organisasjonene. Komiteen forutsetter at støtten til Folk og Forsvar videreføres for å ivareta viktig informasjonsarbeid om transatlantisk sikkerhetssamarbeid. Dette er særskilt viktig for å stimulere unges grunnleggende forståelse av de ulike sammenhengene innen forsvars- og sikkerhetspolitikk med et sikkerhetsbilde som er i endring internasjonalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at budsjettavtalen mellom de fire samarbeidspartiene sikrer at støtten til Det frivillige Skyt-

tervesen (DFS) blir opprettholdt reelt på samme nivå som i 2014.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er tilfreds med at støtten til DFS over kap. 1719 derfor økes med 1,6 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Medlemene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til DFS' store samfunnsnyttige aktivitet og ber regjeringa leggja fram forslag til finansiering og innretningar for DFS, slik at viktige samfunnsoppgåver og aktivitet vert oppretthalde. DFS må gjevast føreseielege råmer for organisasjonen si vidare drift og planlegging av aktivitet.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Solli-utvalet si rapport og regjeringa si utgreiing om innretning på framtidig støtte til Det frivillige Skyttarvesen (DFS). Denne utgreiinga er ikkje fullført og konkludert. Denne medlemen viser til Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett, der partiet har foreslått å auke løyvingane til DFS med 2,5 mill. kroner.

Kap. 1720–4720 Felles ledelse og kommandoapparat

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	3 872 711
Prop. 1 S (2014–2015)	3 821 908

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	67 925
Prop. 1 S (2014–2015)	69 682

Komiteen merker seg at bevilgningen til felles ledelse og kommandoapparat reelt øker med 24 mill. kroner. Utover denne økningen kommer effekten av effektivisering på 26 mill. kroner slik at handlingsrommet øker med i overkant av 50 mill. kroner. Komiteen ser at dette medfører at Forsvarets sanitet, Cyberforsvaret, Forsvarets høyskole, Forsvarets logistikkorganisasjon, Forsvarets spesialstyrker og Forsvarets operative hovedkvarter vil kunne videreføre sin aktivitet i 2015 på om lag samme nivå som i 2014.

Komiteen vil understreke viktigheten av en sterk og tydelig militær ledelse der Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) har kapasitet og evne til å planlegge og lede nasjonale og internasjonale operasjoner og fellesoperasjoner. Som operativ ledelsesenheter må FOH sørge for at oppgaveporteføljen som er

gitt, løses på en forsvarlig måte. Det at FOH knytter seg nærmere til NATOs nye kommandostruktur vil være et viktig grep for å gi alliansen en mer synlig rolle i nord og tydeliggjøre viktigheten av nordområdene.

Komiteen registrerer at alliert treningssenter i Porsangermoen er akkreditert i NATO som Centre of Excellence for Cold Weather Operations og at Alliert treningssenters virksomhet videreføres på samme nivå som i 2014.

Komiteen viser til viktigheten av investeringer i Cyberforsvaret slik at sektoren oppnår en mer helhetlig styring og ledelse innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Komiteen mener dette sikrer at Forsvaret får en mer effektiv informasjonsutveksling, felles situasjonsforståelse og økt tempo og presisjon i kommandokjeden. Det vil gi økt operativ evne å ha IKT-systemer som samvirker både nasjonalt og internasjonalt. Komiteen støtter derfor tiltak som reduserer sårbarheten i samfunnet, og ser at utskifting av gamle systemer til fordel for nye mer optimale løsninger vil bidra til dette.

Komiteen vil understreke viktigheten av en enhetlig, robust og fremtidsrettet IKT-evne i Forsvaret, med det hovedoppdrag å opprettholde, sikre og forsvare Forsvarets informasjons- og kommunikasjonssystemer. Komiteen vil også understreke viktigheten av god sanitetsstøtte før, under og etter militære operasjoner i nasjonal og internasjonal tjeneste og ser positivt på kompetanseoppbygging i et flernasjonalt samarbeid og samarbeid med det sivile helsevesenet. Komiteen støtter at arbeidet videreføres for oppbyggingen av robusthet og tilgjengelighet i FSANs kapasiteter både på kompetanse- og materiellsiden.

Komiteen viser også til det pågående oppdraget som videreføres i 2015 knyttet til vernepliktige og vervede mannskaper i form av karriereveiledning, individuelt tilpasset kompetanseheving, jobb- og karrierkurs samt studiepoenggivende emner i førstegangstjenesten som gjennomføres ved Forsvarets Høgskole.

Komiteen viser videre til at Forsvarets spesialstyrker ble etablert som egen driftsenhet 1. januar 2014, og ser positivt på den permanente økte finansieringen av Marinejegerkommandoen for å styrke den nasjonale beredskapen. Komiteen vil videre peke på tiltaket med styrking av budsjettet for å rekruttere kvinner til operative stillinger i Forsvarets spesialkommando og etablere en kvinnelig jegertrupp, og støtter dette.

Kap. 1721 Felles ledelse av Forsvarets spesialstyrker

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	32 363
Prop. 1 S (2014–2015)	34 050

Komiteen registrerer at det budsjetteres med 34 050 000 kroner i 2015 til felles ledelse av Forsvaret spesialstyrker. Komiteen ser at bevilgningen videreføres på samme reelle nivå som for saldert budsjett i 2014.

Komiteen viser til at spesialstyrkemiljøene ble satt under felles ledelse fra 1. januar 2014 og at omorganiseringen har gått etter planen. Komiteen understreker viktigheten av Forsvarets spesialstyrkers innsats både med hensyn til internasjonale oppdrag og den nasjonale beredskapen som innebærer å bistå justissektoren i å løse kontraterroroppgaver.

Kap. 1723–4723 Nasjonal sikkerhetsmyndighet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	198 466
Prop. 1 S (2014–2015)	204 437

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	4 868
Prop. 1 S (2014–2015)	7 028

Komiteen viser til at Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) sammen med Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste utgjør de tre nasjonale etterretnings- og sikkerhetstjenestene.

Komiteen vil understreke betydning av at det legges stor vekt på samfunnets samlede evne til sikkerhet i det digitale rom, og støtter derfor arbeidet med å videreutvikle NSM som det sentrale direktorat for beskyttelse av informasjon og infrastruktur av betydning for kritiske samfunnsfunksjoner.

Komiteen merker seg at det foreslås en bevilgning på dette kapittelet som skal gi et økonomisk handlingsrom på 9,2 mill. kroner når interneffektiviseringen medregnes. Dette er i tråd med Langtidsplanen for Forsvaret.

Komiteen viser til at dette skal bidra til å bedre muligheten for effektiv håndtering av alvorlige IKT-hendelser, gi økt kapasitet til analyse av skadevare og strategisk analyse av IKT-risikobildet, samt styrke koordineringen av samarbeidet innenfor cybersikkerhet. Komiteen understreker videre viktigheten av å gjennomføre flere årlige tilsyn, et styrket arbeid med objektsikkerhet og en videreutvikling og styrking av

kompetansemiljøene innenfor forebyggende sikkerhetsarbeid.

Komiteen vil særskilt vise til viktigheten av å videreutvikle NSMs samarbeid med tilsvarende kompetansemiljøer innen forebyggende sikkerhetsarbeid internasjonalt.

Kap. 1725–4725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 019 281
Prop. 1 S (2014–2015)	2 123 223

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	55 134
Prop. 1 S (2014–2015)	56 560

Komiteen viser til at kapitlet omfatter Forsvarsstaben, Forsvarets sikkerhetsavdeling, Forsvarets militærgeografiske tjeneste, Forsvarets skole i etterretnings- og sikkerhetstjeneste, Forsvarets mediesenter, Forsvarets Forum, Feltprestkorpsset, Forsvarets regnskapsadministrasjon, Forsvarets lønnsadministrasjon, Vernepliktsverket, Forsvarets personelltjenester, NATO-stillinger i Norge og i utlandet, Forsvarets veteransenter på Bæreia og Regional støttefunksjon i Oslo.

Komiteen merker seg at bevilgningsøkningen på posten gir et økt handlingsrom på 41,7 mill. kroner, og at økningen i hovedsak skyldes økte utgifter til bonusordning for avdelingsbefal.

Komiteen viser til at Forsvarsstaben i 2014 vil vektlegge tiltak for å realisere målsettingene i Langtidsplanen for Forsvaret.

Komiteen merker seg at implementering av allmenn verneplikt for kvinner blir en sentral oppgave for Forsvarets personell- og vernepliktsenter neste år, sammen med implementering av HR-relaterte endringer som følge av Kompetansereformen.

Komiteen er tilfreds med at det er etablert en oppfølgingsplan for Veteranarbeidet og at arbeidet med oppfølging av personell fra internasjonale operasjoner fortsetter. Komiteen støtter regjeringens nye arbeid med å videreutvikle veteranarbeidet også utover forsvarssektoren, med særskilt fokus på koordinering og kompetansebygging innenfor sivil forvaltning og i helsevesenet. Ivaretagelsen av våre veteraner er et helhetlig samfunnsansvar – dette må gjenspeiles også utover Forsvaret, og komiteen ser at handlingsplanen bygger opp under dette. Komiteen merker seg at tilskudd til Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner og Veteranforbundet SIOPS i sin helhet overføres til Forsvaret fra 2015.

Kap. 1731–4731 Hæren

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	5 240 804
Prop. 1 S (2014–2015)	5 226 167

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	62 998
Prop. 1 S (2014–2015)	64 628

Komiteen ser en reell økning i budsjettet på 66,1 mill. kroner til 5 226 167 000 kroner, noe som vil sikre en videreføring av det generelle øvingsnivået og styrke deler av øvingsnivået i Brigade Nord.

Komiteen støtter de overordnede oppgavene Hæren er satt til med å styrkeprodusere og stille landmilitære kapasiteter på beredskap for innsats hjemme og ute i hele spekteret fra fred til væpnet konflikt. Komiteen mener det er viktig at Hæren fortsetter med videreutvikling av øvings- og treningsmønsteret for å øke operativ evne, tilgjengelighet og øke kvaliteten på utdanningen. Brigaden er rammeverket for å utdanne og stille godt trente og tilgjengelige styrkebidrag.

Komiteen støtter at Hæren videreutvikler brigadens evne til taktiske samvirkeoperasjoner i en fellesoperativ ramme, og ser positivt på tilførselen av nytt materiell som vil bidra til økt egenbeskyttelse og større ildkraft. Komiteen merker seg at Hærens to tyngdepunkter i Indre Troms og Østerdalen garnison videreføres innenfor rammen av Brigade Nord.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet merkar seg at dei nominelle løyvingane til Hæren er redusert med 14,6 mill. kroner.

Denne medlemen understrekar at Hæren er det viktigaste verktøyet i Forsvaret for å behalde suverenitet over eige territorium. Den militære landmakta, ved Hæren og Heimevernet, skal ha ei truverdige evne til territorialt forsvar. Landmakta skal verke allment stabiliserande og avskrekke bruk av militære maktmidlar mot norsk territorium og samfunnsinteresse i eventuelle kriser.

Denne medlemen peiker på at det er store behov for auka overføringar til mellom anna ammunisjon og trening i Hæren. Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett føreslo å auke løyvingane til Hæren med 50 mill. kroner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, stiller seg positivt til at Hæren i 2015 stiller styrker på beredskap for NATOs hurtige reaksjonsstyrke og NATO Response Force.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, stiller seg positiv til at Hæren i 2015 stiller styrker på beredskap til den nordiske stridsgruppen Nordic Battle Group.

Komiteen støtter at Panserbataljonen med tilhørende støtteavdelinger fortsetter videreutviklingen mot en innsatsklar og raskt tilgjengelig bataljonsstridsgruppe frem mot 2020, og at Grensevakten videreutvikles til å håndtere moderne og effektiv grenseovervåkning av de krav som stilles til Schengenområdet yttergrenser og Norges forpliktelser iht. Grenseavtalen fra 1949.

Komiteen ser positivt på at HMKG vil kunne bistå politiet innen for rammen av Bistandsinstruksen og trene på dette i lag med relevante avdelinger i Forsvaret og politiet, for på denne måten å kunne bidra til å øke den nasjonale beredskapen.

Komiteen merker seg at befalsskoleutdanningen nå er samordnet og samlokalisert i Østerdalen garnison som en underlagt avdeling av Krigsskolen.

Komiteen støtter at Hæren vil fortsette videreutviklingen av Hærstaben og brigadestaben for samordnede funksjoner og effektivisering av ledelses- og styringsfunksjoner og forutsetter at denne samordningen vil føre til ressursfrigjøring som kan bidra til økt operativ evne i den spisse enden av organisasjonen.

Komiteen vil også påpeke viktigheten av at arbeidet med Forsvarets kompetansesenter for logistikk og operativ støtte utvikles i lys av den helhetlige gjennomgangen av Hærens logistikk- og støtteorganisasjon.

Kap. 1732–4732 Sjøforsvaret

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	3 427 384
Prop. 1 S (2014–2015)	3 452 649

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	51 904
Prop. 1 S (2014–2015)	53 247

Komiteen viser til at det i statsbudsjettet foreslås å bevilge 3 452 649 mill. kroner under kap. 1732 Sjøforsvaret.

Komiteen vil understreke viktigheten av at Sjøforsvarets kapasiteter skal kunne løse et mangfold av oppgaver. Dette fordrer igjen at nødvendig materiell forefinnes og at man evner å ha det nødvendige volum av kvalifiserte mannskaper.

Komiteen viser til at den reelle økningen på 44,1 mill. kroner er knyttet til innfasingen av nye fre-

gatter og korvetter, vedlikehold og kompensasjon for økt CO₂-avgift for drivstoff.

Komiteen mener budsjettet legger til rette for en styrket operativ evne og ser positivt på ambisjonene om økt tilstedeværelse og seilingsaktivitet i Nord-Norge.

Komiteen er positiv til at Sjøforsvaret i 2015 skal delta med en fregatt og to Skjold-klasse korvetter til NATOs stående marinydderstyrke for seks måneder, samt deltakelse i NATOs Responsible Forces Pool og offiserer til NATO Coordination and Guidance Shipping.

Komiteen registrerer at fregattene per i dag er i stand til å løse de fleste forutsatte oppdrag. Komiteen merker seg at korvettene i 2015 vil være operative med nye sjømålsmissiler. Oppdateringene av undervannsbåtene fortsetter i 2015. Komiteen noterer at leveringen av et nytt logistikkfartøy vil skje innen utgangen av 2016.

Komiteen er opptatt av at Sjøforsvarets fartøyer skal ha tilstrekkelig robuste besetninger og anerkjenner arbeidet som gjøres med å beholde og rekruttere personell. Komiteen vil understreke viktigheten av å ivareta eksisterende kompetanse dersom Sjøforsvaret skal kunne løse sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

Komiteen legger derfor til grunn at arbeidet med å rekruttere og utdanne, beholde og re-rekruttere tilstrekkelig antall kompetent personell i Sjøforsvaret fortsatt skal prioriteres høyt.

Komiteen merker seg at den grunnleggende befalsutdanningen ved Sjøforsvarets befalsskole nå flyttes til KNM Harald Haarfagre på Madla, og at rekruttutdanning, utskrevet befalsutdanning og grunnleggende befalsutdanning integreres i én enhet, noe som skal gi mer effektiv ressursbruk og styrke kvaliteten. Komiteen vil i den forbindelse vise til de gode erfaringene fra Hærens samordnede og samlokaliserte befalsutdanning på Rena.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet vil peike på Sjøforsvaret si viktige rolle, mellom anna med å underbyggje Hærens og Heimevernets truverde for stabilitet og militær krisehandtering. Det er avgjerande for Noreg å ha eit sterkt sjøforsvar som kan sikre viktige farleder og norske kommunikasjonslinjer.

Denne medlemen har merka seg at sjøforsvaret opplever utfordringar i bemanningssituasjonen og belastningar på mannskap på enkelte kompetanseområde. Innføringa av nye fartøyklassar i Sjøforsvaret har også gitt utfordringar ved midlar til vedlikehald.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett føreslo å auka løyvingane til Sjøforsvaret med 30 mill. kroner.

Kap. 1733–4733 Luftforsvaret

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	4 403 498
Prop. 1 S (2014–2015)	4 573 004

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	175 133
Prop. 1 S (2014–2015)	179 664

Komiteen viser til at posten foreslås økt reelt med 216,7 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2014. Komiteen oppfatter at budsjettet foreslås vesentlig styrket for å sikre tilstrekkelig aktivitet og grunnlag for å kunne videreutvikle operativ evne i en kritisk omstillingsfase, spesielt rettet mot innfasing av nye kampfly og driftssetting av nye maritime helikoptre. Komiteen ser positivt på at Norge i 2015 vil motta to F-35 kampfly som stasjoneres i USA for treningsformål. Komiteen noterer at Lynx-helikoptrene tas ut av tjeneste i 2014. Komiteen merker seg at Forsvaret så langt har mottatt fem NH90-helikoptre og at et sjette helikopter er planlagt levert primo 2015. Komiteen forventer at regjeringen aktivt følger opp leveransen og påser at operative kriterier og kapabiliteter oppnås så raskt som mulig. Komiteen tar til etterretning at det er nylig oppdaget sprekkdannelse i flykroppen på kampflyet F-16. Komiteen noterer at dette medfører midlertidige, fredsmessige begrensninger på materiellet og vil kunne medføre redusert antall flytimer i 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at den store omstillingen av Luftforsvaret er den største gjennomføringsutfordringen i Langtidsplanen (LTP). Anskaffelse av nye kampfly, endringer i Luftforsvarets struktur, utfasing av gammelt materiell og innfasing av nytt vil være krevende og viktige utfordringer. Disse medlemmer viser til at det i den krevende overgangsfasen vil være avgjørende å sikre Luftforsvarets styrkeproduksjon og operative evne, særlig knyttet til verksteder og økonomistyring i Luftforsvaret. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at vi nå må komme opp igjen på det nivået der F-16 skal være, for å sikre den operative evnen.

Kap. 1734–4734 Heimevernet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 190 838
Prop. 1 S (2014–2015)	1 214 133

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	5 747
Prop. 1 S (2014–2015)	5 896

Komiteen merker seg at det for Post 1 Driftsutgifter for Heimevernet, er budsjettert med 1 214 133 mill. kroner, og at posten er auka nominelt med 23,3 mill. kroner samanlikna med saldert budsjett 2014.

Komiteen syner til at den mest grunnleggjande oppgåva til ein stat er å trygge landet sine innbyggjarar. For at Noreg skal ha eit forsvar med tilstrekkeleg forsvarsevne er Heimevernet avgjerande. Komiteen peikar på at Noreg har eit landareal på 0,324 millionar km² med mindre enn 5 millionar innbyggjarar. Altså har Noreg eit landareal på storleik med Italia, men med ein tidel av folketalet. Landet vårt er rikt på naturressursar og har ei plassering som gjer oss strategisk viktig i ein geopolitisk samanheng.

Komiteen vil peike på at Noreg er avhengig av eit forsvar med rask reaksjonsevne, men også med tilstrekkeleg evne til halde ut for å kunne utføre oppgåvene sine over tid. Komiteen vil understreke at for å kunne forsvare heile Noreg må det bu folk i heile landet, og at et bredt forankra forsvar må ha kompetanse til å forsvare landet.

Komiteen viser til at Heimevernet med sin landsdekkjande og lokalt forankra organisasjon spelar ei sentral rolle i den nasjonale beredskapen. Komiteen merkar seg at regjeringa foreslår å auke omfanget av årleg trening og øving. Dette er avgjerande for å gi auka kvalitet på beredskap, løyse militære oppdrag og på ein god måte støtte sivile styresmakter når det trengs.

Komiteen vil merke at Heimevernet skal vere ein desentralisert, landsdekkjande og attkjennande del av Forsvaret som byggjer rekrutteringa si på verneplikta.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet meiner talet på soldatar i Heimevernet må oppretthaldast på minimum same nivå som i dag, og det må sikrast auka ressursar til effektiv trening.

Denne medlemen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett føreslo å auke løyvinga til Heimevernet med 30 mill. kroner, der desse midlane skal gå til opptrapping av treningsfrekvens (trening to av tre år i staden for dagens eitt av tre år) og investering i ammunisjon og utstyr.

Denne medlemen viser til Heimevernet si rolle i den sivile beredskap, jf. § 13 i HV-lova. I ei tid med stadig fleire naturkatastrofar og andre alvorlige hendingar er det viktig at Heimevernet sin styrkeproduksjon og desentraliserte organisasjon vert oppretthalden minst på dagens nivå. Heimvernet, saman med Sivilforsvaret og friviljuge organisasjonar, er heilt avgjerande for at samfunnet skal kunne yte maksimal bistand i samband ulukker og andre alvorlege hendingar.

Komiteen merker seg at for å kunne oppfylle desse måla må talet soldatar i Heimevernet oppretthaldast på same nivå som i dag, samstundes som ressursane til trening av Heimevernet aukar.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Heimevernet spiller en viktig rolle i landets samlede beredskap, og at innsatsstyrkene utgjør den mest operative delen av Heimevernet. Flertallet vil styrke innsatsstyrkene ytterligere, og ber i den sammenheng regjeringen vurdere hvordan man best kan rekruttere, beholde og rerekruttere personell med særskilt høy kompetanse til områdestruktur og HVs Innsatsstyrker, herunder personell fra den nedlagte HV016.

Kap. 1735 Etterretningstjenesten

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 145 733
Prop. 1 S (2014–2015)	1 222 912

Komiteen vil gi uttrykk for at den internasjonale situasjonen øker behovet for en kompetent og høyteknologisk etterretningstjeneste. Komiteen mener det er nødvendig å prioritere å følge utviklingen av islamistiske nettverk og terrororganisasjoner. Komiteen vil særlig vise til ISILs framferd i Irak og Syria. Komiteen vil uttrykke bekymring for den radikaliserings som skjer i Norge og i andre europeiske land. Komiteen ser også med uro på framveksten av høyreekstreme miljøer i et Europa med økonomisk og sosial uro.

Komiteen vil vise til at E-tjenesten er regulert i egen lov. E-tjenesten skal samle inn relevant og oppdatert informasjon og analysere disse som støtte til norsk utenriks- og forsvarspolitik, i tillegg til å bistå norske styrker i utlandet.

Komiteen vil på denne bakgrunn støtte den foreslåtte økningen til Forsvarets etterretningstjeneste.

Komiteen vil sterkt understreke betydningen av at Etterretningstjenesten settes i stand til å opprett-

holde sin gode evne til oppdragsløsning i takt med den raske teknologiske utviklingen og utviklingen av situasjons- og trusselbildet rundt og mot Norge.

Kap. 1740–4740 Forsvarets logistikkorganisasjon

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	2 087 765
Prop. 1 S (2014–2015)	1 937 193

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	130 384
Prop. 1 S (2014–2015)	107 479

Komiteen merker seg at regjeringens forslag til budsjett innebærer en reell budsjettmessig reduksjon av posten med 92,8 mill. kroner. Komiteen oppfatter at regjeringens budsjettforslag innebærer at effekten av sektorens effektivisering på 100,0 mill. kroner, øker handlingsrommet på posten med 7,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2014.

Komiteen viser til at hovedoppgavene til FLO er å ivareta eierskapsforvaltning av materiell, utføre vedlikehold, levere forsyningstjenester for Forsvaret samt fremskaffe materiellkapasiteter gjennom investeringsprosjekter over kap. 1760.

Komiteen merker seg at arbeidet med å innføre Forsvarets felles integrerte forvaltningssystem fortsetter, og vil sterkt understreke viktigheten av dette arbeidet, særlig gitt Forsvarets behov for forsvarelig og effektiv HR- og materiellforvaltning. Arbeidet med forvaltningssystemet er sterkt forsinket og kostnadsrammen er utvidet en rekke ganger. Komiteen forventer at Forsvarsdepartementet legger det nødvendige trykk på at systemet nå kommer på plass og implementeres av Forsvaret så raskt som mulig. Komiteen noterer at FLO i 2015 vil arbeide målrettet for å rekruttere nødvendig kompetanse for å kunne innføre og drifte nytt materiell.

Komiteen er opptatt av at Forsvarets operative kapasitet til enhver tid skal være så optimal som mulig ut fra de forutsetninger som er lagt for organisasjonen, og komiteen anser at utviklingen av en Nasjonal Logistikkommando, med særskilt ansvar for operativ logistikk, vil gi et positivt bidrag til dette.

Komiteen mener det er svært viktig at FLO har en innretning og form som gjenspeiler de faktiske behovene i Forsvaret og sikrer effektiv og forsvarelig forvaltning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet foreslår følgende endring:

kap. 4740 post 1 utgifts- og inntektspost reduseres med 5 255 000 kroner.

Kap. 1760–4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	9 078 555
Prop. 1 S (2014–2015)	7 154 856

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	27 535
Prop. 1 S (2014–2015)	81 869

Komiteen støtter at regjeringen gjennomfører betydelige investeringer for å videreføre moderniseringen av Forsvaret. Komiteen har merket seg at den samlede materiellinvesteringen er på 8 990 750 000 kroner og utgjør en andel på 20,5 pst. av forsvarsbudsjettet. Komiteen viser til at en investeringsandel på over 20 pst. er i tråd med NATOs uttalte ambisjon fra toppmøtet i Cardiff, det medfører en løpende modernisering av strukturen og bidrar til å sikre operativ evne. Komiteen er opptatt av at det opprettholdes en god balanse mellom investeringer og drift i forsvarsbudsjettet. Komiteen vil understreke betydningen av økte investeringer i Forsvaret i lys av den nye sikkerhetspolitiske situasjonen og den teknologiske utviklingen.

Komiteen viser til post 1 driftsutgifter, der gjennomføringskostnader knyttet til investeringsvirksomheten i Forsvarets logistikkvirksomhet har en reell økning på 15,7 mill. kroner, og slutter seg til denne styrkingen.

Komiteen viser videre til at tildelingen på kap. 1760 post 45 er redusert som følge av planlagt overføring til kap. 1761 post 45 Kampflyprosjektet, og støtter dette.

Komiteen merker seg at investeringene i 2015 rettes inn mot den strukturen som ble vedtatt ved behandlingen av langtidsplanen for 2013–2016, jf. Innst. 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012), og at den foreslåtte tildeling for 2015 i all hovedsak er bundet til godkjente prosjekt med pågående leveranser. Komiteen ser i den forbindelse at det i budsjettet ikke legges frem nye kategori 1-prosjekter for godkjenning i Stortinget. Komiteen viser for øvrig til Innst. 234 S (2013–2014) der Stortinget ga samtykke til finansiering av nytt skvadronsbygg for F-35-fly på Ørland, nye stasjoner til grensevaktene i Sør-Varanger og oppgradering av luftvernssystem til Fridtjof Nansen-klassen fregattene.

Komiteen viser til at utbetalinger til materiellinvesteringer i hovedsak gjelder påbegynte leveranser av Kategori 1-prosjekter og støtter disse. Innenfor

kap. 1760, post 45 gjelder dette prosjekter som forskningsfartøy, logistikkprosjektet i LOS-programmet, kampvogner til Hæren, Skjold-klasse MTB korvetter, nye NH90 maritime helikoptre til Kystvakten og fregattene samt oppdatering av ULA-klassen ubåter. Det er også planlagt utbetalinger til nye sjømålsmissiler, nytt logistikk- og støttefartøy, transportfly C-130J, strukturoppdatering P-3 Orion og oppgradering av F-16 kampfly.

Komiteen merker seg at oppdateringen av AEGIS-systemet leveres fra 2015 og har forventninger til dette når det gjelder å opprettholde ytelsen til Fridtjof Nansen-klassens våpensystemer og derved i vesentlig grad bidra til økt operativ evne.

Komiteen viser til utfordringene når det gjelder innføring av Logistikkprosjektet i LOS-programmet, der prosessen fortsatt er forsinket og kostnadsrammen utvidet ved flere anledninger. Komiteen forventer at Forsvarsdepartementet bidrar til at systemet kommer på plass og implementeres av Forsvaret så raskt som mulig.

Komiteen har merket seg at det på grunn av forhold hos leverandøren fortsatt er vesentlige forsinkelser når det gjelder leveransen av NH90-helikoptre til Kystvakten og fregattene. Så langt er kun fem av totalt 14 maskiner levert, og det sjette helikoptret, som skulle vært levert i 2014, ser ut til først å bli levert i 2015. Komiteen har merket seg at Lynx helikoptre utfases etter 2014, og komiteen vil derfor understreke betydningen av å få NH90 operativ så raskt som mulig.

Når det gjelder anskaffelsen av nytt logistikk- og støttefartøy, vil komiteen påpeke effekten dette fartøyet vil få ved å gi Forsvarets maritime kapasiteter både betydelig økt operativ tilgjengelighet og tilstedeværelse over tid, støtte andre avdelinger i Forsvaret og for øvrig bidra til å styrke den samlede generelle beredskap i samfunnet.

Komiteen merker seg videre at Forsvarsdepartementet har påbegynt arbeidet med å finne alternativer til Archer artilleriskyts, landbasert indirekte ildstøtte, der en avklaring er planlagt i løpet av 2016. Komiteen merker seg også at leveringen av nye sjømålsmissiler (NSM) har gått iht. plan og at de siste missilene vil bli levert i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet foreslår følgende endring, kap. 1760 post 45 reduseres med 31 561 000 kroner

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen i høst har varslet utsettelse i konkrete materiell-

anskaffelses- og moderniseringsprosjekter for Hæren. Disse medlemmer viser til at det er viktig at regjeringen i den varslede stortingsmeldingen om Forsvaret og industrien tar inn over seg den strategiske betydningen av en nasjonal forsvars- og sikkerhetsindustri. Disse medlemmer viser til at det samlede materiellinvesteringsnivået må opprettholdes i tråd med langtidsplanens forutsetninger, og ambisjonene fra NATOs toppmøte i Cardiff. Disse medlemmer ber om at det redegjøres særskilt for eventuelle endringer i planlagte materiellprosjekter i investeringsproposisjonen våren 2015.

Kap. 1761–4761 Nye kampfly med baseløsning

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 202 341
Prop. 1 S (2014–2015)	3 887 694

Komiteen viser til at arbeidet med anskaffelsen av inntil 52 F-35 kampfly med baseløsning, som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av langtidsplanen for 2013–2016, jf. Innst. 388 S (2011–2012) til Prop. 73 S (2011–2012) «Et forsvar for vår tid», videreføres i 2015. Ved behandlingen av Innst. 489 S (2012–2013) til Prop. 136 S (2012–2013) og Innst. 7 S (2013–2014) til Prop. 1 S (2013–2014), har Stortinget gitt bestillingsfullmakt for de første tolv flyene i hovedleveransen, med planlagt leveranse av seks fly i 2017 og seks i 2018. Med dette har Stortinget så langt gitt fullmakt til anskaffelse av totalt 16 F-35 i perioden 2015–2018.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen i denne proposisjonen fremmer anmodning om fullmakt til å kunne bestille ytterligere seks F-35 med nødvendig tilleggsutstyr og tjenester, med planlagt leveranse i 2019. Flertallet vil særskilt understreke viktigheten av arbeidet følges opp i tråd med den leveranseplanen regjeringen informerte om i Prop. 136 S (2012–2013).

Komiteen tar til etterretning at det i 2015 vil være utbetalinger knyttet til allerede bestilte fly med nødvendig tilleggsutstyr og tjenester. Komiteen viser til at regjeringen varsler at det vil være bygg- og anleggsarbeid knyttet til etableringen av hovedbasen for kampfly på Ørland. Komiteen vil understreke viktigheten av gjennomføringskraft i det videre arbeidet med anskaffelsen av kampfly med baseløsning, og at dette vil utgjøre en avgjørende og integrert del av forutsetningene for å kunne realisere etableringen av et nytt og betydelig styrket kampflyvåpen iht. til den tidsplan som er lagt.

Komiteen vil følge den videre utviklingen i det samlede kostnadsbildet nøye. Det er etter komiteens syn positivt at tidligere kostnadsanslag for anskaffelsen, fremlagt for Stortinget jf. Innst. 7 S (2012–2013) til Prop. 1 S (2012–2013), fortsatt er gyldige. Komiteen merker seg at en usikkerhetsanalyse gjennomført våren 2014 stadfestet at de forventede kostnadene for flyanskaffelsen fortsatt ligger i det forventede området.

Komiteen viser til at i Innst. 278 S (2013–2014), jf. Prop. 98 S (2013–2014), sluttet Stortinget seg til gjennomføring av Joint Strike Missile (JSM) utvikling trinn 3. Gjennomføringen av utvikling av Joint Strike Missile (JSM) gjør at de forventede kostnader for kampflyprogrammet øker med 2,2 mrd. kroner, som det ikke er tatt høyde for i det samlede kampflyprogrammet. Komiteen forutsetter at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på en egnet måte om dette.

Komiteen har merket seg at alle flyene anskaffes gjennom kontrakter med fast enhetspris. Komiteen merker seg at enhetsprisen forventes å bli redusert etter hvert som produksjonstallet øker til optimalt produksjonsvolum. Komiteen merker seg særskilt at det i den oppdaterte usikkerhetsanalysen er identifisert usikkerhet knyttet til de årlige produksjonsvolumene for fly som kan få konsekvens for enhetsprisene. Det forutsettes at regjeringen følger utviklingen nøye og holder Stortinget orientert på en egnet måte.

Det er etter komiteens syn av viktig betydning at de nye kampflyene tilfredsstiller de strenge operative krav Norge har, og vil påpeke viktigheten av at bremseskjerm skal være tilgjengelig på alle fly som anskaffes av Norge.

Komiteen vil peike på at det for innbyggjarane i Ørland kommune som bor i flystøysonen rundt den nye kampflybasen er viktig å få fortgang i ei eventuell innløyssing av deira eigedomar. Forsvarsbygg har eit tidsperspektiv på denne saka som i lengste fall går heilt fram til 2022.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at etableringen av den nye kampflybasen på Ørland og anskaffelsen av F-35 kampflyene er sentrale tiltak for å ivareta våre sikkerhetsinteresser og vår forsvarsevne i fremtiden. Etableringen av basen er etter flertallets syn svært positiv for Ørlandssamfunnet og Fosenregionen.

Forsvaret skal være på Ørland i mange tiår, og flertallet viser til betydningen av at Forsvaret har et godt og inkluderende samarbeid med lokalsamfunnet. Det er viktig at de beboerne som blir direkte berørt av etableringen blir ivaretatt gjennom en åpen og ryddig prosess.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser videre til at nødvendige tiltak for å avbøte de direkte ulemper og konsekvenser som følger av utbyggingen av kampflybasen forutsettes gjennomført i henhold til en godkjent reguleringsplan.

Andre ønskede utviklingstiltak i lokalsamfunnene må etter komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstres syn håndteres gjennom etablerte prosesser og frikoblet fra selve baseetableringen.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet, peiker på at Senterpartiet i sitt alternative budsjett føreslo å styrkje Forsvarsbygg sin kapasitet til å utgreie arbeidet med flytting av gardar og bustader på Ørlandet gjennom ei løyving på 5 mill. kroner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, vil særlig understreke viktighetene av at regjeringen arbeider videre for å lykkes med å realisere planlagt industrisamarbeid knyttet til JSM og APEX. Det samme gjelder mulighetene for en europeisk understøttelsesløsning for F-35 og særskilt arbeidet for å posisjonere AIM Norway SF for å kunne konkurrere knyttet til motorvedlikehold og mulig etablering av et F-135 motordepot i Norge. Flertallet vil understreke at det er viktig for norsk forsvarsindustri at arbeidet med å realisere planlagte industriavtaler knyttet til anskaffelsen prioriteres.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser det fagmilitære rådet som i forkant av kampflybestillingen konkluderte med at antallet kampfly ikke kunne underskride 27-42 kampfly for å kunne betegnes som «det minste kompetansebærende kampflyvåpenet». Sosialistisk Venstreparti mener kapasiteten til å forsvare Norge og forvaltede norske havområdene skal ligge til grunn for Forsvarets prioriteringer og foreslår derfor en reduksjon i antallet kampfly Norge skal bestille. Dette medlem viser også til at flere partnerskaper (Canada, Italia, Nederland og Danmark) allerede har nedjustert sine planlagte anskaffelser, og mener at Norge også kritisk må gjennomgå sin bestilling. Sosialistisk Venstreparti mener det er riktig å redusere kampflybestillingen til et minimumsnivå som dekker Norges behov og foreslår at Stortinget gir fullmakt til å kunne bestille ytterligere fire F-35 med nødvendig tilleggsutstyr og tjenester, med planlagt leveranse i 2019.

Dette medlem viser til at JSM-programmet gjennomføres i tre trinn, hvorav trinn 1 og 2 er gjennomført. Ved oppstart av programmet ble det lagt til grunn at gjennomføring av trinn 3 kun ville gjennomføres dersom et flernasjonalt samarbeid om den videre utviklingen og etterfølgende anskaffelser av missilet. Dette var en eksplisitt forutsetning for programmet. Dette medlem viser til at et slikt flernasjonalt samarbeid ikke er på plass, og Sosialistisk Venstreparti kutter derfor JSM-programmet og reduserer derfor denne posten med 307,8 mill. kroner. Det er galt å investere betydelige beløp i dette videre, all den tid det ikke har oppnådd den flernasjonalitet som var forutsetningen. Det er viktig at Stortinget følger opp det som er vedtatt, og ikke sender et signal om at det kommer nye midler selv om man ikke når målene i en investering.

Dette medlem viser til at Forsvaret erfaringsmessig har langt lavere forbruk enn faktisk budsjettet. Sosialistisk Venstreparti reduserer derfor denne posten for øvrig med 400 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

Kap. 1790–4790 Kystvakten

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 028 239
Prop. 1 S (2014–2015)	1 034 780

Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	1 031
Prop. 1 S (2014–2015)	1 058

Komiteen vil understreke det viktige arbeidet Kystvakten gjør. Hovedfunksjonen til Kystvakten er å hevde suverenitet og å utøve myndighet, og komiteen understreker viktigheten av at Kystvakten bidrar til god situasjonsforståelse og operativ evne langs hele kysten, og særlig i nordområdene.

Komiteen viser til Kystvaktens betydning for ressursforvaltning og kontroll gjennom effektiv overvåking, relevant tilstedeværelse og jevnlig og målrettede inspeksjoner i områder med fangst og fiske. Komiteen merker seg at Kystvakten også gir viktige bidrag for redningsberedskap, sjøtrygghet, oljevernberedskap og andre sivile oppgaver.

Komiteen vil understreke det viktige i at Kystvakta opprettheld norsk suverenitet og ressursforvaltning i høve til internasjonal rett og avtaler. Den er ein stabilitetsskapande faktor i ressursrike og strategisk viktige havstrekningar.

Nordområda er eit svært viktig strategisk satsingsområde i utanriks- og sikkerheitspolitikken. Å vere til stades i nord vil difor vere av dei viktigaste

nasjonale oppgåvene for Forsvaret. Kystvakta er sentral i å hevde Noregs suverenitet i Nordområda.

Komiteen imøteser en evaluering av omorganiseringen som har funnet sted i Kystvakten og om denne har svart til forventningene.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet merkar seg at løyvingane til Kystvakta er om lag uendra i årets budsjett.

Denne medlemen understrekar at det er naudsynt for Noreg å sikre Kystvakta ressursar til å hevda norsk suverenitet i våre store og strategisk viktige havområde.

Denne medlemen visar til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har føreslått å auka løyvinga til Kystvakta med 17,5 mill. kroner samanlikna med regjeringa sitt føreslåtte budsjett.

Kap. 1791–4791 Redningshelikoptertjenesten

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	857 541
Prop. 1 S (2014–2015)	737 888
Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	794 292
Prop. 1 S (2014–2015)	686 454

Komiteen viser til at utgiftene til Forsvarets 330 skvadron – Redningshelikoptertjenesten – fordeles etter en fastlagt fordelingsnøkkel mellom Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet, som er formalisert i en driftsavtale.

Komiteen vil videre vise til at søke- og redningsoppdrag innenfor norsk myndighetsområde utføres etter oppdrag fra hovedredningssentralene, mens militære oppdrag utføres etter oppdrag fra Forsvarets operative hovedkvarter.

Kap. 1792–4792 Norske styrker i utlandet

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	851 525
Prop. 1 S (2014–2015)	570 367
Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	10 368
Prop. 1 S (2014–2015)	10 368

Komiteen noterer at regjeringens budsjettfor-slag reelt reduserer posten med 263,6 mill. kroner. Komiteen merker seg at dette i hovedsak er grunnet endret behov i forbindelse med tilbaketrekning av norske styrker fra Afghanistan. Komiteen oppfatter at de frigjorte midlene nyttes i sin helhet til å styrke driften innenfor prioriterte områder i forsvarssektoren i tråd med forutsetningene i langtidsplanen.

Komiteen støtter at Norge kan delta med begrensede, men prioriterte styrkebidrag i rammen av den nye operasjonen Resolute Support Mission i 2015.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti mener det er uklokt med forlenget engasjement i Afghanistan og foreslår å trekke ut norske styrker fra Afghanistan og reduserer denne posten med 190 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti mener Norge bør prioritere norske bidrag internasjonalt til FN operasjoner og øker derfor denne posten med 25 mill. kroner øremerket FN-operasjoner. I årene som kommer bør Norge prioritere FN-ledete operasjoner, som sliter med å få vestlige land med, framfor fortsatt engasjement i Afghanistan.

Kap. 1795–4795 Kulturelle og allmennnyttige forhold

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	270 719
Prop. 1 S (2014–2015)	268 285
Inntekter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	9 256
Prop. 1 S (2014–2015)	9 495

Komiteen viser til at budsjettet videreføres reelt på samme nivå som i saldert budsjett for 2014.

Kap. 4799 Militære bøter

Utgifter	I tusen kroner
Saldert budsjett 2014	500
Prop. 1 S (2014–2015)	500

Komiteen merker seg at inntektene gjelder militære bøter og er basert på erfaringstall fra de senere årene.

4. Forslag fra mindretall

Rammeområde 4

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen avsette 1 prosent av BNI til bistand i de årlige budsjetter.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen igangsette et prosjekt for å kartlegge behov og huslyløsninger for flyktnin-ger innenfor norsk internasjonal humanitær innsats.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

A

Rammeområde 4 (Utenriks)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	1 930 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 503 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 516 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	970 000	
	71	Diverse tilskudd	18 075 000	
	72	Hjelp til norske borgere i utlandet	164 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	55 535 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	9 371 000	
115		Næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	26 595 000	
	70	Tilskudd til næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	38 136 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	1 293 554 000	
117		EØS-finansieringsordningene		
	75	EØS-finansieringsordningen 2009–2014, <i>kan overføres</i>	2 350 000 000	
	76	Den norske finansieringsordningen 2009–2014, <i>kan overføres</i>	2 150 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
118		Nordområdetiltak mv.		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og 71</i>	25 596 000	
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	355 688 000	
	71	Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	59 189 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	37 444 000	
119		Globale sikkerhetstiltak		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	2 042 000	
	70	Globale sikkerhetstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	11 665 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	1 245 501 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 556 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
	1	Driftsutgifter	236 373 000	
144		Fredskorpset		
	1	Driftsutgifter	44 804 000	
150		Bistand til Afrika		
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	2 111 900 000	
151		Bistand til Asia		
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	844 500 000	
152		Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i>	556 000 000	
153		Bistand til Latin-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	144 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	21 258 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 965 300 000	
	77	Utvekslingsordninger gjennom Fredskorpset, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
161		Næringsutvikling		
	70	Næringsutvikling, <i>kan overføres</i>	259 000 000	
	75	NORFUND – tapsavsetting	370 000 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	239 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	3 339 042 000	
	72	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	378 300 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	655 900 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan, <i>kan overføres</i>	355 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	154 700 000	
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	515 500 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	140 817 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	67 000 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	183 000 000	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	415 900 000	
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i>	942 200 000	
	74	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	1 090 000 000	
167		Flyktningiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	1 689 197 000	
168		Kvinner og likestilling		
	70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	313 500 000	
169		Global helse og utdanning		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
	70	Global helse, <i>kan overføres</i>	2 915 000 000	
	73	Utdanning, <i>kan overføres</i>	1 650 000 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	660 000 000	
	71	FNs befolkningsfond (UNFPA)	431 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	520 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	212 000 000	
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	300 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i> ..	608 300 000	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	175 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i> .	157 300 000	
	79	Ekspert, juniorekspert og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	77 000 000	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	82	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women), <i>kan overføres</i>	95 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	901 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	861 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	259 500 000	
172		Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak		
	70	Gjeldsslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging, <i>kan overføres</i>	250 000 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	283 665 000	
		Totale utgifter		37 504 556 000
Inntekter				
3100		Utenriksdepartementet		
	1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	15 834 000	
	2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene .	177 353 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	47 026 000	
		Totale inntekter		240 213 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3100 postene 2 og 5
kap. 140 post 1	kap. 3140 post 5

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd, mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan omdisponere inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv.,

post 70 Ymse tilskudd, til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen, post 89 Agio/Disagio.

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til tematisk støtte, multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-tilstat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører, kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om:

1. støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
117		EØS-finansieringsordningene	
	75	EØS-finansieringsordningen 2009–2014	1 850,7 mill. kroner
	76	Den norske finansieringsordningen 2009–2014	1 318,9 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Næringsutvikling	45,0 mill. kroner
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	225,0 mill. kroner
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.	
	74	Fornybar energi	30,0 mill. kroner

2. tilskudd til utvikling av en vaksine mot pneumokokkbakterien innenfor initiativet Advance Market Commitments for Vaccines (AMC) med inntil USD 57 mill. i perioden 2009–2017 under kap. 169 Global helse og utdanning.
3. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation II (IFFIm II) med inntil 1 500 mill. kroner i perioden 2010–2020 under kap. 169 Global helse og utdanning, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.
4. tilskudd til Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM) med inntil 1 700 mill. kroner samlet i perioden 2014–2016 under kap. 169 Global helse og utdanning.
5. tilskudd til en global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse med inntil 3 600 mill. kroner samlet i perioden 2015–2020 under kap. 169 Global helse og utdanning.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan:

1. gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. kap. 161 Næringsutvikling.
2. inngå garantier for perioden 2013–2018 for avtaler om kjøp av prevensjonsimplantater til bruk i utviklingsland, innenfor en ramme for nye tilsagn

og gammelt ansvar for inntil USD 140 mill. Prevensjonsimplantatene skal være godkjent av Verdens helseorganisasjon (WHO), og avtalene skal være inngått med det formål å oppnå prisreduksjoner.

VIII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme på inntil 5 600 mill. kroner. Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, lagring og i visningsperioden.

IX

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen, Rwandadomstolen, Jugoslaviadomstolen og for regulært bidrag til FN.

X

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan:

1. ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 500 mill. kroner under Garantiinstituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen

for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet.

2. ettergi statlige fordringer på Sudan som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976–1980) for inntil 1 050 mill. kroner under Garanti-instituttet for Eksportkreditts gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp, inklusive påløpte renter, på ettergivelsestidspunktet. Gjeldsettergivelsen gjennomføres uten bevilgning over bistandsbudsjettet og uten å belaste den norske gjeldsplanens ramme.

XI

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklings-samarbeidet tilsier det.
3. Eventuelle utbetalinger av regjeringens gave til TV-aksjoner kan i sin helhet utbetales som et engangsbeløp.
4. Utbetalinger av tilskudd til Climate Investment Fund (CIF) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
5. Utbetalinger av tilskudd til følgende fond forvaltet av Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD) kan foretas i henhold til regelverket til det enkelte fond: Early Transition Countries Fund, Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership Fund, Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership Regional Fund, EBRD Water Fund, EBRD Southern and Eastern Mediterranean Multi-Donor Account og EBRD-Ukraine Stabilisation and Sustainable Growth Multi-Donor Account.

XII

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med

kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Den globale miljøfasiliteten.

XIII

Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale utviklingsbanker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar i den sjette generelle kapitaløkningen i Den afrikanske utviklingsbanken med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen SDR 30 340 000. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2011–2018, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
2. Norge deltar i den niende kapitaløkningen i Den interamerikanske utviklingsbanken med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 2 907 287. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2011–2015, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
3. Norge deltar i den fjerde kapitaløkningen i Den internasjonale bank for rekonstruksjon og utvikling (IBRD) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 20 476 585. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2011–2015, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 70 Verdensbanken.
4. Norge deltar i den 13. kapitalpåfyllingen av Det afrikanske utviklingsfondet (AfDF-13) med en andel på 1 766 mill. kroner for perioden 2014–2016, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
5. Norge deltar i den 11. kapitalpåfyllingen i det Asiatiske utviklingsfondet (AsDF-11) med en andel på 256 mill. kroner for perioden 2013–2016, innbetalt i fire årlige bidrag. Innbetalingen belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
6. Norge deltar i den 17. kapitalpåfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA-17) med en andel på 2 598 mill. kroner for perioden 2014–2016, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 70 Verdensbanken.
7. i forbindelse med formalisering av Sør-Sudans medlemskap i Afrikabanken foretas en selektiv kapitaløkning i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) på inntil UA 96 600 årlig i perioden

2015–2022 og en økning i den norske statsgarantien i AfDB med inntil UA 12 107 200.

8. Norge deltar i kapitalpåfyllingen i Den globale miljøfasiliteten (GEF) med en innbetalt andel på inntil 432 mill. kroner over perioden 1. juli 2014 – 30. juni 2018. Innbetalingene belastes kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 72 Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling.

XIV

Det internasjonale gjeldssletteinitiativet (MDRI)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan utstede en bindende forpliktelse til Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) og Det afrikanske utviklingsfondet (AfDF) for Norges bidrag til Det internasjonale gjeldssletteinitiativet (MDRI) i perioden 1. juli 2022 til 30. juni 2025 for Det internasjonale utviklingsfondet og i perioden 1. juli 2022 til 31. desember 2026 for Det afrikanske utviklingsfondet.

B

Rammeområde 8

(Forsvar)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	371 412 000	
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	32 679 000	
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 317 685 000	
	46	Komponentutskifting, <i>kan overføres</i>	104 274 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 541 795 000	
1716		Forsvarets forskningsinstitutt		
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	186 117 000	
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	263 853 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	206 600 000	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	14 829 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	56 637 000	
	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	260 000 000	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat		
	1	Driftsutgifter	3 821 908 000	
1721		Felles ledelse av Forsvarets spesialstyrker		
	1	Driftsutgifter	34 050 000	
1723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet		
	1	Driftsutgifter	204 437 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	2 095 299 000	
	70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	8 974 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	18 950 000	
1731		Hæren		
	1	Driftsutgifter	5 226 167 000	
1732		Sjøforsvaret		
	1	Driftsutgifter	3 452 649 000	
1733		Luftforsvaret		
	1	Driftsutgifter	4 573 004 000	
1734		Heimevernet		
	1	Driftsutgifter	1 214 133 000	
1735		Etterretningstjenesten		
	21	Spesielle driftsutgifter	1 222 912 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon		
	1	Driftsutgifter	1 937 193 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	983 759 000	
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	66 533 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	5 904 332 000	
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	80 764 000	
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	87 907 000	
1761		Nye kampfly med baseløsning		
	1	Driftsutgifter	115 862 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 054 857 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	716 975 000	
1790		Kystvakten		
	1	Driftsutgifter	1 034 780 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	737 888 000	
1792		Norske styrker i utlandet		
	1	Driftsutgifter	570 367 000	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål		
	1	Driftsutgifter	265 793 000	
	72	Overføringer til andre	2 492 000	
		Totale utgifter		43 787 866 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
4700		Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsinntekter	2 320 000	
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg		
	1	Driftsinntekter	4 101 002 000	
	47	Salg av eiendom	171 701 000	
4719		Fellesinntekter til foretak under Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsinntekter	775 000	
4720		Felles ledelse og kommandoapparat		
	1	Driftsinntekter	69 682 000	
4723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet		
	1	Driftsinntekter	7 028 000	
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben		
	1	Driftsinntekter	56 560 000	
4731		Hæren		
	1	Driftsinntekter	64 628 000	
4732		Sjøforsvaret		
	1	Driftsinntekter	53 247 000	
4733		Luftforsvaret		
	1	Driftsinntekter	179 664 000	
4734		Heimevernet		
	1	Driftsinntekter	5 896 000	
4740		Forsvarets logistikkorganisasjon		
	1	Driftsinntekter	102 224 000	
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg		
	1	Driftsinntekter	1 069 000	
	48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter	80 800 000	
4790		Kystvakten		
	1	Driftsinntekter	1 058 000	
4791		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsinntekter	686 454 000	
4792		Norske styrker i utlandet		
	1	Driftsinntekter	10 368 000	
4795		Kulturelle og allmenntilgode formål		
	1	Driftsinntekter	9 495 000	
4799		Militære bøter		
	86	Militære bøter	500 000	
		Totale inntekter		5 604 471 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

1. benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:
 - a. inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
 - b. inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse

av bevilgningen under kapittel 1760 Nyan-skaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

2. Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

1. foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1720		Felles ledelse og kommandoapparat	
	1	Driftsutgifter	430 mill. kroner
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsutgifter	75 mill. kroner
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	130 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	810 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	1 500 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	65 mill. kroner
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	1 320 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter	100 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	80 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	17 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	165 mill. kroner
1761		Nye kampfly med baseløsning	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 400 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	2 080 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	60 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsutgifter	25 mill. kroner
1795		Kulturelle og allmenntilgode formål	
	1	Driftsutgifter	2 mill. kroner

- gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner ut over det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om økonomisk støtte ut over bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	68 mill. kroner

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyanskaffelser og kap. 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

- Forsvarsdepartementet i 2015 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av Prop. 1 S (2014–2015).
- enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

- starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som er presentert som nye prosjekter i Prop. 1 S (2014–2015), innenfor de kostnadsrammer som der er omtalt.
- endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2014–2015), herunder endrede kostnadsrammer.
- starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer og byggeprosjekter av lavere kategori.
- nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2014–2015).

- gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
- igangsette planlegging og prosjektering av bygge-, anleggs- og innredningsprosjekter innenfor rammen av bevilgningen på de respektive poster.
- inkludere gjennomføringskostnader i investeringsprosjektene for eiendom, bygg og anlegg på post 46 og post 47.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

- avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Der som eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål, kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendoms kategorier:
 - rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner
 - terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
 - områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
 - kontorer og lignende
 - eiendommer for fremtidig utbygging
- avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (NATO Support Agency), andre in-

ternasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 3. desember 2014

Anniken Huitfeldt

leder

Elin Rodum Agdestein

ordf. for kap. 163, 168, 1760 og 4760

Regina Alexandrova

ordf. for kap. 118, 1720, 1731, 4720 og 4731

Sylvi Graham

ordf. for kap. 160, 164, 169, 1700 og 4700

Trine Skei Grande

ordf. for kap. 165, 1795 og 4795

Øyvind Halleraker

ordf. for kap. 161, 170, 1721, 1732, 4732 og 4799

Svein Roald Hansen

ordf. for kap. 116, 117, 1723, 1725, 4723 og 4725

Knut Arild Hareide

ordf. for kap. 150, 171, 1710 og 4710

Trond Helleland

ordf. for kap. 480

Liv Signe Navarsete

ordf. for kap. 162, 167, 1734 og 4734

Kristian Norheim

ordf. for kap. 119, 166, 1733 og 4733

Marit Nybakk

ordf. for kap. 140, 141, 144, 1735, 1791 og 4791

Per Sandberg

ordf. for kap. 153, 1792 og 4792

Kåre Simensen

ordf. for kap. 152 og 1716

Bård Vegar Solhjell

ordf. for kap. 151, 172, 1790 og 4790

Jonas Gahr Støre

ordf. for kap. 100, 115, 1761 og 3100

Christian Tybring-Gjedde

ordf. for kap. 103, 104, 1719, 1740, 4719 og 4740